

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

BALIKÇILIK VE SU ÜRÜNLERİ SEKTÖRÜNDE

YAŞANAN SORUNLARIN ARAŞTIRILARAK ALINMASI

GEREKEN TEDBİRLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA

KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONUNUN

(10/5, 6, 8, 22, 58)

ÇANAKKALE VE BALIKESİR ÇALIŞMA ZİYARETİ

TUTANAKLARI

9 Ocak 2024 Salı

- Çanakkale Dardenel Tesisleri Yerinde İnceleme
- Çanakkale Ticaret Borsası-İstişare Toplantısı
- Çanakkale/Biga Kemer Balıkçı Barınağı Yerinde İnceleme
- Balıkesir/Bandırma Grand Asya Otel-İstişare Toplantısı

9 Ocak 2024 Salı
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 10.15

BAŞKAN: İsmail Emrah KARAYEL (İstanbul)
BAŞKAN VEKİLİ: Nazım ELMAS (Giresun)
SÖZCÜ: Barış KARADENİZ (Sinop)
KÂTİP: Hilmi DURGUN (Antalya)

(Çanakkale Dardanel Tesisleri Yerinde İnceleme)

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Bu hafta Marmara Bölgesi’nin güneyindeyiz, önümüzdeki hafta da inşallah İstanbul ve kuzeyinde böyle saha çalışmalarımızı devam ettiriyoruz. Ege...

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Siz Komisyon Su Ürünleri...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, Türkiye Büyük Millet Meclisi Balıkçılık ve Su Ürünlerinin Sorunlarının Araştırma Komisyonu; niteliği itibarıyla Mecliste özel bir statüye sahip, sürekli bir komisyon değil, özellikle bu konu için kurulmuş bir komisyon; çalışma süresi üç ay artı bir ay dört ay maksimum, ondan sonra rapor hazırlıyor, böyle bir süreci var.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Ne kadar oldu?

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Yani iki buçuk ay oldu, Şubat 17’de bitecek.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Sonuna geliyorsunuz yani.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Sonuna doğru geliyoruz.

Bu Komisyon daha önce 27’nci Dönemin –şu an 28’inci Dönem malumunuz- sonunda da kurulmuştu ama seçim olduğu...

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Onu biliyorum ben, dağıldı mı o?

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, seçim olduğu için rapor hazırlanamadı, Meclis tabiriyle kadük kaldı.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN –Jülide Hanım vardı yanılmıyorsam.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, ben de o Komisyonunda gene Kâtip üyeydim. Ondan önce Müsilaj Komisyonu vardı, işte, ondan önce Su Ürünlerin Kanunu’nun değişikliği vardı 2019 yılında. O zamandan bu zamana süreç böyle devam ediyor.

Saha kısmına geçtik o 27’inci Dönemdeki dinleme çalışmaları, tarafların, paydaşların dinlenmesi Mecliste, diğer alanlarda akademisyenin dinlenmesinin büyük bir kısmı bitmişti. Hemen hızlıca bir ayda onları bitirdik, kalanları tamamladık, sonra da saha çalışmalarına başladık. Ege Bölgesi’nde başladık. Ege Bölgesi’nde su ürünleri fakültelerinin Dekanlar Konseyinin toplantısı vardı, Ege Üniversitesi Rektörü o Konseyin Başkanı aynı zamanda. Dolayısıyla Ege’den başlamış olduk, İzmir, Muğla, sonra Karadeniz Bölgesi, ondan sonra geçen hafta Van’daydık, değerli milletvekilimizin seçim bölgesi...

KAYHAN TRKMENGL (Van) – Niyazi Başkanımızla biz 97’de, Vanspor 1’inci Lig’deyken ben orada...

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAşKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Numuneler yapmıştık size, inci kefalinden konserve denemeleri yapmıştık.

BAşKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Kayhan Bey anlattı, orada inci kefalinden.

Bu hafta da Marmara Denizi’nin güney tarafındayız; Çanakkale, Balıkesir, Bursa, Yalova ve Kocaeli olacak bu programda, önümüzdeki hafta İstanbul, Marmara Denizi’nin kuzeyi ve bir alıştayımız olacak cumartesi günü İstanbul’da. Ondan sonra da bir Akdeniz Bölgesi Adana-Mersin programı var, böylece tamamlamış olacağız.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAşKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Memnun olduk, hoş geldiniz.

BAşKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ederiz, sağ olun.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAşKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN –Bizim epey geniş bir kadromuz var, arkada çalışan arkadaşlardan ama salonumuz biraz kısıtlı olduğu için çok fazla şeyimiz yok.

Kendimi tanıtayım: Ben Niyazi nen, Dardanel şirketler Grubunun kurucusuyum. Tam kırk beş yıl önce Dardanel’imizi kurduk, üretime başlayalı da 16 Nisanda 40’ncı yılımızı dolduracağız.

BAşKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Maşallah.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAşKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Biz de arzu ederseniz grubumuzla ilgili çok kısa bir zet sunabiliriz.

Daha çok ben şunu sormak istiyorum: Sizlerin yoğunlaştığınız, üzerinde durmak istediğiniz konular nelerse onları da bilmek istersek daha da iyi olur.

BAşKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – şöyle aslında Komisyonun ismiyle müsemma, balıkcılık ve su ürünleri sektörünün sorunları, sorunların tespiti ve çözüm önerilerinin özellikle sahada bulunan paydaşlardan alınması ve gene akademisyenlerle müzakere edilip bunların ortaya konulması; tam olarak konumuz bu yani sorun tespiti ve çözümün noktası. Dolayısıyla sizin de özellikle gördüğünüz sorunlar varsa sektörün gelişmesi için, avcılık, yetiştiricilik ve diğer paydaşlar anlamında sadece hani avcılık ya da yetiştiricilikle ilgili değil, bütün sektörün, bütün paydaşlarını ilgilendiren sorunlar; malumunuz, siz de önemli bir paya sahipsiniz. İhracat 1,7 milyar dolardı bu sene, önemli bir rakam Türkiye için, ülkemiz için. Net ihracatçı pozisyonundayız -tabii, buradaki herkes malum biliyor- onu artırmak için gene sürdürülebilir avcılık anlamında, verimliliğin artırılması anlamında sahada bütün paydaşların görüşlerini alıyoruz. Özellikle görüşten çok sorun tespitini alıyoruz ve çözüm önerilerini onlardan talep ediyoruz.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAşKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – ok teşekkür ederiz.

Kısaca bir sunumda bulunalım.

BAşKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Tabi tabii, buyurun.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAşKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Biz Niyazi nen Holding çatısı altında 10 şirketten oluşan bir grubuz. Bunlardan en soldaki Dardanel nentaş Gıda Sanayi ki şu anda sizin fabrikasının içinde bulunduğunuz şirket; halka açık, borsada 1994 yılından beri işlem gören bir şirket. Onun yanında da “nen Gıda” diye bir şirketimiz var; dondurulmuş deniz ürünleri, hazır gıdalar, sandviçler, balıklı sandviçler vesaire yapıyor. Dardanel Dağıtım tüm ürünlerimizin dağıtımını yapan bir şirket. Dardanel Dış Ticaret... İhracatta biz de yoğunlaşıyoruz. Kaldı ki bizim bu ihracatımız... Ülkenin tabii su ürünleri ihracatıyla gurur duyuyoruz, özellikle

çiftlik balıklarının getirmiş olduğu ivme çok önemli ölçüde geliştirdi; çipura, levrek ve son zamanda somon. Bizim stratejimiz şöyle: Biz ilk yıllarda o işlerde bulunmuştuk ama daha sonra çiftliklerimizi sattık. Çiftliklerden ürünleri alıp daha katma değerli hâle getirip bitmiş ürün hâlinde satıyoruz. Mesela somonu alıyoruz; dondurulmuş, işlenmiş olarak somon fûme olarak yapıp satıyoruz veya konservesini yapıp satıyoruz ve bunları da mümkün olduğunca markalı olarak yapmaya gayret ediyoruz.

“Dardenia Fish and Bread”le kendimize misyon olarak su ürünleri tüketiminin artırılması için bir görev verdik kendi kendimize. Bununla ilgili olarak da şu anda ancak 10 şubesi bulunan ama gittikçe büyüyen Dardanel Fish and Bread Dardenia şubelerimizi açtık. Bunları yurt dışına da yoğunlaştırmak istiyoruz. Bu sektörde bizim en büyük derdimiz, en büyük sıkıntı Türkiye’de kişi başı su ürünleri tüketiminin çok düşük rakamlarda olması; hatta TÜİK rakamlarına göre geriye gidiyoruz, 5,5 kilogramlardayız maalesef. Hani, en makbul dert ne dersiniz, su ürünleri tüketiminin Türkiye’de az olması. Biz eti, hamur ürünlerini seven, lahmacunu, şunu, bunu, bunları seven bir ülkeyiz. En uğraştığımız, en zorlandığımız konu kişi başı tüketim. Bu 5,5 kiloluk taze balık içinde bizim ürettiğimiz ton balığının kişi başı tüketimi ancak 200 gram. Size bir örnek vereyim: Bu, Libya’da 7,5-8 kilo kişi başı; bizde 200 gram. Orta Doğu ülkelerinin en azında 1,5-2 kilo, Avrupa, Amerika zaten 3,5 kilo ton balığından bahsediyor; esas derdimiz bu. Onun için de işte, Dardenia gibi vesaire su ürünlerinin reklamlarla, tanıtımla artırmak istiyoruz. Tabii, bu, Türkiye’deki protein açığının önlenmesi ve sağlıklı beslenme açısından da çok önemli.

“Dardanel Greece” bizim suyun karşı tarafında satın aldığımız altmış beş yıllık bir marka. Yine, deniz ürünleri konusunda finansal sıkıntıya girmiş bir markaydı, buranın en güçlü markası. İki yıl önce biz onu aldık. “Kallimanis” markasıyla yüzde 100’ü Dardanele ait olan, Türk sermayesi olan bir şirkettir; çok uğraşıyoruz orada. Sayın Cumhurbaşkanımızın en son gelişinden sonra biraz işlerimiz rahatladı çünkü süpermarketlerde “Made in Turkey” yazdığı için o ürünlerin listelenmesinde sıkıntılar yaşadık, hâlâ da yaşıyoruz, konservatif ülke neticede ama ilişkilerimizin ilerlemesi nedeniyle şu anda Yunanistan’da da pazarda ciddi söz sahibi bir durumdayız.

Dardanel Midye üretimimiz var, midye üretiyoruz. 3 bin ton kapasiteli, Boğaz Köprüsü’ne hemen yakın bir yerde midye çiftliğimiz var, o işi büyötmeye çalışıyoruz. Ondan sonra da radyo ve Dardanel spor kulüpleri, onlar da sosyal içerikli kulüplerimiz.

Bundan sonrasını çok hızlı gidelim.

Bu bizim yol haritamız, biraz önce bahsettiğimiz gibi. Devam edelim.

Bunlar fabrikalarımız, Çanakkale’de, İstanbul’da 2 tane fabrikamız var. İstanbul’da bir satış ofisimiz var, Yunanistan fabrikalarımız... Toplam istihdamımız kadrolu 3.250 kişi, geçtiğimiz 30 Aralık itibarıyla toplam yarattığımız direkt istihdam.

Ham maddemiz ithal geliyor çünkü Türkiye’nin denizlerinde -ona birazcık değineceğim- ham madde sıkıntısı var aslında. Bu sandviç işlerinde de ağırlıklı ton balıklı, somonlu sandviçten yola çıktık ama çeşidini tamamlamak için diğer çeşitleri de ilave ettik. Bu gördüğünüz suşiler, yeni gelişmekte olan bir kategori, donuk olarak da ihraç edilme imkânı var.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Sizin bu midye tesisini aslında konuştuk muhtemelen burada bizim programımızda olacaktı ama deniz muhalefeti nedeniyle...

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN –Çok memnun olurum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Çünkü Türkiye’de tek örnek...

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Tek örnek bizim, biz bunun doğru olduğuna inanıyoruz çünkü Türkiye’deki denizin sistemini Vigo’da gördük, İspanya’da gördük, onların sistemini aldık. Yatırım maliyeti 3-4 katı normal o bildiğimiz salt sistemine göre ama

fırtınalı havalarda midyeleri düşürmemesi, büyütmesi açısından, operasyon açısından çok daha iyi bir sistem olarak düşünüyor. Bunlar bizim yeni yatırımlarımız, Ezine’de Gıda İhtisas Organize Bölgesi var, orada ciddi yatırımlarımız olacak, bunlara başlıyoruz. Değerli milletvekillerimizden ucuz kredi tahsisi istendi, bekliyoruz, bakalım ne olacak yani para lazım.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Mehmet Bey’i ikna edelim, Mehmet Şimşek’i.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Mehmet Şimşek’i, evet.

Son değişiklikler bizi mutlu ediyor aslında, bu zorluklar ama iyi gidiyoruz, öyle düşünüyoruz.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Şimdi, yatırım ile ilgili zaten finansman konusunda bir iki açıklama da yaptı Mehmet Bey son zamanda, destek, özellikle sizin ihracatınızı destekleyecek, istihdamı destekleyecek kalemlerde özellikle...

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Evet, sanıyorum oradan biz de faydalanacağız.

Biz Türkiye’de satış cirosunda 406’ncı şirketiz. Bu en yüksek ilk 500 içerisindeki durumumuz. Yine, Anadolu şirketleri içinde yüzde 197’nci şirketiz. Çeşitli kurumların ölçümleri göre biz alıyoruz. AR-GE harcamalarında da ilk 250 içindeyiz, 25 milyon TL’lik bir bütçemiz var. Burada, borsada -biraz önce bahsettiğim gibi- işlem görüyoruz. Reytingimize de finansal olarak bakarsak Dardanelin A-1 reytingimiz var, bu iyi bir derece olarak varsayılıyor.

Bunlar eğitimlerimizle ilgili, devamlı eğitimimiz var. Bu gördükleriniz AR-GE ödülleri. Biz yenilikçi bir firmayız, başkalarının yaptıklarını prensip itibarıyla taklit etmeyen, tamamen kendimizin, kendi ekibimizin yarattığı yeni ürünlerle piyasada olan bir firmayız; stratejimiz bu ve yarattığımız kategorilerde de 1’inci veya 2’nci olmadığımız hiçbir kategoride bulunmuyoruz.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL –Nasıl rağbet suşiye?

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Valla yani hani “Müslüman mahallesinde salyangoz satma” tabiriydi. Sayın milletvekilim, biz buna yirmi yıl önce başladık. Biraz şey var, yaptığımız yanlışlar içerisinde çok erken yenilikleri biz getiriyoruz ama onların hepsi de tutmayabiliyor. Şu gördüğünüz “Sushida” markası tam yirmi sene önce yaratıldı, logosu falan aynı, o zaman girdik ve ciddi para kaybettik, duvara tosladık; yok dedim, suşiyi Türk halkı daha yemez ve unutmuştum; geçen sene başladık. Şimdi, tabii, bu arada yaptığımız çalışmalarla daha perakende de satılabilecek raf ömürlerini falan da verdik, şu anda çok iyi gidiyor. Bunun şey tarafını donmuş olarak da yapabiliyoruz ve dolayısıyla önemli bir ihracat potansiyeline de orada sahibiz. Dolayısıyla çözemediğimiz sorunlar var, bakanlığa dış ticarete hem değerli bürokratlarımıza hem de Ticaret Bakanlığı değerli bürokratlarına anlatamıyoruz. “Ya, suşiyle mi uğraşırsınız Allah aşkına?” diyorlar. Daha dün bir toplantımız vardı Ankara’da, Ticaret Bakanlığında, diyoruz ki: Yani içinin şeyleri yüzde yüz gümrüklü ürünler var, bunları bu şekilde şey yapmayalım bize sanayide kullanılmak şartıyla sıfır gümrüklü olsun, gümrük vergisi kadar teminat mektubu verelim, daha sonra bunu çalışalım, yine tespit edilsin ve bu şekilde yani bir katma değer yaratalım; anlatamıyoruz. Yani vizyon farklarımızın olduğunu altını çizerek şey yapmamız lazım. Bazı bürokrat arkadaşlar kendileri de denememiş oldukları için çok yabancı geliyor. Yani özellikle deniz ürünleri konusu zaten yabancı geliyor, zaten Tarım Bakanlığının içerisinde biz yıllardan beri ben Çanakkale’de yirmi beş sene Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı yaptım, uzun yıllar TİM’de çalıştım yönetim kurulunda, Odalar Birliğinde vesaire. Hep bir balıkçılık bakanlığı olsun istedik, olmadı ancak biz genel müdürlük kapsamında oluyoruz. Bu veteriner muhabbeti, biliyorsunuz, hep vardır, su ürünleri yerine veteriner bulundurma zorunluluğu falan.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Bu ekipte kullandığınız ithal malzemeler neler?

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Bizim şöyle: Balık bu sektörde sayın milletvekilim, tüm dünyada balıkların büyük kısmı okyanuslardan yakalanıyor ve buradan yakalanan balıklarla sanayiler kurulmuş; İspanya’da, İtalya’da, Uzak Doğu ülkelerinde Tayland, Endonezya falan. Herkes hammaddesini oradan alıyor ve kullanıyor; balık konserveğinde böyle. Biz sardalyada yüzde 100’e yakın Türk sardalyasını kullanıyoruz ancak av sezonlarının dışında ithal ediyorsunuz; kum midyesinde yerli ürün kullanıyoruz; somon, çupra, levrek yaptığımız şeylerde yerli ürün kullanıyoruz. Onun dışındaki ürünleri şöyle: Bütün dünyanın yaptığını yapmamız lazım, anlatmak istediğimiz bu. Biz sanayide kullanmak şartıyla sıfır gümrükle ithal edelim, kullanalım, katma değer verelim, bunu ya yurt içine veya yurt dışına ihraç edelim.

NAZIM ELMAS (Giresun) – O ithal kalemlerinin isimlendirmesi nedir mesela, neyi ithal etmek istiyorsunuz, sanayide kullanmak istiyorsunuz?

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Hangi ürünlerimizi kullanıyorsak.

Yani bizim gibi su ürünleri işleyen firmaların ayrı ayrı konuları olabiliyor, bizim özelimize gelecek olursak karides de var, kalamar da var. Özellikle surimi mesela, bizde, Türkiye’de üretilmiyor gibi, yosunlar gibi ürünler ama işte bunlar için gittiğimizde inanın anlatamıyoruz. Bir keresinde geçen sene, bundan önceki Hükümet zamanında Cumhurbaşkanımızın da imzasıyla av sezonu dışında Atlantik’ten konserve kullanılmak üzere sardalya yetkisini istedik, aldık onu, yaptık ama çok uğraşıyoruz, çok zor.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Bu ürünlerin yerli üretimi noktasında bir teşvik veya bir AR-GE’niz var mı?

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Teşvik yok. Bizim AR-GE’miz var tabii, AR-GE merkezimiz var burada, kuvvetli bir AR-GE ekibimiz var, devamlı yeni ürünleri şey yapıyoruz.

Dün elimize bir TikTok geçti, Amerika’da yapılmış. Oradan alıyorlar. Konserve sardalya 10 tane ürün almışlar -Amerika’da bunu almışlar, bizle hiç alakası yok- Dardanelin Çanakkale sardalyasını oradaki marketten almışlar, markalı, ikinci beğenilen ürün olmuş.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Tat olarak...

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Evet, tat olarak, lezzet olarak. Çok enteresan bir şey lezzet olarak.

Biz genellikle markalarla, deniz ürünleri markamız, sandviç markamız, pet markalarımız, marketing ağırlıklı bir firmayız ve ürünlerimizi “private label” ihracat yerine markalı olarak ihraç etmek istiyoruz.

Şu cirolarımız nedir dersek, yıllar itibarıyla 18, 22, 23, bu sene biz 391 milyon dolar. Buna bir ilave de geldi, şimdi İtalya’ya da 28 milyon euroluk geçen hafta bir bağlantı yaptık. Bununla birlikte 400’ün üzerinde bir cirosu olan grubumuz. 3.250 çalışanımız var. Sol taraf ihracatımız 42, buna bir 28 eklersek bu seneyi 70 milyon dolar ihracatla kapatacağız. Sağ alt köşede yaptığımız yıllar itibarıyla yatırımlar; toplamda altı yılda 92 milyon dolarlık bir yatırımımız olmuş oluyor.

Bunlar fiilen ihracat yaptığımız 38 ülke. O yıldız olan ülkelerde pazar payında lideriz ürünlerimizde; Gürcistan, Azerbaycan, Kıbrıs’ta orada da aynı Türkiye’deki gibi lideriz. Bu şöyle: Balık konservelerinde yüzde 54’ü Dardanel markalı, yüzde 14 Superfresh, yüzde 8 Fide, Pınar gibi gidiyor. Sağ tarafta da tüm balık konservesinin “private label”larla birlikte yüzde 70’ini biz yapıyoruz, yüzde 30’unu da diğer üreticiler yapıyor.

Bunlar bizim ürünlerimizin şeyleri, ne ürünlerimizin olduğu göstermek açısından. Sonra bu da biz beyaz proteinden hareket ediyoruz, teknolojiler şeklinde üretmiyoruz ama özellikle yurt dışında ürünlerimizi ithal edenlerin talebi oluyor, onun için yine bir marka oluşturduk Hindice, burada da beyaz protein ürünü üreteceğiz.

Bunlar dondurulmuş ürünlerde yine pazar lideriz -su ürünleri yalnız bunlar, diğer ürünler- yüzde 34'le. Donuk ürünlerde çok iyi işler yaptığımızı düşünüyoruz. Şu en sağdaki olanlarda poşeti açıp “wok”un içine veya tencerenin içine koyduğunuz zaman makarnası, sosu ve deniz ürünü birlikte. En kaliteli restoranda bile yiyeceğinizden daha lezzetli ürünler var. Tam katma değerli ürünler yani şeyin de ekonomi bakanlıklarının da istedikleri bu. Katma değerli ürünleri hazır, tüketiciye sunuyoruz. Sağ alt köşede midyelerimiz var. Yani hep yenilikçi ürünlerdir, doldurulmuş ürünlerimiz özellikle aynı şekilde.

Bunlar da deniz ürünleri. Soldakiler havyarlar. Somon havyarını Türkiye’den alıyoruz ama diğer havyarları Norveç’ten ithal ediyoruz, fümeleri kendimiz üretiyoruz, suşiler de sağda gördükleriniz. “Onigiri” denilen bir şey var, Japonya’ya gidenler görmüştür, onun da içinden deniz ürünleri çıkıyor, dışı pirinç; sağlıklı bir atıştırmalık.

DARDANEL KURUMSAL İLETİŞİM MÜDÜRÜ EBRU KALU – Trend bir ürün olduğu için belki dikkatinizi çekmiştir, özellikle gençler tarafından çok fazla tüketiliyor, ciddi anlamda beğenildi Türkiye’de, yeni bir ürün.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Bu sandviçleri de aynı şekilde, Türkiye pazarının yüzde 85’ini biz üretiyoruz. Bu benzin istasyonlarında gördüğünüz markalı sandviçlerin büyük bölümünü biz üretiyoruz. Bunlar sandviç örneklerimiz. Devam edelim, yine bunlar da aynı şekilde. Hazır yemekte yüzde 20 pazar payımız var, yüzde 21 Tat, yüzde 20 Yayla yani orada bu şekildeyiz.

Bunlar da çeşitli hazır yemekleriniz. Çorbalar içinde kolajenli balık çorbalarımız var, onlar da katma değerli ürünler.

Bunlar, Yunanistan’da ürettiğimiz Kallimanis. Bu şirketin yüzde yüzü bizim şey ama Yunan halkına arkada küçük bir üretici “Dardanel” olarak belirtiyoruz, o kadar.

Bunlar -“by product” olarak ürünlerimizden hareket ettik- konserve, kedi, köpek mamaları. Bunun için de Ezine Organize Sanayide komple bir tesis planlıyoruz ve büyük olanı ihracat olacak.

Bu ürünlerimiz de kuru mamalar ama kendimiz üretmiyoruz, bir başka üreticiye ürettiriyoruz. Bu konuda yatırım yapmayacağız çünkü çok fazla yatırım oldu, arz talep dengesinde bozulma olacak diye düşünüyoruz.

Bunlar da yine başka markalarımız.

Bu, midye çiftliğimizin görselleri. Bu işi büyütmek istiyoruz. Orada, Tarım Bakanlığı... Hemen “Neler istiyorsunuz?” Mesela, şimdi projeleri yapıyoruz, projeler onaylanıyor, bin tonluk şey... Deniyoruz, mesafeler az geliyor, yetişmiyor. Ya, hakikaten bu sıkıntıları çektik, hadi bakalım -aralarına, bunlara İspanyollardan da danışmanlar getiriyoruz- “2 kat uzatın.” deniliyor. Hemen proje onayı, haydi bürokrasi, ilave yer kiralaması; süreçler uzun sürüyor, kendimizi anlatmakta zorluk... Yerele anlatıyoruz da Ankara, oradan... Zaten yerel kendisi karar vermiyor, hemen gönderiyor şeye. Bu, işte, kum midyesiyle ilgili Bakanlıkta büyük bir sıkıntı yaşadık; Bakanlığa kırgınız, İl Tarım Müdürlüğüne de kırgınız. Biz, yıllardan beri, kırk yıldan beri kum midyesi üretilip ihraç ederiz. Avrupa Birliği Komisyonu geldi, bizim tesislerimiz tamamen bakımda olduğu hâlde, o hâlde denetlendi ve elimizdeki stoklar dâhil ihracata kapatıldı. Çünkü Tarım Bakanlığının kendi eksiklikleri vardı, bu eksikliklerden dolayı kurban arandığı için geldiler, bizi kafamızdan kestiler. Hem şu anda, hâlâ hazırda üretime kapalıyız hem de elimizde birkaç milyon euroluk malı -müşterimiz orada- ihraç edemiyoruz. Gittik, Bakanlığa anlatalım dedik, milletvekillerimizden falan da destek istedik fakat hiç sonuç olmadı

çünkü işin içinde Avrupa Birliği olduğu için biz ve -burada bir sanayici arkadaşımız daha var- Ulubay iki firma günah keçisi durumunda hâlâ. Tarım Bakanlığı “Biz işimizi doğru yapıyoruz, böyle işi... Biz bak kapatırız da ihracat sıkıntısını koyarız.” dediler ama diğer firmalar çalışıyor, kırk yıllık müşterilerimizi de kaybetmiş olmaz.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Standartlara mı uyulmadı, nasıl oldu burada?

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Şöyle: Denetlemelerinde, Avrupa Komisyonu kriterler açısından bizim tesisimizde de eksiklikler buldu. Yani bu tür şeyler de olabiliyor ama enteresan olan, zaten bakımda yani bütün makinelerin her tarafı sökülüş, bakımda, komple yenileme faaliyetinde bulunurken geldiler, işte, burada bir anlaşmazlık olmuş. O hâlde bizi gelip denetlemeleri de yanlıştı ama geldiler. Bunun sonucunda bizimle birlikte diğer bir firmaya da Tarım Bakanlığı hemen, alelacele... Kaldı ki daha Avrupa Komisyonunun raporunda bizimle ilgili hiçbir şey yok çünkü Türkiye’deki Tarım Bakanlığını denetlemek için geldi Avrupa Birliği Komisyonu ve birçok eksikliği var. Sadece bizim Çanakkale’ye demiyorum, ayrı tutuyorum, bütün illerde, İzmir, işte, şurada burada il tarımın denetlemeleri, dolayısıyla tesislerde uzun yıllardan beri taze ürünleri, kabuklu ürünleri Türkiye ihraç edemiyor, sebebi de... Açık konuşuyorum ama gerçek bu; madem sizleri bulduk, bunu bilmeniz lazım. Neden? Çünkü Türkiye’deki Tarım Bakanlığının yapmış olduğu denetlemelerden ve aynı zamanda, Türkiye’deki çalışan firmaların bu konuda uyması gereken kurallara uymamalarından dolayı biz ülke olarak ne bir midye -midyeye bir sürü yatırım yapıyoruz- ihraç edebiliyoruz ne istiridye ihraç edebiliyoruz ne akevades; hepsi kapalı ancak bunları donmuş olarak yapabiliyoruz. Yani bence, yapılması lazım gelen konulardan bir tanesi bu. Hep popülist şeyler; hâlâ Tarım Bakanlığı “Kendimizi kurtaralım.” oradaki bürokrat arkadaşlar “Bize zarar gelmesin, Avrupa Birliği bizi eleştirmesin, eleştirirse de ‘A, bak, biz görevimizi yaptık. Dardanel mi? Kapattık zaten, tamam.’” gibi şeyler. Mantıksız bir şey, bizim iznimiz geçerliyen ürettiğimiz ürünler... “Kardeşim, bunları denetleyin, hepsinin mikrobiyolojisine, bilmem neyine bakın, ihracat izni verin.” diyoruz. Bizim mahallî teşkilat hemen trafik polisliği yapıyor, genel müdüre gidiyor “Efendim, çok haklısınız.” genel müdür yardımcıları, bakanlar “Çok haklısınız ama Avrupa Birliği şeyi var, siz tesislerinizi yeniden yapın.” Yıllarca bürokrasiyle gidegele, baktık... Maalesef, bizim dertlerimiz de budur.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Peki, Avrupa Birliği normları dediğimiz o normlar...

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Geldi, eleştirmiş biz de aldık o raporu.

NAZIM ELMAS (Giresun) – O normlara getirmek mümkün mü tesisi?

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Mümkün tabii.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Başlattınız mı çalışmayı?

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Tabii ki mümkün.

Biz tesisimizi komple yeniden yapıyoruz şu anda, daha henüz bitirmiş hâlde değiliz ama komple yepyeni bir tesis yaptık. Zaten eskimişti, yorulmuştu bizim tesisimiz de ama yıllardan beri ihracat yapıyoruz, hiç de bir sorun olmuyordu. Bu işler zor işler yani birtakım riskli, dikkat edilmezse hijyen kurallarında falan sıkıntılar olabiliyor, denizden gelen problemler olabiliyor, deniz kirliliğinden gelenler olabiliyor. Çok hassas ve dikkatli çalışmamız gerektiğinin bilincindeyiz, kırk yıldan beri çalışıyoruz ama işte, böyle tepkiler farklı oluyor, cezalar; hâlâ kapalıyız biz, elimizdeki ürünü de ihraç edemiyoruz. Gelen Avrupa Birliği raporunda firmayla ilgili hiçbir şey yok ama Bakanlık eleştirmeleri var, Bakanlığın yaptığı işleri. Şimdi, tahmin ediyorum, Bakanlık onları düzenliyor bütün Türkiye genelinde. Tekrar bir misyonu çağıracaklar veya garanti verilip açılacak, ne olacağını bilmiyoruz ama

bize müthiş bir zararı var. Kim tazmin edecek? Elimde mallarım duruyor, müşterilerimiz gidiyor ve diğer firmalar çalışıyor. Denetlenmeyen firmalar şanslı, biz onların hepsinden iyiyiz, şu anda 7-8 tane firma var, şakır şakır çalışıyor. Ya, böyle adalet mi var?

NAZIM ELMAS (Giresun) – Bunun için bir süre var mı?

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Yok.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Takvimi var mı bu işin mesela?

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Yok. Var ama yok yani var, şöyle: “Siz bitirin tesisinizi, biz acilen geleceğiz, bakacağız, ondan sonra Avrupa Birliğine gideceğiz.” Zaman tünellerinin içinde gidiyoruz, içimiz de eriyor, elimizde mal duruyor, neticede yazık. Korkuyor herkes birbirinden yani çıkıp da bir bürokratla gidip bir iş yapamıyor, şeyler de korkuyor, raconu birisinin kesmesi lazım ama kesemiyorlar.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Şimdi, burada bir takvime bağlamışsınız, “Şu süreye kadar hazırlıklarınızı yapın, geleceğiz.” Mesela, bu süre...

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Bizden haber bekliyorlar, “Bitince geleceğiz.” diyorlar. Biz de 15 Ocak olarak planlamıştık, yetiştiremedik, hani olunca tam olsun diyoruz. Herhâlde on beş, yirmi gün içerisinde tesisimizi bitireceğiz, gelip bakacaklar.

NAZIM ELMAS (Giresun) – İşleyen bir süreç var aslında, 15 Ocak veya 25 Ocak gibi...

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Ama doğru bir şey değil yani şu anda bizim ihracatımız yasağımızı derhâl kaldırması lazım.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Ne zaman kapatılıyor tesisler?

DARDANEL KURUMSAL İLETİŞİM MÜDÜRÜ EBRU KALU – 6 Haziranda.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Hazirandan beri.

DARDANEL ENDÜSTRİYEL DİREKTÖRÜ HAYRETTİN EKİCİ – Sayın Vekilim, buradaki yanlışlık şu: Kum midyesi sezonluk bir ürün, 15 Eylülde başlar, 15 Nisanda biter. Biz bu kum midyesini üretmişiz, etini çıkarmışız, donuk olarak depomuza koymuşuz, bu sırada ihracatımız da devam ediyor, denetime ise haziranda geliyor yani üretim falan yok, biz bakımdayız, fabrikamız bakımda. Bakımda olduğunu bildirdiğiniz hâlde...

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Kapalı sezonda zaten.

DARDANEL ENDÜSTRİYEL DİREKTÖRÜ HAYRETTİN EKİCİ – Yani ürettiğimiz ürünün yüzde 80’ini ihraç etmişiz, denetime geldiklerinde de dediler ki: “Kalanını ihraç edemezsiniz.” Neye göre ihraç edemeyiz?

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Bunu söyleyen Tarım Bakanlığı, Avrupa Birliği bir şey demiyor. Neden? Yaranmak için yapıyor.

KAYHAN TÜRKMENÖĞLU (Van) – Kime yaranmak istiyor?

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Avrupa Birliğine. Yani, Bakanlık kendisi “Biz yanmayalım.” diyor. Yukardaki kişi “Ben görevimi o kadar iyi yapıyorum ki ben hata bulduğumu kapatırım.” diyor, bitti.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Peki, buldukları hata neydi? Yani kendilerince haklı bir...

DARDANEL ENDÜSTRİYEL DİREKTÖRÜ HAYRETTİN EKİCİ – Şimdi, mikrobiyolojik bir analiz yapılmadı, kalan yüzde 20’lik ürün için dedik ki: Alın, mikrobiyolojik analiz yapın. Eğer hakikaten bir şey varsa hoş olmayan, doğru olmayan, imha edin. Mikrobiyolojik analiz yapmadan bizim planlarımızı çok beğendiler, takdir de ettiler fakat gelen denetçi bir karar kullandı, inisiyatif kullandı, dedi ki: “Siz, bunun pişirme süresini doksan saniyede yapmamışsınız.” Böyle bir algıyla yasakladı.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Ama biz kırk yıldan beri aynı işi yapıyoruz yani pazarı yaratan biziz zaten ve İtalya’nın yaklaşık yüzde 40 ihtiyacı bizim bu fabrikamızdan çıktı, yapıldı.

ABDULLAH DOĞRU (Adana) – Yani bu narenciyede de bizim başımıza geldi Adana’da, şöyle bir sorun yaşanıyor: Avrupa Birliği standartlarına uygun yani diyelim ki narenciyede kullanılan ihtiyaçlar... Orada herhangi bir sorun yaşandığında Türkiye’ye iade edildiği zaman Türkiye’de bunun karşılığı yok, onunla ilgili herhangi bir düzenleme yapılmamış. Türkiye’ye gelen kendi malımızı imha etmek zorunda kalıyoruz yani Avrupa Birliğinde serbest, giderken de hiç sorun yok, farklı bir sebepten dolayı iade edildiği zaman Türkiye’ye, Türkiye’de imha etmek zorunda kalıyoruz. Türkiye’de bu tanımlanmamış, muhtemelen böyle bir sorun sizinki de.

DARDANEL ENDÜSTRİYEL DİREKTÖRÜ HAYRETTİN EKİCİ – Bizimki öyle değil. Tamamen Tarım Bakanlığının yapmış olduğu...

ÇANAKKALE İL TARIM VE ORMAN MÜDÜRLÜĞÜ İL MÜDÜR YARDIMCISI LATİF CANDAN – Vekilim, isterseniz ben konunun içinden biri olarak... İl Müdür Yardımcısı Lütfü Candan.

Süreç şöyleydi aslında: 2022 yılında bize Avrupa Birliğinden misyon geldi ve misyonumuz bizim İstanbul Su Ürünleri ile Gelibolu Su Ürünlerini denetledi. Bakanlığın genel olarak hem üretim tesislerini hem işletmelerini hem de laboratuvarını denetlediler. Bunlarla ilgili buldukları eksikler için 2023 Şubat ayında geleceklerdi fakat deprem olunca deprem nedeniyle süreç ileriye atıldı yani özellikle o sürecin ileriye atılması ve nisan ayının sonlarında denetleyecekleri yerler değişti yani bizim için bir önceki denetleyecekleri yerler ki bu İstanbul Su Ürünleri, bu şekildeydi. Dardanel firmamız da tadilatla ilgili bilgilerini verdiler ama biz her ne kadar bu firmaların tadilatla olduğunu bildirsek de buraları denetlemek istediklerini söylediler, Dardanel firmamızı denetlediler, sonuçta da böyle bir şeyle karşılaştık.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Ama bizi denetlediklerinde biz zaten inşaattaydık. İşte, oraya Bakanlık bozulmuş. Avrupa misyonu “Ya, kardeşim tadilatla olan firmaya bizi niye getirdiniz?” denmiş yani orada bir iletişim oldu, arada biz yandık.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Şöyle, şimdi ben aynı zamanda Türkiye Avrupa Birliği Karma Parlamento Komisyonunun da Başkanıyım...

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Çok güzel, şahane.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Bu geçici araştırma komisyonunun dışında tabii, Avrupa tarafında da sizin özelinizde değil ama genelde gördüğümüz şeylerden biri, İspanya gibi, İtalya gibi, Yunanistan gibi bazı ülkeler kum midyesi veya çeşitli deniz ürünleriyle ilgili bazen gayriresmî şekilde, bire bir bağlantılar marifetiyle bazı rakipleri, bazı süreçleri yavaşlatıyorlar Avrupa tarafından. Yani buradaki sürecin detayını tam bilmiyorum ama mesela bizim siyah midye ihracatımızla ilgili süreçte böyle bir sıkıntımız da var Avrupa tarafında. Yani, işte, orada İspanya’nın, Yunanistan’ın ve çeşitli ülkelerin, çoğunlukla hem üretim hem tüketim yapan ülkelerin süreci Türkiye gibi hem güçlü hem kabiliyeti yüksek bir ülkeyi, biraz da maliyetleri itibarıyla belki daha uygun bir ülkeyi biraz daha geç dâhil etme, biraz daha böyle az bir şeyle dâhil etme gibi işin arka tarafında tamamen ticari nitelikli bazı müdahaleler de var.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Var, var, çok haklısınız.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Yani ben bunu bilgi olarak bildiğim kısmını en azından eklemiş olayım, buranın detayını bilmiyorum ama bunu biz de soralım.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Bize destek olursanız yani gerçekten mağdur durumdayız. Biz bunu, komple tesisi sıfırdan, yepyeni yaptık her şeyiyle.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Sizde tesis bitince bir sıkıntı olacağını zannetmiyorum. Siz hem marka itibarıyla hem Türkiye’deki bilinirlik itibarıyla zaten en önde gelen markalardan birisiniz, dolayısıyla Bakanlık da bunun farkında. Özellikle ihracat kalemleri anlamında son derece önemsiyoruz bu ihracatın artmasını. Zaten Bakanlıkça -orada ne oldu, o detaya hiç girmeden söylüyorum- bittiğinde zannediyorum size o izin de mutlaka verilecektir çünkü siz zaten uluslararası bu işleri standartlarda yapıyorsunuz, hem Türkiye içinde hem yurt dışı ihracat anlamında sizin itibar başta olmak üzere bazı şeylerden tasarruf etme şeyiniz yok yani öyle bir durumunuz yok. Siz hatta bazen itibarı muhafaza için bazı şeyleri fazla fazla kullanıyorsunuzdur mutlaka ama bunu ben de bir görüşeyim yani bu akivades konusu bizim 2019 yılındaki Su Ürünleri Kanunu’ndaki önemli şeylerden biriydi. Özellikle bu Edirne tarafında kaçak avcılığı, işte, direkt tekneden tekneye kaçak Enez civarlarında... Dolayısıyla biz bununla ilgili de özel hüküm koyduk, kara araçlarının, nakliye ve araçların tutulmasıyla ilgili hükmü özel çalıştık çünkü Enez’de deniz patlicanı ve akivades, diğer yerlerde de akivadesle ilgili de -özellikle Enez’de böyle bir sıkıntı vardı, onu özel çalıştık. Zannediyorum şimdi kaçak avcılık konusunda bayağı bir ilerleme var, ben bir yakından takip etmeye çalışıyorum onu.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Var, var.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Dolayısıyla, onların hepsi kaçak olmayınca, resmî hâle gelince bunların hepsi size de avantaj sağlayacaktır.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Şeyin önünü açabilecek misiniz yani bu kabukluların taze ihracatını?

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Onu da onu da açıkçası Bakanlığımız -görüştüğüm kadarıyla- istiyor, uğraşıyor ona. Biraz önce söylediğim konularla da biraz bağlantılı bir şey; diğer üreticiler, işte, Avrupa’daki diğer ülkeler falan onların da biraz rızası lazım çünkü biz ciddi bir kapasite geliştiriyoruz, sürekli artan bir kapasite de var. Özellikle Marmara Denizi’nde de bayağı bir yatırım var bu konuda herhâlde çünkü gittiğimiz yerlerde...

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Evet, Yalova’da falan da var.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Yalova’da da hava müsait olsaydı ziyaret edecektik, herhâlde edemeyeceğiz ama oralar da bizim çalışma kapsamındaydı çünkü bu Müsilaj Komisyonunun da tavsiyelerinden biriydi çift kabukluların Marmara Denizi’nde yaygınlaştırılması hem denizin temizlenmesi, suyun filtrasyonu anlamında hem de diğer bölgelerdeki balık çiftliklerindense burada böyle bir kümelenme daha uygun...

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Bir de ithal girdisi olmayan yegâne ihraç ürünüdür, müthiş bir şey yani ülke ekonomisi açısından bu işin büyümesi çok faydalı. Hiçbir şey yok ki yani ithal kullandığımız bir şey yok, teknelerin bir tek mazotu var o kadar, geri kalan olduğu gibi doğadan geliyor.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Bizim programımızı herhâlde on dakika sonra tamamlamamız lazım.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Bizim de bitti zaten. Bunları geçelim, yeni yatırımlarımızı geçelim. Biz Türkiye’nin geleceğine inanıyoruz, epey önemli yatırımlarımız var bizim; yaklaşık 100 milyon dolar civarında Ezine Organize Sanayi Bölgesinde komple ton balığı fabrikası, köpek maması ve hazır yemek fabrikası.

Önemli bir şeyimiz var, biz NATO’nun resmî tedarikçisiyiz. Hazır rasyon paketlerinde ihaleye girdik, geçen sene 15 Eylülde girdik, yüzlerce firma girdi her yerden -İngiltere, Amerika dâhil- 3 firma kaldı, 2 İsveç 1 de Dardanel olarak. Biz bunu NATO’nun web sayfasında yayınladık, yakında şeye başlayacağız.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Tebrik ediyoruz.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Bitmiş ürünleri -deniz ürünleri- her türlü ürünü, hazır yemeği, şimdi bununla ilgili de “freeze dry” ürünler falan var, kapasitemizi genişletme ihtiyacımız var, Ezine Organize de yatırım yapacağız yani beş yıl süreyle bir ihaleydi bu ihale rakamı da oldukça yüksek ama daha sipariş gelmedi, bekliyoruz. Biraz da siyasi taraf da var tabii işin içerisinde.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – İsveç...

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – İsveç meseleleri falan ama ihaleyi kazandı yani neticede.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Hayırlı olsun.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Komisyondan geçti, artık Genel Kurula gelecek İsveç’in üyeliği...

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Evet.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Hayırlı olsun, tebrik ediyoruz, önemli bir şey.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Sağ olun.

Bütün sürdürülebilir doğaya saygıyla, her türlü sertifikaya sahibiz.

Güneş enerjisi yatırımımız var ama Çanakkale’de değil, araziye Çankırı’da bulduk, orada yapıyoruz; yatırımdayız, yüzde 100 enerjimizi güneşten sağlayacağız.

Bunlar da kültüre, sanata, eğitime, spora ve çevremize yaptığımız destekler.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Bu güneş enerjisi yatırımının sebeplerinden birisi ihracatta Avrupa Birliğinin karbon vergisi mi?

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Yok.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Yani çünkü onlar biraz daha böyle yenilenebilir enerji vesaire konusunda...

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – İstiyorlar yani bütün ihracatta zaten bir tercih sebebi olacak, belki de bir koşul olacak, yenilenebilir enerjiden enerjimizi yapmak. Onun için biz bu şeyi yaptık, biraz son finansa takıldık ama şimdi onu aştık, şey yapıyoruz.

Bizim bu şekilde. Sorularımız varsa memnuniyetle...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ediyoruz.

Sayın vekillerimizden sorusu olan...

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Sizleri de tam bir tanıyabilir miyiz, arkadaşlarımız da şey yapabilirlerse, lütfen.

ABDULLAH DOĞRU (Adana) – Abdullah Doğru, ziraat mühendisiyim, Adana Milletvekiliyim, 27’nci ve 28’inci Dönem Tarım Komisyonu üyesiyim.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Esas mesleğiniz tarım mı?

ABDULLAH DOĞRU (Adana) – Ziraat mühendisiyim.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Ziraat mühendisliği...

ABDULLAH DOĞRU (Adana) – Yani mühendisim ama çiftçilik var, tekstil var. Tabii, biliyorsunuz, Adana’da organize su ürünleri...

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Evet, organize sanayi bölgesi var.

ABDULLAH DOĞRU (Adana) – Orada 6 dönüm arazide tarla balıkçılığı yapacağız. Yani, bu arada şunu da söyleyeyim: Yatırım için sizi de oraya bekliyoruz.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Biz orada karides için bir firmayla görüştük, o Adanalı bir firma, bir şeyler yapıyorlar, biliyorsunuzdur.

ABDULLAH DOĞRU (Adana) – Ha, o Yaman Yılmaz.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Yok, Yaman Yılmaz değil, bir başka mühendis çocuklar.

KAYHAN TÜRKMENÖĞLU (Van) – Efendim, ben Kayhan Türkmenoğlu, ben de Vanlıyım, uzun yıllar Van Ticaret Odası Başkanlığı yaptım. Aynı zamanda, Vanspor 1. Lig’deyken...

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Evet, biz de geldik, valimiz vardı o zaman...

KAYHAN TÜRKMENÖĞLU (Van) – Abdülkadir...

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Abdülkadir. Hatta bizim uçakla Vali Beyi de aldık, getirdik falan, hatırlıyorum..

KAYHAN TÜRKMENÖĞLU (Van) – Aynen öyle.

Ben de hem 23’üncü Dönemde, şimdi 28’inci Dönemde Van Milletvekiliyim.

Benim söyleyeceğim şu: Yani biz Niyazi Öner’i bugün tanıyoruz; bir marka zaten kendisi, isim olarak markalaşmış. Tabii, hiçbir kimse başarı merdivenleri elleri cebinde tırmanmamıştır, sizin büyük bir gayretiniz var, emeğiniz var, bu sektörde de bayağı bir markalaşmışsınız, bundan yana mutlaka... Her şey çözülür ama bir gerçek var ki Dardanel dün neredeydi, bugün nerede, son yirmi yıldır müthiş bir gelişme sergiliyorsunuz.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Teşekkürler.

KAYHAN TÜRKMENÖĞLU (Van) – Ürün çeşitliliği, suşiye kadar gitmişsiniz. Bunlarla özellikle mutlu oluyoruz yani hâlâ heyecanınızı dindirmemişsiniz, bu işi sonuna kadar götürüyorsunuz. Bizim de geçmiş dönemde, inci kefal balığı...

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Evet.

KAYHAN TÜRKMENÖĞLU (Van) – Burada konserve...

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Evet, çok da güzel olmuştu.

KAYHAN TÜRKMENÖĞLU (Van) – Şimdi, Abdullah Bey... İç su balığı... Sadece iç pazarda 10 bin ton tüketimi var.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Büyük rakam.

KAYHAN TÜRKMENOĞLU (Van) – Bunu daha alanlara taşıyabiliriz. Üstadım, bununla ilgili bizim oralarda sizin gibi profesyonel arkadaşlara ihtiyaç var. Yani bizim inci kefalimizin tadı bize göre çok leziz ama bu bir damak zevki. Şimdi, ton balığını ta, Atlantik'ten getiriyorsunuz yani burada o damak zevkini tutturmuşsunuz, şimdi başka insan da bu ton balığını yediği zaman başka tat aramıyor ama bir değişik tadın da bu sektöre girmesi lazım, iç piyasadaki balıkların da bu işte yapılması lazım. Bunun için ya ekibimizin... Yani çünkü bizim bir ekibimiz var. Yani Van'a biz sizi davet edelim, inci kefalın bir kez daha şöyle bir çalışmasını yapalım. Ya bize bir ön açıcı bir fikir verin yani bizim oradaki yerel sektördeki arkadaşlarımız bu işi yapsın veyahut da tekrar burada bu işi bir daha gözden geçirelim yani biz Türkiye'deki endemik... Yani bunun özelliği şu: Dünyada sodalı gölde yetişen tek balıktır. Bir de bunun hikâyesi var yani. 50 noktadan tatlı suya 20 kilometre mesafeyle tatlı suya yüzen bir balığı düşünün, yumurtasını bırakıyor ve aynı tekrar o tatlı suda kuluçka dönemini yaşadından sonra tekrar sodalı suya giriyor. Bu zaten bermuda üçgeni gibi özel bir hikâyesi var yani bu hikâye bile bu balığın pazarlanmasında müthiş bir ön açıcı bilgi olabilir. Biz de diyoruz ki: Yani Çanakkale'de bir marka olmuş Niyazi Önen, gelsin, Van'da da bu balığı alsın, şöyle bir önümüze bıraksın “Kardeş gel bize, şunları yap.” diye öyle bir... Sizin bu bakanlıktır, şudur, budur, bunlar çözülür ağabey.

Sizin gibi Türkiye'de bu sektörde olan vardır mutlaka ama sizin gibi böyle bu işi sevip çeşitlendiren, efendime söyleyeyim, her alana yayan çok nadir insan var. Onun için 84'den bugüne kadar... Ben de 84 yılında tüccardım, ben perakende sektöründe hizmet vermişim ama yani sizin bu sanayici ruhunuz her kişide yok. Onun için o ruhun bir parçasını da şöyle bize doğrultalım diye bu konuda da ben telefonumu size bırakacağım.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Memnuniyetle...

KAYHAN TÜRKMENOĞLU (Van) – Bir ekibinizi, bir heyetinizi Van'da üç gün, beş gün ağırlayalım, görsünler, bunlarla ilgili teknik anlamda bir bilgi versinler, sizi de sonra çağıralım.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Memnuniyetle...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – İsmail Emrah Karayel ben. İstanbul doğumluyum, aslen Kayseriliyim. 2 dönem Kayseri milletvekilliği yaptım, 26'ncı ve 27'nci Dönemde. Şimdi İstanbul Milletvekili olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinde görev yapıyorum. Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunuyum, mesleğim avukatlık. Daha sonra İngiltere'de ve Amerika'da yüksek lisanslar yaptım hukuk alanında. En sonunda, Türkiye'de milletvekilliğinden önce başladığım doktoramı milletvekilliği sürecinde tezi tamamladım, bitirmiş oldum. Türkiye-Avrupa Birliği Karma Parlamento Komisyonu Başkanayım. Geçen dönem, 26'nci Dönemin sonundan beri Karma Parlamento Komisyonu Başkanlığını yürütüyorum, Türkiye Büyük Millet Meclisi ile Avrupa Parlamentosu ilişkilerini bizim Komisyonumuz sürdürüyor.

Araştırma komisyonunda da daha önce -hem biraz önce söyledim- Su Ürünleri Kanunu Fatma Hanımla beraber imza sahibiyim aslında ben, en son değişiklikte. Müsilaj Komisyonunda yer aldım, müsilaj araştırmada. Gene, Su Ürünleri Araştırma Komisyonu geçen dönem kâtip üyeliğini yaptım, bu dönemde de Başkanlık görevini yürütüyoruz.

Teşekkür ediyoruz.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Biz çok teşekkür ederiz.

NAZIM ELMAS (Giresun) – İsmim Nazım Elmas, Giresun Milletvekiliyim ben de. Giresun Üniversitesinde öğretim üyesi olarak çalışırken milletvekilliğine geçtik. Mecliste Dijital Mecralar Komisyonu Başkan Vekiliyim, burada da Değerli Başkanımızla birlikte Başkan Vekili olarak görevimizi sürdürüyoruz.

Tabii, burada bütün seyahatlerimiz esnasında, ziyaretlerimiz esnasında şunu gördük ki: Biz su ürünleri sektöründeki ürünlerimizi çok daha yüksek katma değerle dışarıya veya iç piyasaya sunmamız gerekiyor; uzun süreli bir tecrübe, kırk beş yıllık bir tecrübenin öncülük yapması da gerekiyor bu noktada. Belki bunun daha katma değerli olması noktasında üreticiler bir araya gelip bir çalıştay, ortak çalışma yaptığınız mı bilmiyorum ama bütün su ürünleri sektöründe olabilecek katma değerli farklı ürünler de teknolojinin gelişmesiyle ortaya çıkıyor. Bu manada yapılacak çalışmaların artık zamanının geldiğini düşünüyorum. AR-GE, sizin AR-GE'niz ve diğer firmaların AR-GE'leri Türkiye'nin menfaatine daha yüksek katma değerli ürünleri üretme noktasında çalışmalar yaparsa bunlar hem istihdam açısından, ihracat açısından Türkiye kazanır, bütün ülke olarak kazanmış oluruz.

Ben de çalışmalarınızda başarılar diliyorum, gayet güzel bir model Türkiye için. Bunun diyelim ki Karadeniz bölgesindeki veya diğer bölgelerdeki bu tür katma değerli değil de çok daha alt seviyede bir değerlendirmeye su ürünlerimizi piyasaya süren üreticilerimizin de desteklenmesi ve onlara da rehberlik yapılması bu büyük firmalarımızın sorumlulukları arasında diye düşünüyoruz.

Teşekkür ederim.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Çok teşekkür ederiz.

FATMA SERAPEKMEKÇİ (Kastamonu) – Ben Fatma Serap Ekmekci, Kastamonu milletvekiliyim, avukatıyım aynı zamanda. Bu Komisyonda olmaktan çok büyük mutluluk duyuyorum.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Hem de hanım milletvekilimizsiniz.

FATMA SERAP EKMEKÇİ (Kastamonu) – Kastamonu'ndan da ilk kadın milletvekiliyim, öyle bir durum da var.

Komisyonun önemini gerçekten, böyle gezilerimizde, böyle işin içine girince daha fazla hissediyorum ve yükümüzü de sorumluluğumuzu da daha fazla hissediyorum.

Kastamonu, Karadeniz'in en uzun sahil şeridinde sahiptir biliyorsunuz ama bu noktada, balıkçılık konusunda çok geride kalmış bir il.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Evet, doğru. Pastırmanız meşhur.

FATMA SERAP EKMEKÇİ (Kastamonu) – Evet, inşallah sizi de davet edelim biz de Kayhan ağabeyimiz gibi.

Kastamonu'da da inşallah incelemeleriniz olur, yatırımlarınız keşke olsa.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – İnşallah.

FATMA SERAP EKMEKÇİ (Kastamonu) – Bu nedenle, ilden gelen yoğun baskılarla Komisyona girdim, iyi ki de girmişim, gittikçe daha fazla şey öğrendim işte, dediğim gibi, farkında oluyoruz. Yani 3 tarafı denizlerle çevrildiği bir ülkede balıkçılık ve su ürünlerinin önemi tartışmasız ama sizin gibi biraz vizyonu açık firmalarla, holdinglerle, şirketlerle inşallah daha da büyüyeceğine eminiz. Umuyorum en kısa sürede sorunlarınız da hallolacaktır.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – İnşallah.

FATMA SERAP EKMEKÇİ (Kastamonu) – Dardanel, bir güven insan için, markete gittiğimizde hepimiz için.

Başarılarınızın devamını diliyorum, tebrik ediyorum.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Sağ olun, çok teşekkür ediyoruz.

YUSUF ZİYA ALDATMAZ (Bartın) – Ben de Yusuf Ziya Aldatmaz, Bartın milletvekiliyim. İyi bir Dardanel Ton müşterisiyim, diğer ürünlerinizi de deneyeceğim.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Afiyet olsun.

Çok teşekkür ederiz, çok iyi oldu bizlere vakit ayırdığınız, ziyaret ettiğiniz için. Sizlerle tanışmak da bizi çok mutlu etti.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Niyazi Bey, herhâlde bir üretim alanının da ziyareti varmış, biz de yavaş yavaş programın takibini yaptığımız için.

DARDANEL YÖNETİM KURULU BAŞKANI OSMAN NİYAZİ ÖNEN – Tamam, siz nasıl isterseniz.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 11.14

9 Ocak 2024 Salı

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 12.25

BAŞKAN: İsmail Emrah KARAYEL (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Nazım ELMAS (Giresun)

SÖZCÜ: Barış KARADENİZ (Sinop)

KÂTİP: Hilmi DURGUN (Antalya)

(Çanakkale Ticaret Borsası-İstişare Toplantısı)

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Toplantılarımızda özellikle sorunların tespiti ve çözüm önerilerinin birebir muhataplarından, o sorunları yaşayanlardan alınması anlamında çalışmalar gerçekleştiriyoruz. Türkiye Büyük Millet Meclisinde temsil edilen bütün partilerin temsilcilerinden oluşan bir komisyon burası. Dolayısıyla ortak bir şekilde kurulmuş, sektörün Meclis için ne kadar önemli olduğunun, ülkemiz için ne kadar önemli olduğunun gösterilmesi anlamında da son derece önemli. Ortak akılla çalışıyoruz, ortak akılla süreçlere yaklaşıyoruz, en doğru çözümü bulmak için gayret sarf ediyoruz, çözümü sadece biz aramıyoruz -biraz önce söylediğim gibi- aslında sorunu yaşayanlardan çözümü de dinlemek istiyoruz, bunu akademisyenlerle müzakere ediyoruz. Biliyorsunuz, Su Ürünleri Araştırma Komisyonu geçen dönemde, seçimden önce de kurulmuştu ve dinleme kısmının yani Mecliste yapılacak dinlemelerin ve akademisyenler dâhil yapılan çalışmaların bir kısmı orada yapıldığı için hızlı bir şekilde bir aylık Meclis çalışmasından sonra, gene sektör temsilcilerinin dinlendiği bir çalışmadan sonra, dinleme kısmının tamamlanmasıyla birlikte artık saha çalışmalarında bir araya geliyoruz. Tabii, gittiğimiz yerlerde; özellikle Ege Bölgesi'nde, İzmir ve Muğla başta olmak üzere çok farklı sektör temsilcileriyle bir araya geldik ve sahada yaptığımız çalışmaların sektör temsilcileri tarafından çok daha büyük bir mutlulukla karşılandığını gördük çünkü Meclise gelip anlatılan şeylerin özellikle sadece sözde değil, yerinde de görülmesi son derece kıymetli. Daha sonra gene Karadeniz'de çalışmalarımıza devam ettik, biraz önce de söylediğim kapsamda, birçok paydaşı dinlemiş olduk. Bu ziyaretler kapsamında, Van'da da aynı şekilde özellikle -iç sularımızdaki en büyük avcılığın yapıldığı yer malumunuz Van- inci kefali özelinde endemik bir tür olan, sodalı sularda yaşayan endemik bir tur olan, ülkemizde sadece, dünyada da sadece Van'da, Van Gölü'nde bulunan bu türle ilgili de yerinde saha çalışmamızı yaptık. Dediğim gibi, iç sulardaki avcılık anlamında en büyük payı inci kefali oluşturuyor. Orada da gene Van, Karadeniz, Ege'de gördüğümüz genel sıkıntılar var, balıkçı barınaklarıyla ilgili sıkıntılar gibi.

Bunun dışında, yöreye has ve bazen şehirlere has bazı sıkıntılar da oluyor. Bunları da bu saha çalışmalarımızı da çok daha net bir şekilde tespit etme fırsatımız oluyor, dinleme fırsatımız oluyor, sizlerden öğrenme fırsatımız oluyor ve bunlarla ilgili çözüm önerilerini alma fırsatımız oluyor. Bu kapsamda, sizlerin söyleyeceklerini son derece önemsiyoruz ve çok uzatmadan, sözü size bırakmak istiyoruz, sizi dinlemek istiyoruz.

Sözü size teslim etmeden önce, özellikle teknik anlamda bir iki hatırlatma yapmak istiyorum Meclis olarak: Tam tutanak tutuluyor, söylediğiniz her husus Meclis tutanaklarına kelime kelime kaydediliyor. Dolayısıyla, kendinizi tanıtmanız, kimin söylediğinin bilmesi anlamında ve varsa temsil ettiğiniz kurumun kayıtlara geçmesi anlamında son derece önemli.

İkincisi, söylediğiniz hususları yazılı olarak hazırladıysanız veya söyledikten sonra eklemek istediğiniz çeşitli hususlar olursa onları da bizim e-mail adresimize, gene Türkiye Büyük Millet Meclisi Su Ürünleri Komisyonu ile ilgili e-mail adresimize gönderebilirsiniz; elektronik posta adresimize; Osman Bey uzman; o sizinle e-mail adresini paylaşır, elektronik posta adresimizi paylaşır. Oraya gönderdiğiniz evraklar da aynı, Meclise yazılı şekilde verilmiş gibi kayıt altında olacak, bizim kayıtlarımıza girecek ve rapor yazımı aşamasında özellikle dikkate alınacak.

Bu hatırlatmalardan sonra sözü sizlere bırakabilirim. Söz isteyenlere isteme sırasına göre söz verelim. Söz alırken kendinizi, isim, soy isim ve temsil ettiğiniz kurumu lütfen tanıttın.

Teşekkür ediyorum tekrar burada bizlerle birlikte olduğunuz için.

Buyurun Sayın Vekilim.

İSMET GÜNEŞHAN (Çanakkale) – Sayın Başkanım, ben aslında sadece size hoş geldiniz demek istiyorum. Bugün gerçekten Çanakkale için çok önemli bir toplantıyı hep beraber gerçekleştireceğiz. Dolayısıyla bugün sizleri Çanakkale’de görmekten dolayı büyük mutluluk duyduğumu da ifade etmek istiyorum. Arkadaşlarımız zaten hem sorunlarını hem de taleplerini iletecekler. Önemli olan bugün burada arkadaşlarımızın konuşması ama Çanakkale’nin bence en önemli sorunlarının başında barınma sorunu geliyor, onu da ben size bu bölgenin bir milletvekili olarak söylemek istiyorum. Çünkü Çanakkale kıyı şeridi itibarıyla Türkiye’de Muğladan sonra en uzun ikinci il; bu anlamda çok önemli. Yine, hem Marmara’ya hem de Ege’ye kıyısı olan iki ilden bir tanesi. Dolayısıyla Çanakkale balıkçılık ve deniz ürünleriyle ilgili batıkları da var, koyları var, kumsalları var, her şey var; çok önemli. Dolayısıyla bugünkü toplantının ben hem Çanakkale için hem de ülkemiz için verimli geçeceğine gerçekten yürekten inanıyorum. Hepinize tekrar hoş geldiniz diyorum, başarılar diliyorum, kolay gelsin.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ediyoruz Değerli Milletvekilim.

Söz almak isteyen?

Buyurun.

ÇANAKKALE BÖLGESİ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI HASAN UYSAL – Çanakkale Bölgesi Su Ürünleri Kooperatifleri Birliği Hasan Uysal. Ben de size öncelikle hoş geldiniz demek istiyorum.

Sayın Vekilimin ifade ettiği gibi, Çanakkale, Muğla’dan sonra en uzun kıyı şeridinde sahip olan bir ilimiz olsa da 2 tane körfeze, 2 tane adaya bir de biyolojik su geçişine sahip önemli illerden bir tanesi. Hemen hemen bize bağlı 26 tane kooperatifimiz var Küçükkuyu’dan Karabiga’ya kadar adalar dâhil, yarımada ve iç sularda bir tane olmak kaydıyla iç sulardakiyle birlikte 27 oluyor. Dolayısıyla ben sadece 3 maddeyi tekrar ifade etmek istiyorum, biz daha önceki komisyona da sunum yapmıştık. Biz öncelikle burada 10 tane madde belirledik Çanakkale’de; bu, Türkiye’de kabul gördü. Bunlardan en önemlisi, vekaleten bakan Su Ürünleri Genel Müdürümüz Turgay Türkyılmaz tarafından bu 3 madde Türkiye genelinde çalıştaylar hâlinde başlatıldı. Bunun ilk çalıştayını Karataş’ta yaptık. Bu neydi? Bölgesel balıkçılık yönetimi, kota ve barınma problemleri; Türkiye’nin en önemli 3 tane maddesi; bölgesel balıkçılık yönetim, kota ve barınma problemleri. Fakat şu andaki mevcut Genel Müdürümüz tekrar atanınca bu çalıştaylar planlanmış olmasına rağmen, SÜR-KOOP ve DEMBİR tarafından planlanmış olmasına rağmen durduruldu. Aslına bakarsanız bu çalıştayları önemsiyoruz, devam ettirilmesi konusunda, bu konuda sizden destek bekliyoruz açıkçası. Niye durduruldu, yani genel müdür değişti, planlanmış bir şey niye durduruldu? Bu birincisi.

İkincisi, bu belirlenmiş olan 3 madde konusunda ki bölgesel balıkçılık yönetimi, kota ve barınma özellikle barınma problemleri ki bizim bölgemizde çok fazla var çünkü hem turizm hem yat ve özel teknelerin yoğunluğu. Dolayısıyla bu noktada barınma ve balıkçı ve diğer teknelerin çelişmesini zorlaştırıyor. İkincisi, şimdi, amatör balıkçılık ki amatörler ciddi anlamda saygımız var amatöre

muhalefet eden balıkçı topluluğunun Türkiye’deki mevcut ticari balıkçıların önüne geçtiği konusunda çok ciddi kaygılarımız var ve bu sabit. Amatör balıkçılara değil, amatöre muhalefet eden balıkçıların mevcut ticari balıkçıların önüne geçtiği konusunda çok büyük kaygımız var yani bu ayırım yapılamıyor. Bu ayırımın yapılabilmesi için de 10 metrenin altındaki, 12 metrenin altındaki özellikle ticari balıkçıların PESKA turizminin önünün açılması gerekiyor ki amatöre muhalefet eden balıkçılarınla çelişmesinin önlenmesi konusu. Mutlaka her bölgeden gelen kooperatifimiz yönetimi ve balıkçı arkadaşlar kendi bölgelerindeki spesifik olarak sorunları tek tek aktaracaktır ama biz bu tespit edilen -ki bu 3 madde ciddi anlamdaki çalışmalardan sonra tespit edildi- bölgesel balıkçılık yönetimi, kota ve barınma problemleri konusunda Çanakkale bölgesi Türkiye’nin çok önemli bir bölgesidir. Çünkü Çanakkale’deki biyolojik geçişten eğer Marmara’ya ve Karadeniz’e anaç geçmezse hem Marmara hem Karadeniz bu konuda kısır kalır. Tekrar ediyorum, yani Çanakkale Boğazı’ndaki biyolojik geçişten anaç, Marmara yoluyla Karadeniz’e geçmezse hem Karadeniz balıkçısı hem Marmara balıkçısı, dolayısıyla Türkiye balıkçısı bu konuda mağdur olur. Bu, çok önem arz etmektedir. Dolayısıyla bölgesel balıkçılık yönetimi, kota ve barınma problemleri konusunda biz Çanakkale bölgesinden pilot olarak başlanmasını her zaman talep ettik, yine talep ediyoruz. Ben spesifik diğer arkadaşların her bölgede kendilerine ait sorunları ifade edeceğini söylüyorum.

Tekrar, buraya kadar geldiğiniz için çok teşekkür ederim, ayaklarınıza sağlık. Sağ olun.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Değerli Başkanım, ben size de bir soru sorayım: Bu boğazlarda avcılıkla ilgili durum nedir? Boğazda avlanma, avcılıkla ilgili kısımda boğazda avlanma durumu nasıl Çanakkale’de?

ÇANAKKALE BÖLGESİ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI HASAN UYSAL – Başkanım, zaten şu anda büyük balıkçı açısından soruyorsanız açık ve net ifade edeyim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Büyük balıkçılarımız...

ÇANAKKALE BÖLGESİ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI HASAN UYSAL – Açık ve net ifade edeyim, zaten 24 metre yasağı var.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Ama burada kıyıya çok yakın olduğu yerler herhâlde var değil mi? 24 metrede.

ÇANAKKALE BÖLGESİ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI HASAN UYSAL – Hayır, şöyle: Çanakkale’de o yaşanmıyor, İstanbul genelinde o ciddi anlamda sıkıntılı bence. 24 metre yasağı, artı, trafik ayırım düzeni; zaten boğazın yüzde 85’ini bu arkadaşlar kullanamıyor yani yüzde 15’lik kısmını da kullanmasında bence sakınca yok yani o engellenemez, engellenirse bu defa şeyi bozarsınız, bazı geleneksel durumlardan da vazgeçmemek gerekiyor çünkü boğaz balıkçısı sadece boğazda avcılık yapabilmek için yatırım yapmıştır. Eğer o yatırımı kapatırsanız o balıkçı o yatırımı çöpe atmak zorundadır, daha doğrusu, atadan, dededen gelen sistem çöker.

BAŞKAN – Anladım, peki.

Şimdi, herhâlde birçok kooperatifimizin temsilcisi burada anladığım kadarıyla. Herhâlde adalardan gelinemedi hava muhalefeti nedeniyle.

Evet, söz almak isteyen?

NACİ KARABİBER – Efendim ismim Naci Karabiber; Çanakkale ve Tekirdağ üretici birlik başkanımı. DEMBİR bölge aynı zamanda. Hasan Uysal ağabeyimiz, SÜR-KOOP Başkanı Çanakkale; yıllarca beraber çalıştığımız bir abimiz, sağ olsun. Boğaz konusunu sordunuz efendim ona. Hatta eksik bile söyledi Başkanımız; yüzde 85’i zaten av sahasıdır Çanakkale’nin, kalan yüzde 15’in de yaklaşık yüzde 10’u da efendim işte doğal sebeplerden avcılık yapılamamasından dolayı, batık gemilerden, akıntılardan dolayı yüzde 5’lik bir kısmı kalıyor, onun da ben de bir şekilde sıkıntı olacağını sanmıyorum.

İkinci bir konu olarak Sayın Başkanım, iki gün önce bir genelge yayınlandı BAGİS'lerle ilgili bir yazı geldi efendim, BAGİS cihazları arıza yaptığında tamir edilmeden denize çıkamazsınız diye bir yazı geldi bize. İşte, yarın yine bir toplantı var Ankara'da, bizim Birlik Merkez Başkanımız da burada, Nihat Işık arkadaşımız. Efendim, BAGİS cihazları tamirden on beş gün önce gelen daha hiç yok; bozulur ve BAGİS cihazları ülkemizde kanayan bir yara hâline geldi, çalışmıyor efendim, cihazlar çalışmıyor. En erken tamirden gelen on beş günde geliyor, üç ayda gelen var. Ben cihazımı arıza yaptığımda -ve servis ağı çok sıkıntı ülkemizde- bozulduğunda ben on beş gün gemimi limana bağlamam demek yani bunun telafisi bile edilemez yani bunu telafi edemeyiz, mümkün değil kesinlikle. Bu birinci seçenek efendim.

İkincisi, Sayın Başkanım, denizlerimizde bir bölgeyi balıkçılığa yasak etmek demek diğer bölgeyi bitirmek demektir; geçen yıl bunun örneğini yaşadık. Marmara'da ince hamsi vardı, arkadaşlarla kendimiz istişare ettik Genel Müdürümüz de olsun, diğer barış arkadaşlarla, dediler ki: "Son bir ay iki ay kapatalım şubattan sonra." "Uygundur, çok ince hamsi." dedik, Kapattık ama oradaki bütün avcı teknelerinin hepsi Ege'ye geldi. Bir bölgeyi kapatmak Sayın Başkanım, diğer bölgeyi bitirmek anlamına gelir, bunu lütfen dikkate alalım. Örneğin, mesela ülkemizde körfezler, korunmuş alanlar, yasak sahalar var Sayın Başkanım. Yasak sahalar, bütün akademisyenlerimiz çarşaf çarşaf yazılar hazırladılar, bilimsel açıklamalar yaptılar, yıllardır soruyoruz: "Yasaklanan körfezlere hiç gidip araştırma yaptınız mı, popülasyon arttı mı, çeşitlilik arttı mı, bir gelişme var mı?" diye. Hiçbir tanesinde araştırma yok. Ben kendi bölgemden bahsediyorum. Saros Körfezi eskiden denizin akvaryumuydu, şu an Saros Körfezi çöle döndü. Sayın Başkanım, balıkçılığın yasak olduğu yerlerde istilacı türler geliyor, balon balığı gibi, aslan balığı gibi istilacı türler geliyor ve oraya çöküyorlar. Yalnızca o tür balıklar Çanakkale Boğazı'nda mesela lüferin yatak yaptığı bölgeler var lüfer balığının. Lüfer balığı çok avcı, provokatör bir balıktır. Lüfer balığına zarar etmiyor, yalnızca lüfer balığı çoğaldı yasaklanan yerlerde, İstanbul-Adalar örnek veriyorum, Çanakkale Boğazı, İstanbul Boğazı gibi ama diğer yerlerdeki bütün diğer ince balık çeşitliliğini bitirdi Sayın Başkanım. Bunlara biraz dikkat etmemiz lazım ve en azından soralım bir akademisyenlere yani bir araştıralım. "Yasaklanan sahada ne oldu?" diyelim yani çoğaldı mı, popülasyon arttı mı, çeşitlilik arttı mı diye.

Bir de Sayın Başkanım, şimdi, denizin paydaşı çok; dediğim gibi, çiftlikçisinden, oltacısından, amatöründen... Zaten amatörler ülkemizde kanayan yara hâline geldi, endüstriyel balıkçılığın önüne geçtiler. On iki ay boyunca avlanıyorlar ve sınırları yok efendim. Hasan Uysal ağabeyimizin dediği gibi, ticari amaçlı çalışan oltacı arkadaşlarımızın önüne geçtiler çünkü denetlenemiyorlar efendim binlercesi var yani. Örneğin, Çanakkale'de Kepez ile Nara Burnu arası korunmuş alan, adı üstü korunmuş alan yıllardan beri. Üstünde binlerce oltacı var, binlerce. Öyle 3-5 tane değil ve on iki ay boyunca ve yüzde 90'ı amatör, birçoğu amatör. Diğer ticari küçük balıkçı arkadaşlar da bu durumdan çok muzdarip. Bunları bir gözden geçirmemiz gerekiyor, bu amatörlerle mutlaka bir çalışma yapmamız gerekiyor Sayın Başkanım. Bu barınma sorunu zaten gerçekten artık kronik hâle geldi ülkemizde, bir türlü önlem alamıyoruz. Balıkçı barınakları, kooperatiflerimiz... Yat, özel tekne doldurdular limanlara. Balıkçı teknelerine yer kalmadı efendim limanlarda. Benim mesela şu an tekne Kumkale Limanı'nda, dün video çektim, attım Genel Müdürümüze. 4 tane balıkçı teknesi varsa 14 tane yat, özel tekne var. Balıkçı barınaklarında balıkçılara yer kalmadı. Bunlarla ilgili çalışma yapmamız gerekiyor.

Çok teşekkür ederim. Ben de diğer arkadaşların söz haklarını pek almak istemiyorum. Herhangi bir şey eklememiz gerekirse tekrar ekleriz. Saygılar sunuyorum efendim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ediyorum.

Evet, başka söz almak isteyen?

Buyurun.

KEPEZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİF BAŞKANI TUNCAY ÖZEL – Değerli Başkanım, Kepez Su Ürünleri Kooperatif Başkanı Tuncay Özel.

Çok değerli Komisyon üyeleri milletvekillerimiz, Cumhuriyet Halk Partisi Çanakkale Milletvekilimiz Sayın İsmet Güneşhan, değerli amirlerimiz, müdürlerimiz, çok değerli başkan arkadaşlarımız; biz Kepez’de geçen herhâlde on-on beş gün oldu Antalya çalıştayına gitmiştik. Kepez’de biz bu sene 5’inci selimizi geçiriyoruz arkadaşlar, 5’inci sel geliyor. Şu an benim orada 300 ila 500 kamyon arasında atılması gereken toprak var. Barınağımızı temizlettik kısmen, 300-500 kamyonluk bir toprak var atılacak. Yıllardır fizibilite çalışması olmasına rağmen, bütün detayları olmasına rağmen Bursa DLA’da 1’inci sırada bekliyorduk barınağımızı. Kepez, şu an Dardanele gittiniz, bilmeyenler için söylüyorum, Kepez, oranın başkanıyım. 126 tane tekne bu sene Çanakkale’de olta balıkçılığı özellikle lüfer çok güzel balık oldu. Yüzde 10’umuz çıkabildik. 126 tekne 7 metre ile 9 metre arası olan teknelerin hiçbir tanesi balığa çıkamadı, hiçbir balığa çıkamadı, denize çıkamadı çünkü dere yatağında olduğumuz için battı teknelerin hepsi. Ben Antalya’da toplantıdayken içim kan ağladı, dört gün kaldık orada, benim arkadaşlarım burada mücadele etti. Elzem bir şekilde bizim bir barınağa ihtiyacımız var. Biz, bak, bu yıl daha henüz kış görmedik, 5 defa sel geçirdik. İnanın, yüzde 5 belki dolaylı şekilde devlet kurumlarından yardım almışızdır, yüzde 5. Bize hiç kimse sahip çıkmıyor, çıkamıyor, bilmiyorum neden çıkılmıyor, onu da bilmiyorum ama ben 126 ortağımın sesi oluyorum burada şu an. Lütfen vicdanınızı da elinize koyun, bunu kayıtlar altına alın, bir daha alın, arkadan bir daha alın. Bakın, insanlar elektrik parasını ödüyor herkes, doğal gazını ödüyor herkes, kirasını ödüyor herkes, çocuğunu okula gönderiyor; bu insanlar balığa çıkamadı. Tekneleri olmasına rağmen 7 metre ile 9 metre arası tekneler balığa çıkamadı. Yani Bursa DLA’da 1’inci sırada bekleyen -bilmiyorum şu an 1’inci sırada mı, 10’uncu sıraya mı attılar- Cumhurbaşkanlığı tasarruf tedbirlerine takıldığı için beş senedir olmadı. Tabii ki olabilir, tasarruf tedbirleri de olabilir ama yani bir işin bir sırası olur, insanlar perişan şu an, perişan, perişan şu an. Bakın, birinizi, ikinizi alıp götürsem şu an işte 3-4 kilometre, Dardanelin karşısı, ticari limanın yanı. Bakın, 300 ile 500 kamyon arası şu an toprak ve mil var, kum var, tekneler battı, çıkmıyor denize; bunu her ortamda, her platformda dile getirdim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Sırada dediğiniz, oraya bir balıkçı barınağı yapılacak; o mu sırada?

KEPEZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİF BAŞKANI TUNCAY ÖZEL – Evet, onu bekliyoruz efendim, onu bekliyoruz.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Tamam, yani sizi oradaki derenin içinden çıkarıp, ayrı bir balıkçı barınağı yapıp oraya alacaklar.

KEPEZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİF BAŞKANI TUNCAY ÖZEL – Yerimiz de müsait, çok müsait yerimiz var.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Tamam, kayda net geçsin diye sordum.

KEPEZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİF BAŞKANI TUNCAY ÖZEL – Ha, bir de şunu söyleyeyim: Bilmiyorum, bilgi belki sizde vardır, Komisyonunuzda, onu bilmiyorum. Gökçeada’ya bir barınak lafı dolaşıyor. Beni biraz evvel Başkan aradı, Gökçeada Başkanı, hava muhalefeti dolayısıyla gelemedi çocuk. “Tuncay Abi, biz barınak talep etmiyoruz, etmedik, sen kendi barınağımı söyle abi.” dedi, “Gökçeada olarak biz barınak talep etmedik.” dedi. Bakın, ben Hasan Bey’in de yönetimindeyim, üst birlikteyim aynı zamanda yani kendisi de çok iyi biliyor, yerinde de gördü hepsini. Bizim böyle bir derdimiz var, lütfen, lütfen... Yani bu işin siyaseti olmaz. Bakın, 126 insan orada aç duruyor şu an, denize çıkamıyorlar. Yerimiz de hazır, dedim, anlattım, Bursa’da DLA’da da 1’inci sıradaydık zamanında, bilmiyorum, şu an kaçınıcı sırada. Yani elinizi de vicdanınıza koyun, bu işle ilgilenin lütfen.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ederiz.

Evet, söz almak isteyen?

Buyurun.

LEKTON BALIKÇILIK MÜDÜRÜ ERCAN VAROL – Sayın Başkanım, sayın vekillerim; hoş geldiniz.

Ercan Varol, Lekton Tonbalıkçılık, Çanakkale merkez, yılın on iki ayı taze balık ihracatı yapan firma yetkilisiyim; on sekiz yıldır Yunanistan’a taze balık ihracatı yapıyorum.

Konumuz, birincisi, ihracatla ilgili vatoz balığı. Şimdi, sektörümüz kayıt dışı çalışan bir sektör olduğu için vatoz balığının ihracat yapıldığını daha önce bilmiyorlarmış. Tarih 14 Nisan 2018, vatoz balığı, Resmî Gazete’de yayınlandı, yasaklandı; biz bunu gördük, şaşırdık, tarım il, kooperatiflere nereye sorduysak kimsenin haberi yok; tabii ki kimse bakmadı. Neyse baktık, sonuçta o zaman 13 Haziran 2018 tarihinde Sayın Genel Müdürümüz Mustafa Altuğ Bey’e randevu aldık, bütün gümrük beyannameleri yani yazılı, sözlü karşısına gittik dedik ki biz Yunanistan’a yılın on iki ayı taze balık ihracatı yapan Çanakkale merkezli aile şirketiyiz. Kayıtlarında vatoz balığının olmadığını görüyor ve biz gümrük beyannameleriyle ifade ettik. Her neyse, konu vatoz balığının yasak olması için bütün trollerin yasak olması demektir çünkü bu balık bunların ağlarına takılıyor ve bunu tek tüketen yer Yunanistan. Vatoz balığını Avrupa Birliği yasakladı, doğru; kuzey okyanus ülkelerindeki bölümü yasakladı ama Ege’de, Yunanistan’da vatoz balığı yasak değil, ben bunu yazılı ve sözlü her türlü bildirdim, maalesef, bu gündeme gelmedi yani nazara alınmadı ve bu balık değişik isimler altında, değişik illerden bunun ihracatı gene gerçekleştiriliyor yani bu olacaksa ya resmî, açık ve net olması lazım ya da hiç olmaması lazım çünkü Türkiye Cumhuriyeti her taraf. Konu bu efendim, vatoz balığıyla ilgili; bunun Yunanistan’da yasak olmadığını açık ve net olarak yazılı ve sözlü getirdim, yine de getiririm. Yılda yaklaşık iki yüz ile üç yüz gün yani fatura ihracatım var benim.

Diğer konu, ithalat efendim. İthalatla ilgili yasak dönemlerde -şimdi biz yüzde 80 ihracat yapıyoruz, yüzde 10 ithalat yapıyoruz- hamsi, sardalya türü balıklar getiriyoruz, Bulgaristan’dan kalkan getiriyoruz, işimiz ithalat-ihracat; nerede ne gerekiyorsa biz ticaretimizi yapmakla mükellefiz, tabii ki hakkı, hukuku neyse bunu yapmakla mükellefiz.

Analiz alınıyor, alınacak, analiz sonucu çıkıncaya kadar TPS numarası verilmiyor, verilmediği için analiz sonucunun çıkması en erken üç gün. Taze balık üç gün sonraya kalmaz, çöpe at, hiç yapma daha iyi. Diğer illerde ne yapıyorlar? Gidip ilgilenen yok tabii ki. Bu ithalatı gerçekleştiriyor, geldiği zaman açıyor, satıyor malını, geçiyor; doğrusu bu. Ancak şey yapması lazım, bu ürünün sonucu negatif çıkarsa işlem yapması gerekir. Bununla ilgili de gerekenin Türkiye Cumhuriyeti’nin 81 ilinde eşit olması lazım, olmadığı takdirde biz işimizi yapamıyoruz; söyleyeceklerim bundan ibaret.

Teşekkür ederim.

İyi günler.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkürler.

Evet, buyurun.

KARABİGA SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI AHMET ÖKSÜZ – Selamünaleyküm cümleten hepinize.

Ben Karabiga Su Ürünleri Kooperatifi Başkanı Ahmet Öksüz.

Biz jumbo karidesin bir ay daha uzatılmasını istiyoruz. 15 Mayıs, ağustosun sonunda son oluyor, eylül 1’e kadar; balıkçımız bu konuda sıkıntı yaşıyor.

Arkadaşın dediği gibi -vatoz için ben de katılıyorum ona- vatoz hakkında, ihracatı serbest ama biz kalkan ağı atıyoruz, vatoz takılıyor, Sahil Güvenlik geldiğinde onları denize atıyor, bu balıkçıya bir katkı.

Ondan sonra, Marmara’da sıkıntı biraz balıkçılık, kötüye gidiyor yani gelecek nesil için.

Özel teknelere katılıyorum aynı, bütün arkadaşların dediği gibi, ticaret tekneleri satış şeyleri açtı.

Ondan sonra, bizim barınakla ilgili bir sıkıntımız yok Allah’a şükür, Belediye Başkanımız Ahmet Bey o konularda yardımcı oldu zaten.

Şöyle bir sıkıntımız var: Dalgıçlarla kıydan. Pullu balık bitiyor, iyice sıkıntı olmaya başladılar.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Ne yapıyor dalgıçlar?

KARABİGA SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI AHMET ÖKSÜZ –Karadan geliyor, atlıyor, vuruyor, kıyılarda pullu balık kalmadı.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Zıpkın.

KARABİGA SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI AHMET ÖKSÜZ –Zıpkınla,. Büyük sıkıntı var yani, o yüzden gece avcılığı filan.

Ne bileyim Marmara güzel bir yer, bitiyor. Buna nasıl çözüm bulursunuz yani bu konuda yardımcı olursanız iyi olur, madem Komisyon kuruldu.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Çözüm önerisi de varsa sorunların yanında “Şöyle bir şey yapsak faydası olur.” diye, onları da kayda geçmiş olalım. Sorunlar evet ama çözüm önerileri de önemli çünkü siz sorunu yaşıyorsunuz. Dolayısıyla sizin sahada bize vereceğiniz geri bildirim anlamında bizim açımızdan önemli. Örnek, işte, zıpkıncıları durdurmak için yapılabilecek bir şey varsa aklınıza gelen, onları bize önermeniz veya işte, biraz önce, siz söylediniz, mesela, dere ağzının dolmasıyla ilgili başka yapılması gereken bir şey varsa, önceden alınması gereken tedbirler sorunları not ediyoruz, kaydediyoruz. Sizin de üzerinde çalıştığımız bir çözüm önerisi varsa bizim açımızdan önemli.

KARABİGA SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI AHMET ÖKSÜZ – Tabii, şimdi, Başkanım, şöyle bir şey: Bu işten geçinen para kazanamıyor artık, çocuğuna çocuğuna bakacak şimdi adam aylıkçı yani çocuğuna bakabiliyor rahatlıkla ama bu işten geçinen bir çocuğunu üniversitede ya da bir yerde okutamıyor. Sahil Güvenlik bir ceza kestiğinde balıkçıya bunu nasıl şey yapsın? Marmara da rüzgâr altı olan bir yer yani senede ne kadar denize çıkılıyor? Hep ufak balıkçıya oynanıyor her şey yani ben çocukluğumdan beri balıkçıyım, özel sektörde çalışıyorum ve Başkanlık yapıyorum. Ama ne var? Çocukluğumdan beri balıkçı olduğum için denizi seviyorum, babamız bizi bu meslekten büyüttü bu zamana kadar buraya geldik Allah’a şükür, hamdolsun ama yarın biz öleceğiz gideceğiz, gelecek nesil için de bir şeyler bırakmak gerekiyor yani bitiyor Marmara. Marmara en güzel yer bence, her balık lezzetli, her balığı güzel. Şimdi, Karadeniz’in tatlı suyu, Ege’nin tuzlu suyu, Marmara’nın hem tatlı hem tuzlu suyu ortada bulunan bir bölge yani balık yuvası. Burasıyla bir ilgilenin yani ilgilenmeye çalışın. Dalgıçlar, troller... Trol yasak ama ilgilenirse daha iyi olur, daha mantıklı olur.

Ondan sonra, jumbo karidesimiz bizim meşhur, Karabiga jumbosu tescillenmiş. Biz bunun uzatılmasını istiyoruz, ağustosta son, eylül 1’de olmasını istiyoruz. Balıkçıların da bakım şeylerini filan çıkarması için. Ölüyor zaten bu açıkta yani büyüdükçe açıkta kabuklu hayvan ölüyor. Yani bir ay daha uzatılmasını istiyoruz.

Vatozu da söyledi arkadaş. Kalkanları satıyorlar, vatozlar çıkıyor. Sahil Güvenlik gelirken atılıyor bunlar, ölüyor yani. İhracatı oluyor bu vatozun. Madem alınmıyorsa neden ihracatı oluyor?

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Anladım.

Teşekkür ediyoruz.

KEPEZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİF BAŞKANI TUNCAY ÖZEL – Ben size çok teşekkür ediyorum. Allah’a emanet olun hepiniz.

MEHMET BULTAN – Bir üretici olarak söz almak istiyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Tabii, buyurun.

MEHMET BULTAN – Beyefendi, çok güzel bir noktaya değindi. Gerçekten çok güzide bir denizdir Marmara.

Öncelikle, hoş geldiniz, bu sert havada bizi biraz yumuşattınız.

İsmim Mehmet Bultan, bir midye üreticisiyim, Lâpseki ilçesi sınırlarındaki Alpagut altında bizim bir midye çiftliğimiz var. Çok yeni bir sektör bu Türkiye için, ilimiz için daha da yeni bir sektör. Yani Marmara’nın belli bölgelerinde firmaların bununla ilgili çalışmaları oldu ama son zamanlarda biraz daha aktif hâle gelmeye başladı. Aslında çok da isabetli bir iş çünkü biz almadan önce veriyoruz yani denize bir şeyler veriyoruz, denize bir ortam sağlıyoruz ve bu midyelerin orada tutunmasını, üremesini sağlıyoruz; bu bağlamda orada bir doğal resif, bir canlılık, bir biyoçeşitlilik oluşuyor. Marmara’ya katılabilecek güzel faydalardan birinin bu olduğunu düşünüyorum ben. Biz de daha önce böyle bir üretimde olmadığımız hâlde bu rengi gördüğümüz için bu işe giriştik ve bayağı da bir mücadele ediyoruz. Her iş zordur ama deniz işi -herkes burada benden daha iyi biliyor eminim- çok daha zor. Bu noktada biz gerçekten desteğe ve en önemlisi, anlayışa çok büyük ihtiyaç duyuyoruz. Biz yaparız, elimizden geleni yaparız; kafamıza koyduk, bu uğurda gideceğiz, Marmara’ya da Türkiye’ye de bu bağlamda bir şeyler vermek için ömrümüzü buna adadık ama bizim en büyük ihtiyacımız anlayış. Biz kara canlılarıyız, denizde üretim yapıyoruz. En büyük sorunlarımızdan biri bu, çiftliklerimiz denizin ortasında ama birçoğumuzun bir karasal alanı yok. Biz şanslıydık, sağ olsun Lapseki Kaymakamlığı da bize bu konuda anlayış gösterdi, çiftlik karşısında bir hazine arazisi kiraladık -örnek olsun diye söylüyorum- şimdi bunun imar planı çalışması sürecini yaşıyoruz. Ama inanın, bu yine iyi niyetten biliyorum, bir şeyleri korumak adına “Doğru mu yapıyoruz?” düşüncesiyle yaklaşıyor; bürokrasi bizi çok yoruyor ve yıpratıyor. Biz kendimizi anlatmaya çalışıyoruz, insanlar bize destek olmaya çalışıyorlar fakat belli noktalarda çok zaman kaybediyoruz ve çok efor sarf ediyoruz. Bu noktada, biraz birlikte çalışmamız gerekiyor yani ben şöyle bakmıyorum olaya... Siz Komisyonsunuz, hoş geldiniz, sefa geldiniz, çok da iyi ettiniz ama bizim de size destek olmamız gerekiyor bu çalışmalarda. Siz nasıl bizim önümüzü açmak için geldiniz; e, bizim de size bir kol vermemiz gerekiyor ve bu konuda da her türlü desteğe hazırız.

İskele yapmak zordur, izin süreçleri çok problemlidir; haklı sebepleri vardır, kabul ediyorum ama bizim gibi üreticilerin denize açılan kapısıdır. Bir iskele yapımızın mutlaka olması gerekiyor. Bu süreçlerde de anlayış ve destek bekliyoruz. Yoksa biz bu ülke için her türlü yatırımı, bu Marmara Denizi için her türlü olumlu yatırımı yapmak için buradayız. Ben Ankara’dan geldim, aslen Karadenizliyim, deniz çocuğuyum ...(*) diye anılır bizim orada şeyi. Fakat Ankara’da yetişmem sebebiyle denize uzak kaldım. Ama gerçekten denizi seviyormuşuz, deniz bizim canımız, üç tarafımız denizle çevrili. Bir iç denizimiz, iki tane de boğazımız var ve çok verimli topraklarımız var; bunu iyi değerlendirmemiz gerektiğini düşünüyorum. Bu konuda -dediğim gibi- anlayış ve desteklerinizi bekliyorum.

Çözüm önerilerimiz var. Bir de metin hazırladım, ben beyefendiye vereceğim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Lütfen.

MEHMET BULTAN – Sonrasında da irtibat hâlinde kalırız, birlikte çalışır, olayı kurtarız.

Çok teşekkür ederim

* Bu bölümde hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ederiz.

BABAKALE SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI GÜRKAN EROL – Öncelikle, hoş geldiniz.

Bizim bölgemizin de en büyük sorunlarından biri, 15 Nisan-15 Mayıs arasında bir alamana yasağı var, alamana ağı yasağı. Yani buradaki çoğu arkadaşın da en büyük kanayan yaralarından biri, ağ olarak yasak bu yasak olan madde, balığa özel olan bir şey değil. Yani trol ve gırgır yasağı 15 Nisanda giriyor, geri kalan bir ay, hatta üç ay bizim en çok para kazandığımız zamanlardan biri. 15 Nisan-15 Mayıs arasında da bir aylık zamanda o yasak olunca yani bizim elimiz kolumuz tamamen bağlanıyor. O ayda mesela lüfer tutan, sarpa tutan, ne diyeyim melanur tutan arkadaşlar var. En büyük yasaklardan, kötü olan yasaklardan biri de o. Onun ne amaçla koyulduğunu, neden koyulduğunu da bilmiyoruz. Daha önce dilekçe de yazdık, gönderdik Bakanlığa, ret cevabı geldi. Yani bilmiyorum, çoğu arkadaş bilmiyor yani yasağın ne amaçla koyulduğunu, ne olduğu da belli değil yani. Çünkü balığa özgü olan bir yasak değil, ağ yasak. Gırgır, trol zaten yasak, o anda, tam para kazanılacak zamanda. Onunla ilgili yani bir çalışma yapılırsa mutlu oluruz, seviniriz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkürler.

Buyurun.

KİLİTBAYIR KÖYÜ BALIKÇI KOOPERATİFİ BAŞKANI İBRAHİM TALİH ZENCİ – Sayın milletvekillerim, Sayın Başkanım; hoş geldiniz.

Balıkçılıkla geçimimizi temin ediyoruz, atadan, dededen üçüncü, dördüncü kuşak. Maalesef, bizim avlak bölgemiz ayak altında olduğundan dolayı büyük sıkıntılarımız var. Öncelikle, Avrupa'nın belirli ülkelerinde, muazzam bir şekilde, amatör avcılarının belirli bir avlak bölgesi uygulamasına geçtiklerinde ticari faaliyet yapan balıkçılarla hiçbir şekilde sorun yaşamadıklarını izlediğimizde hayret ediyoruz. Demek bu olabiliyor. Biz bunun maalesef adını bile atmak -kusura bakmayın- istemiyoruz herhâlde. Daha limandan çıktığımızda, teknoloji tabii hızlı bir şekilde etrafımızı kirletmeye başlıyor. Herkesin elinde 5 tane, 10 tane, 20 tane kamış, daha limandan çıkmamış, bize taciz başlıyor. Eğitimimiz, gelişimimiz bir noktada zaten bizi öyle veya böyle alaşağı yapıyor. Bunların içerisinde maalesef iyi mevki sahibi olan büyüklerimiz de var. Bazen bunlar kötüye de kullanabiliyorlar mevkiilerini, kusura bakmayın, bunu söylemek zorunda kalıyoruz.

Demek istediğim, ticari faaliyet dışındaki amatörlerden çok büyük sıkıntılarımız var, onların mutlak surette belirlenmiş bir avlak bölgesinde avcılık yapmalarına saygı duyarım ve arkadaşlarım da herkes de bunun bu sıkıntıda olduğunu biliyor.

İkincisi, 15 Nisan-15 Mayısla alakalı, çok hayati bir olay bu. Üç yıldan beri, dördüncü yıl olacak, İstanbul balıkçısı burada maalesef kayırılıyor gibi görünüyor, biz burada cezalandırıyoruz. Ha, saygı duyarım Akdeniz'den, Ege'den havyara binen, Karadeniz Havzası'nda çoğalmaya tabii ki hazırlık yapan torik balığı, palamut balığı, lüfer balığı, bunların havzaya girmesi çok önemli, çok hayati ama burada, en azından, kıyı balıkçılığını yapan, kıyılarda alternatif balıklar evini, geçimini temin etmeye çalışan sektörün içindeki insanların da mağdur edildiğini burada görmek lazım. Ha, bu balıkları, havzaya girerken büyük teşkilatarmış gibi, kıyı balıkçısı olup da 15-20 kulaç takımlarla tabii ki avcılık yapılmasın, sonuna kadar saygılıyız ama en azından 5 kulaç bir takımla da kıyıda sarpasını, kefalini vesaire bu tür balıkları çevirmekte de insanlar bir şekilde maalesef mağduriyet içine girdi. Yani biz burada evimize ekmek götüremez durumda kaldık dört yıldır.

Sayın Müdürümüz de hemen önümde, birkaç defa ricada bulunduk, dedik ki “Ya, bunun bir şekilde yani çözüme ulaşmasının mümkünatı yok mu?” Allah razı olsun, ilgileniyorlar, yardımcı olmaya çalışıyorlar ama inşallah önümüzdeki kitapçıkta iyi niyet hayata geçecek herhâlde.

Bir de ben çok önemli bir şeye daha vurgu yapmak istiyorum. Tabii ki kara midyeyle alakalı bölgemizde 17 tane proje oldu, 17 tane kara midye çiftliğinin olabildiği duyuluyor. Şimdi, ticari faaliyet yaptığımız yerlerin yetkililer tarafından, burada avcılığa elverişli mi değil mi bunların bir altyapısının araştırılma mecburiyeti olması lazım. Kepezlik olur, bir şekilde suları olur, ticari faaliyetin yapılmadığı bir alansa başım üstüne saygı duyarım, bütün arkadaşlarıma da saygı duyarım ama burada ticari faaliyetleri, kıyı avcılığını, balıkçılığını köreltip de biz burada 20 tane de 30 tane de yaparız -ülkemize döviz girdisi var burada- biz bu balıkçılığı maalesef ikinci plana alırsanız dersek kusura bakmayız ayağımıza sıkılmış oluruz; bu da çok hayati bir şey, bunu da atlamamanızı rica ediyorum.

Çok teşekkür ederim

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet teşekkür ediyoruz.

Buradan bir söz talebi var.

Buyurun.

MEHMET KADİROĞLU – Vekillerim hoş geldiniz öncelikle.

Troya Deniz Ürünlerinden Mehmet Kadiroğlu ben, yıllık 3 bin ton kapasiteli bir midye üretim çiftliğini yönetiyoruz.

Burada bizim en büyük sorunlarımızdan bir tanesi genel olarak Çanakkale bölgesinde aynı zamanda biz yapılak altındayız, çiftliğimiz orada ama bir iskelemiz yok. İskelemiz olmadığı için gün içerisinde yaklaşık iki saat sadece bizim çiftliğe gidiş ve gelişimiz sağlanıyor; bu da bizim mal indirme operasyonlarımızı zorluyor, çok zorluyor ve iş gücü kaybına da neden oluyor. Çünkü şimdi personelimizi ortalama dokuz saat çalıştırdığımızı varsayarsak iki saatimiz zaten yolda geçiyor, bu iki saati de verimli işte kullanabilmek istiyoruz, çiftliğimize daha yakın bir iskele talebimiz var, bütün çiftlik yönetimindeki arkadaşlarla da düşüncemiz budur. Zaten Çanakkale Boğazı'nda etkili rüzgârlardan kaynaklı yılın çok günü çalışmıyoruz çünkü bu bizim çiftliğimize zarar veriyor, malımızı döküyor; zarar vermemek için çalışmıyoruz, iyi havaları kolluyoruz. İyi havalarda da her gün en az iki buçuk saat yol kaybımız var. Bir boğaz geçmek istiyoruz, bazen boğaz yoğun oluyor beklemek zorunda kalıyoruz, bu bizi operasyonel olarak çok zorluyor. Burada böyle bir destek istiyoruz sizden. İskele bizim için çok büyük bir problem. Beyefendinin dediği gibi, belki 17 tane proje var, kurulu belki 10 tane var ama hiçbir iskele yok. Şu an bağlı kaldığımız iskele askeri yıkık bir iskele, yolu yok, araçların altları vuruyor iskeleye girerken, iskelenin babaları kopuk yani buna müdahale de edilemiyor çünkü bu özel bir iskele de değil, bir kooperatif değil. Hiçbir şey olmadığı için iskeleye de bir yatırım yapılamıyor, bölgesel olarak çok uzak. Bizim en büyük sorunumuz iskeledir.

Onun dışında, daha öncelerde midye çiftliklerine amatör balıkçıların girmesi ve yaklaşması yasaktı. Sonra dediler ki “Amatör balıkçılar yakından geçebilir.” vesaire ama şurada mesela çiftlikte bazen hatlar kopabilir, halatlar kopabilir veya Çanakkale Boğazı'ndaki kuvvetli akıntılar çok kuvvetli. Şöyle anlatayım: Dikine aşağıya gidecek halatlar belki 20 derece, 30 derece açıyla bu şekilde olabiliyor. Şimdi, amatör balıkçılar bunu anlayamıyorlar, çiftliklerin içinden geçmek istiyorlar ya da hatlara tutunmak istiyorlar, bu da bizim halatlarımızı koparmalarına sebep oluyor yani hem onlara zararı oluyor hem bize zararı oluyor. İşte, onların halatı bizim şeylerimizde oluyor yani çiftliğin içerisine aslında amatör balıkçıların iç kısmına tabii ki kıyısından geçsin, açığından geçsin ama bizim kurulu düzenin içerisinden geçmesi onun bilmediği düzene karşı hem onun teknesine zarar veriyor hem bizim yatırım maliyetlerimize zarar veriyor, halatımızı kesiyor birkaç kere bunları da yaşadık. Arkadaşlarla tabii ki de herkesin ekmek kapısı, balık tutuyorlar -tabii ki başımızın üstünde tutsunlar- ama onların bilmediği bir alan kopuk halat olabiliyor, hat kopmuş oluyor, biz bir halat gerdirmiş oluyoruz aradan araya, biz bunu biliyoruz ona göre hareket ediyoruz ama şimdi gece karanlıkta veya sabah suyunda görmüyorlar. Bu sefer onu koparıyorlar, bu bize çok büyük zararlar veriyor. İkinci konum da bu benim şahsi olarak.

Bir üçüncü konum daha var. Bu çiftliklerin içerisinde “şamandıra” dediğimiz ortalama 400 litre, 300 litre bandında bidonlara benzeyen yapılar var, bunlar bizim hatlarımızı ayakta tutan yapılar ve bunlar hatlara iplerle bağlanıyor ve “kardinal şamandıra” dediğimiz de büyük 1.600 litrelik şamandıralarımız var. Tabii ki bunlar zaman içerisinde kopabiliyorlar, ipleri zarar görebiliyor ve kıyıya vuruyorlar. Şimdi, biz bunları çok hava isimlerinden sonra kıyıları botlarımızla geziyoruz ama gezdikten sonra bazen biz toplamadan önce bunu halk alıyor ve satmaya çalışıyor kendi arasında, başka yerlere satmaya çalışıyorlar. Bununla ilgili bir yazı yazılması ve bildirilmesi lazım. Örneğin, biz ulaştık birisine yani beyefendi vermiyor, özellikle parayla vermeye çalışıyor. Bunun önüne geçmezsek bizim 3 bin tane, 4 bin tane şamandıramız var yani bunu sürekli halktan parayla alamayız, bu zaten yanlış bir şey, bizim yatırımımız, faturalı ürünümüz ama yani bunun caydırıcılığı olması lazım. Halk da bunu alıyor, taşıyor, başka şekillerde kullanıyor; bunlarla uğraşmak da bizi yıpratıyor sürekli.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Sizin olduğunu gösterecek bir şey oluyor mu şamandıradaki?

MEHMET KADİROĞLU – Tabii ki şamandıraların hepsi yani her çiftliğin şamandırasının rengi de farklı, üzerindeki etiketi de farklı. Biz mesela özel bir damga gibi bir şey de yaptırдық, hiç kimsede yok, mesela bizim kalıbımız ayrı; o yüzden de ayırması da çok belli. Biliyorsun senin olduğunu ama hani halkla da çok münakaşaya da girmek istemiyoruz tabii ki ama bunun bir genelgesi, devlette bir yeri olursa direkt olarak talep edebiliriz. Çiftlikler olarak bu sorun daha da artacaktır çünkü burada havalar çok fazla esiyor, çok fazla estiği için şamandıralar da kardinal şamandıra da halatlar da zarar görüyor; bu konuda destek olursanız sevinirim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ederim.

Buyurun.

ÇANAKKALE MERKEZ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ YÖNETİM KURULU BAŞKANI ERHAN ÇİFTÇİ – Değerli üyelerimiz, hoş geldiniz.

Çok renkli bir kooperatifin yönetim kurulu başkanıyım. Bayan üyelerimiz var, balıkçılarımız, alamanacılarımız var, gırgırcı arkadaşlarımız var, oltaacılarımız var.

Şimdi, konuşan arkadaşlar, herkes dertlerini söyledi; gerçekten haklı dertler, yerinde dertlerdi.

Ben önce BAGİS’le ilgili bir açıklama yapayım, BAGİS konusu olmazsa olmazımız olsun sizden ricamız.

Midyeci arkadaşlarımıza gelince, onlara cevap vereceğim ben birazcık burada. Bizim bölgemizde -dediğim gibi- alamanacılarımız var, oltaacılarımız var, gırgırcılarımız var, bölgenin bir balıkçılık grubu var. Bu midye olayı şu son üç dört seneden beri girdi bölgemize. Zaten bitmiş olan Boğaz’ımızın içine bu arkadaşlar yerleşti, olmayan avlak sahamızın içine. Eyvallah diyoruz, başımızın üstünde yeri var diyoruz ama bazı balıkçılarımızın sonarları kırıldı ışık şamandıraları yüzünden. Bir sonar 100 bin dolar civarında yani arızasından bahsediyorum, tamamen kendisi değil. Bazı balıkçılarımızın, küçük balıkçının ağıları yasladi akıntıyla onlara. Avlak sahasının içine kuruldu bunlar yani “Sen avlanma, ben avlanayım.” gibi bir şey oldu. Hiçbir tane ÇED yapılmadan, tek ÇED yapılmadan, tek bir STK’nin haberi olmadan yapıldı. “Yoksunuz.” dediler bize. Eyvallah diyorum, üretecekler, belki biz de yapacağız yarın ama keşke bana da deseydiler ya “Toplan da sen de bir tane çiftlik kur uygun bir yere.” Baktık Çanakkale’den bir avlak bile yok bu üreticilerin içinde, çok üzüldük. Başımızın üstünde yerleri var diyoruz, artık bizdenler, balıkçılar; üretiyorlar sonuçta ama dertleri bence yani bizim dertlerimizin yanında biraz soğan kabuğuna benzemiş.

Bu kadar söylüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ederiz.

Buyurun.

İDRİS YÜKSEK – İsmim İdris Yüksek. Ben de midye üreticisiyim Çanakkale’de.

Öncelikle hepinize hoş geldiniz diyorum.

Midye Türkiye’de yeni bir sektör, bu sektör üç beş yıl öncesine kadar neredeyse tamamıyla kaçak avcılıkla elde edilen ve yine kaçak işlemeyle tüketime gönderilen bir ürün. Son on yıldır yetiştiricilik başladı, son iki üç yıldır, dört yıldır da bu bayağı bayağı bir arttı; şu anda aşağı yukarı resmî üretim neredeyse tüketimin yüzde 20 civarlarında ya var ya yok. Tabii, bu üreticilik gün geçtikçe artacak.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Kaç yıldır yapıyorsunuz?

İDRİS YÜKSEK – Ben sekiz yıldır yapıyorum. Çanakkale’de üçüncü senem, bir de İzmir’de küçük bir yerim var, Çanakkale’deki daha büyük ölçekli bir yer.

Şimdi, son üç yıldır Türkiye’de birden ve çok sayıda çiftlik kuruldu ve şu ana kadar Türkiye’deki tedarik de genelde -dediğim gibi- kaçak avcılıkla. Öyle bir hâl aldı ki biz kaçak avcıyla rekabet etmek zorunda kaldık, onlar gidip denizden olduğu gibi topluyor ve satıyor. Biz büyük yatırımlar yaptık, işletme maliyetlerimiz çok yüksek. Şunu söyleyeyim bunun anlaşılabilmesi için: Biz geçen sene 2023 yılı başlarında kilogramını 45 liradan falan verebiliyorduk, yazın 20 liralara kadar düştü. Kıyaslamayı şu şekilde yapmak lazım: Bir de Türkiye’deki enflasyon da göz önüne alınırsa ne kadar ucuz satmak zorunda kaldık. Bu, tabii ki bizim maliyetlerimizi kesinlikle karşılayamaz. Birinci, en büyük problemimiz, kaçak avcılığın önüne geçmek, belki kesinlikle bitirilemeyebilir, yüzde 100 bitirilemeyebilir ama bunun sınırlanması bizim için olmazsa olmaz. Öyle olmazsa milyon dolarlar yatırım yapıldı, birçok yatırımcımız, bundan vazgeçmek zorunda kalacak çünkü üretim maliyeti ve kaçak avcılıkla rekabet etme koşullarına sahip değil.

İkinci bir şeyimiz daha var, eğer bu yapılırsa şunu söylemek istiyorum: Bu kaçak avcılıkla sadece denizde mücadele ediliyor, ilgili kurumlar ellerinden geleni zaten yapıyorlar ama yeterli olmuyor. Bunun bir de kara adımı, kara mücadelesi olması lazım ki biraz daha başarılı olunabilsin.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Mesela, kaçak avcılar bu bölgede nasıl avlanıyorlar; bunu biraz daha detaylı anlatabilir misiniz?

İDRİS YÜKSEK – Gece küçük teknelerle, küçük botlarla çıkılıyor, genelde gizli çıkılıyor, kıyıda bir yerden alınıyor ve bunu da Sahil Güvenlik çalışıyor yani biz kurumların...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Kıyıdaki taşları mı kazıyorlar yani?

İDRİS YÜKSEK – Taşları kazıyorlar, limanlar var, limanlardan çıkarıyorlar, limanların kolonlarından çıkarılıyor. Zaten kaçak avcılığın olduğu yerler de genelde midye çıkarılmasının sağlıklı olduğu yerler. Yani mesele sadece Çanakkale değil, Marmara’nın hemen hemen her tarafında, Ege’nin bir kısmında, Karadeniz’in bir kısmında bu kaçak avcılık oluyor. Dedğim gibi yani denizde bununla mücadele etmek yeterli değil, bunu daha da sıkılaştırmak lazım, bir de karada bu mücadeleyi vermek lazım. Çünkü avcı gece çıkıyor, gizli çıkıyor, yakalandığında eğer fark edilirse ancak yakalanmaya gidilebiliyor ya da kara yolunda denetime takılırsa. Ama midyenin tüketimi -biliyorsunuz- sonuçta, bir yerde sabit tüketiciye ulaşmak zorunda. Küçük perakendeci işletmeler var ya da işletme tesisleri var, seyyar satanlar bile var; restoranlarda satılıyor, balık marketlerde satılıyor. Onlarla mücadele etmede en iyi sonuç alınacak yer onların daha sıkı denetlenmesi. Bu ürün riskli bir üründür, zaten sağlıklı koşullarda elde ediliyor. Eğer o denetimler artırılırsa, o, gidip kaçak avcılardan almaktan vazgeçmek zorunda çünkü ceza alacak; bu, bizim için çok önemli.

Bir de Komisyonumuzun belki de çok hızlı yapabileceği bir şey daha var. Şimdi, dediğim gibi, bu sektör Türkiye’de yeni ve biz şu anda satışta sıkıntı yaşıyoruz çünkü birden çok sayıda çiftlik oluştu ve mücadele ettiğimiz de yani rekabet ettiğimiz de kaçak avcılık. Ama başka bir durum daha var, biz şu anda Şili’den midye eti ithal ediyoruz. Yani rakamları tabii ki bilmiyorum, benim ürettiğime göre belki biraz daha ucuza alınabiliyor ama şu var: Eğer yılda 10 bin ton midye eti ithal ediliyorsa benim yaklaşık 30 bin ton üretimime tekabül ediyor. Bunun ya sınırlanması, eğer mümkünse komple kapatılması çünkü bu sektör ayakta durmazsa... Midyenin şu anda -benim tahminimce, tabii, bilimsel bir çalışması var mıdır onu bilmiyorum ama- yaklaşık Türkiye’de yılda 200 bin ton tüketimi var. Bizim bunu kayıt altına alıp hem vergisini hem de sağlıklı ürünü tüketiciye ulaştırabilmemiz için bize yapabileceğiniz en önemli destek bu olmalı; kaçak avcılığı önlemek... Bir de en azından şu anda biz emekleme aşamasındayız, ne zaman ki sektör tam oturdu ve işleyişler düzgün oldu, işleme tesisleri kuruldu yani bizim ürünümüz hakkıyla artık tüketiciye ulaştı, ondan sonra ithal etmek isteyen de -yani o gevşetilebilir ama- bu aşamada eğer bu olmazsa birçok yatırımcımız yatırımını yarıda bırakmak zorunda ya da büyümeye çalışanlar zaten o büyümeyi bir daha düşünmek zorunda ve büyük ihtimal de bu sektör büyük sıkıntılar yaşayacak.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ediyorum.

İDRİS YÜKSEK – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Sağ olun.

Burada bir söz talebi var.

Buyurun.

AYVACIK GÜLPINAR SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİF BAŞKANI FUAT ERKAN - Sayın vekillerim, öncelikle, hoş geldiniz.

Şimdi, sorunlarımız... Biz bundan yaklaşık beş sene önce bölgemizde bir deprem fırtınası yaşadık, Tuzla Jeotermal Bölgesi ve iki ay süreli bir devrilme aşamasından geçtik. Bu durumda, bizim limanımız hasar aldı ve hasarlı rapor olarak şey yapıldı, hâlâ tadilat çalışması bekleniyor, hani bununla ilgili bir çalışmayı bekliyoruz ama hiçbir sonuç alamıyoruz; Bursa DLA’da projemiz. Artı, liman zamanında yapılırken, kuzey rüzgârına hâkim olan bölgede ağız kuzey rüzgârına verildiği için liman sığlaştı. Bu yüzden çok büyük yatırım yapılan yere tekneler giremiyor yani şu anda bizim bölgesel olarak en büyük sorununuz bu.

Artı, ikincisi, “kota” dediğimiz olay var. Özellikle mayıs-haziran aylarında o dip ağı, böcek için, ıstakoz atılan ağlar normal bir tekne 40 paketken 400 paket ağla geliyorlar ve denize bırakıp evine, düğününe gidiyor adam, bir hafta sonra geliyor, hedef balığı, çalıştığı balık

ıstakoz, böcek, kabuklular olduğu için diğer balıklar takılıp kokuyu yayacak, onlar gelecek diye böyle bir mantık yürütüyorlar, bu da çok büyük zarar veriyor denizlerimize yani sadece böcek tutacağınız diye binlerce balığı katlediyor bunlar. Artı, bölgesel olarak gözlemlediğimiz olaylardan, özellikle trol, torba göz aralığı normalde verilen santimin 3 tane ağaç çakıyor, üçte 1 şeyi de düşürüyor ama ölçüm olduğu zaman göz aralığı doğru ama 3 tane üst üste var. Yani bunlar niye kontrol edilmiyor? Yani bölgemize gerçekten çok zarar veriyor yani yok olan balıkların dörtte 3’ü ufak balık zaten. Artı, bir de şeyi soracağım: Bu havyarlı zamanında balık avlanıyor ya, komşumuz Yunanistan’da adalarımız var, onların sularına geçince balık var, bizde yok. Hep kendimizi sorguluyoruz ama havyar zamanı balık niye yasak değil de havyarı attıktan sonra serbest oluyor, bunu anlamış değilim açıkçası.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Ne zaman olması lazım? Tarih aralığı mı yanlış?

AYVACIK GÜLPINAR SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİF BAŞKANI FUAT ERKAN – Bence tarih aralığı yanlış bunun. Bilimsel bir çalışmayla şey yapması lazım çünkü komşumuzda ağustos 20’de serbest başlıyor, şubattan sonra yasak çünkü nisan-mayıs ayı balığın havyarda olduğu zaman. Yani bence bir gözden geçirilmesi lazım bunun çünkü kendi geleceğimizi yiyoruz.

Artı, bir de şeyi soracağım: Denizcilik bakanlığı kurulması düşünülüyor mu acaba? Yani gerçekten üç tarafımız denizlerle çevrili olup da bakanlığı olmayan...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, teşekkür ediyoruz.

Yavaş yavaş toparlayabiliriz.

İki kişi var söz isteyen, başka söz isteyen var mı? Sonra milletvekillerimize de söz verelim, onların da soracakları olabilir. Böylece yavaş yavaş toparlamış olalım.

Buyurun.

ALİ AKSOY – Hepinize önce hoş geldiniz diyorum.

Bölgenin en yaşlı ve en eski gırgır balıkçısıyım. Hopa’dan Atlas Okyanusu’na kadar her tarafta avcılık yaptım ama nasıl diyeyim on yıl sonra denizlerimize balık kalmayacak, çeşitlilik azaldı. 2010 yılında çıkan yasayla ağ derinlikleri 90 kulaç oldu. Şu an 90 kulaca emin olun sadece 30 metre altı teknelerde var. Bak, çok kötüye gidiyoruz, çeşitlerimiz kalmadı. 90’lı yıllar, 2000’li yıllar sektörün altın yıllarıydı, tezgâhlara gidiyordunuz her çeşit balık vardı, kalkanından tutun, istavriti, kolyozu, uskumrusu, palamudu, lüferi, tori, her balık vardı, şimdi her yıl bir balık veyahut da ikinci bir çeşit oluyor yani üçüncü dördüncü olmuyor.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Nasıl bitti?

ALİ AKSOY – Bilinçsiz avcılık, kaçak avcılık. Bak, diyorum, 90 derinlik ağlar 1987 yılında bir tekne yaptık 34 metreye 8,5 metreydi, 2 takım ağ taşıyorduk, biri orkinos ağıydı, biri hamsi ağıydı. Şimdi 50 metre tekne bir tane ağı zor taşıyor. Bak, günden güne kötüye gidiyoruz.

Lamba dediler, Ege’de lamba yasak oldu, iki sene önce biz bölge balıkçısı toplandık, Ankara’ya gittik, genel müdürle konuştuk “Ege’de lambasız balık tutulmaz.” dedik, keşke tutulmasaydı. Öyle bir sistem getirdiler ki beyaz ışık vardı, şimdi soğutmalı bir sistem getirdiler, inanın, beyaz ışıktan daha kötü, çeşit kalmadı. Ege’nin banklarına çıkıldı, 50 mil açığa, 70 mil Yunanistan’a gidildi, oradaki banklardaki balıklar tutuldu. Bizim kıyılarımız kolyoz doldu, istavrit doldu, şu an bizim teknelerimiz Ege’ye iner, istavrit tutardı, kolyoz tutardı, hamsi tutardı. Enez’in 50 milinde hamsi tutuyorlar, ta, Kavala’ya gidiliyor. Yani bunu bize devlet yaptırdı. Nasıl yaptırdı? Biz zaten sektör olarak açmıyoruz diyoruz. Bizim Çanakkale bölgesinde yok, ben kendim gibi bütün arkadaşlarıma kefilim; bizde ne büyük ağ var ne öyle ağgözlülük ne ince balık avcılık, hiçbir şey yok. Biz hep düzgün çalıştık ama kaybettik, hep geri kaldık, teknelerimiz küçük kaldı. Karadeniz’den, Bandırma’dan geliyorlar, 120 kulaç dibe ağ takıyor. Yani 120 kulaç dipteki taş takılıyor, 100 kulaçtaki balık tutuluyor dipteki. Bizim Marmara’yı, Karadeniz’i besleyen Ege Denizi. Kuzey Ege’de Babakale’den Enez’e kadar lamba dahi yanması lazım, ağ derinliklerinin çok iyi ölçülmesi lazım. Buradan Çanakkale’den arkadaşlar geliyor, kavga gürültü, bağırıyorlar, boca alanı ölçtürüyorlar “80 kulaç geldi.” Yapmayın Allah aşkına! Boca, torba yani en son artık orası, öbür taraflar 180-200 kulaç, 220 kulaç çalışan ağ var şu an orada. Nasıl düzeltereğiz? Biz önce kendimiz düzgün olacağız.

Şimdi, oltacı arkadaşlar da diyor. Ben 2011 yılında Yunanistan’a gittim. Fildişi’nden gelmişim o zaman bir aylığına Yunanistan’a gittim, orada bir tekne satıldı Türkiye’den. Kaptanı kavga etmiş Yunanlılarla, şey yapamamış, ben gittim, kültürlerimiz aynı, Yunanlılarla bizim halk olarak bir şeyimiz yok, siyasetler bizi kapıştırıyorlar. Ondan sonra iyi anlaştık Yunanlılarla. Bir gün çalışan Mısırlılar, ben ağ takıyorum, ağ dikeyiyorlar onlar. Ben ağı hazırlıyorum, onlar dikeyiyor; ben hazırlıyorum, onlar dikeyiyor.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Yunanca biliyor musun?

ALİ AKSOY – Türkçeden başka bir şey yok. Türkçeden başka hiçbir dilim yok. Bakın, ne diyorum, Ekvatoru geçip orkinos avlayan tek balıkçı benim Türkiye’de, benim gittiğim yerlere daha kimse gitmedi. Ben on beş yirmi yıl önce Moritanya’ya gittim ama avcılık yapmadık, oradan geçtik o zamanlar yani Hopa’dan Hatay’a kadar herkes beni az çok tanır, İsmim Ali Aksoy. Yani bu bölgenin en köklü ailelerinden biriyiz, balıkçıyız. Dedem balıkçıydı, oğlum hâlâ balıkçılık yapıyor. Torunum da niyet ediyor, ellerinizden öper, onun da niyeti o. Yani okula bile zorla yolluyoruz, “Ben denize geleceğim, kayığa geleceğim.” diyor torunum.

Yunanistan’a gittik, ağ yapıyoruz, bir gün canım sıkıldı, öyle bakıyorum, küpeştede oturuyorum ağ taktıktan sonra. Yahu, Ege Denizi çok berrak bir deniz, akvaryum gibi liman içi. Hemen Mısırlı aşçı var, dedim bana bir olta, oradan buldu getirdi, ekmeği hamur yaptık, attık. Yunanlı kaptanla çok iyi anlaşıyoruz, her gece beraber affedersiniz içmeye gidiyoruz, ucuza içiyoruz Yunanistan’da yani öyle kaynaştık zaten onlarla. Ondan sonra bir gördü Stelio beni, bir şeyler yaptı, aldı benim misinayı elimden, koşa koşa kaçtı gitti. Her gece beraber dışarı çıktığımız adam o gece gelmedi tekneye. Ben arkasından -ağımız biraz bozuk- sövdüm, saydım, bağırdım, bir dünya hakaret ettim falan, gelmedi o. Her sabah saat sekizde gelir, kapımı çalardı. Sabah sekizde gene kapımı çaldı, “Ali Kaptan, Ali Kaptan!” ben gene ona hakaret ederek kalktım. Kapıyı bir açtım, gülerek karşımda böyle kayak bir tabağın içinde bir tane misina, 8-10 tane sardalya koymuş içine, işaret ediyor, anlaşıyoruz tarzanca. Tercümanım var, çağırdım “Ne diyor bu?” “Ağabey, olta atabilirmişsin.” dedi. Ben tekrar ağ taktım, hemen geçtim olta attım. Bir saat içinde aşağı yukarı 2-3 kilo balık yakaladım. Hemen aşçıyı çağırdım, gel dedim, balıkları yiyelim hep beraber. Temizlemeye başladık falan, Stelio gördü, gene başladı bir şeyler söyledi, Yunanca anlamıyorum, İngilizce söylese gene anlamıyoruz zaten. Kovayı aldı, koşa koşa gitti. Yirmi dakika sonra geldi, ben kızdım, hemen tercümana git dedim, al oradan 10 tane bira, ben yukarıda çekiyorum biraları, bir taraftan da ona küfürler ediyorum falan. Bu geldi, balıkları pişirdi, “Kaptan, gel kaptan.” Gittik aşağıya, tercümana sordum, sorsana dedim “Ne bu, ne yapmaya uğraşıyor bu?” yıl 2011. “Kaptan, olta atmak yasakmış. Size bir günlük izin almış.” dedi. 8 euro para ödemiş.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Limanın içine mi olta atılıyor?

ALİ AKSOY – Liman içine olta atıyoruz, liman içine olta atıyoruz. “Size bir günlük izin almış, 8 euro para ödemiş.” dedi. E, dedim, pekâlâ, balıkları niye götürdü? Onları da götürmüş, kooperatiften izin almış, bir günlük izin 8 euroymuş. Balıkları da tarttırmış, 12 euro da balıklar için para ödemiş. E, dedim ne alaka? “Sen zevk yapıyorsun, zevk paralı olur.” dedi. Hani diyoruz ya amatörler... “Senin zevk dediğin benim balıkçımın emeğini alıyor.” dedi. “O para toplanır kooperatifte, bütün balıkçılara taksim olur.” dedi. Biz bu zihniyete ne zaman erişeceğiz ki denizlerimizi düzelteceğiz? (Alkışlar) Siz inanabiliyor musunuz yani bu işi yapabileceğinize? Bende çok hikâyeler var.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Bizim inanmamız değil de sizin yapıp yapmayacağınız önemli,

ALİ AKSOY – Biz yapamayız.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Neticede buna en büyük mukavemeti balıkçı gösterecek, milletvekilleri değil yani.

ALİ AKSOY – Bakın, size şöyle söylüyorum -kendi bölgem değil- içimizde çok bozuklar var. Bir hikâye anlatayım: Akçakoca’nın -Barış Bey duymuştur- 3 kulacında -Marmara 13,5 kulaç, Karadeniz 9 kulaç- 4 tane 50 metrelik, 40 metrelik kayıklar ağ attı hamsi balığına, 3’ünü Sahil Güvenlik yakaladı, bir telefonla her şey iptal oldu.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Beni de aradılar.

ALİ AKSOY – Sizi de aradılar değil mi?

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – O ağı atan balıkçı değil mi?

ALİ AKSOY – 4 kişi, balıkçı. Ya, biz doyumsuz bir toplumuz.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – İşte, burada en büyük sıkıntılardan bir tanesi...

ALİ AKSOY – Biz doyumsuzuz, biz her şeyi yapıyoruz. Ya, o zaman niye bize 2010 yılında Ağ Derneğini koydunuz, biz büyümedik de onlar büyüdü?

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – İşte, kuralların uygulanmasıyla ilgili kısımda herkesin...

ALİ AKSOY – Yapamayacağınız kuralları niye koyuyorsunuz? Yasaklamak değil... Ben size çözümü de söyleyeyim: Eğer bu denizlerde balığın çoğalmasını istiyorsanız -nasıl ki biz “Ege’den Marmara’ya, Marmara’dan Karadeniz’e geçsin, balık havyar atsin, üretsinsin.” diyoruz, aynı şekilde bunun geri dönüşünü de sağlamamız lazım. Biz pelajik balığı avcısıyız, yatak balığı avcısı değiliz, göç balığı avcısıyız. Ağ derinliklerini bölgesel olarak ayarlamamız lazım, bunun başka hiçbir alternatifi yok.

Yedek motor... Yedek motorların bizim denizlerimizden kalkması lazım. Bizim Yeniköy’de bazı limanlarımızda troller var -bizim bölgemizde doğru dürüst trolcü yok- arıyoruz, şikâyet ediyoruz “Biz bunları biliyoruz.” diyorlar. Ya, bilmeyin kardeşim, görevinizi yapın. Yani bizi arkadaşımızla kötü etmeyin; sizin göreviniz bu, bu iş için ekmek yapıyorsunuz siz.

Teşekkür ederim.

NACİ KARABİBER – Bir ekleme yapabilir miyim?

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Buyurun.

NACİ KARABİBER – Sayın Başkanım, 2010 yılından itibaren devlet bunu düzenledi, vergi muafiyeti verdi, uzun krediler verdi, yatırım kredileri verdi, bize ne dedi? “Büyüyün.” dedi. Büyüdük, milyonlarca dolarlık yatırımlar yaptık, gemilerimize 3 bin beygir, 5 bin beygir makineler taktık, o 3-5 bin beygir makinelerde gecede 6-7 ton tekneler var. Bu tekne artık az balıkla dönmüyor Sayın Başkanım, dönmüyor. O zaman bize “Türkiye’de pelajik balığı avcılığı yapacak balıkçı gemileri 30 metreden büyük olamaz.” denilseydi, mavi yüzgeçli orkinos avcılığı yapacak balıkçı gemileri muaf tutulsaydı, onunla sadece o iş yapılırdı -örnek veriyorum, Avrupa ülkeleri gibi- şu an biz bunları burada konuşuyor olur muyduk? Şu dediğim noktaya gelebilseydik şu an Türkiye denizlerindeki bütün yasakları kaldırırdık. Sayın Barış Vekilim, siz aramızdasınız yıllardan beri, hiçbir tane yasak koyma ama bu noktaya geldik. Bugün Ali Aksoy ağabeyimin dediği gibi, 50 metrelik gemi yaptırdım. Ya, mesela ben milyonlarca dolar yatırım yapmışım, gemi yaptırmışım, tek karşılığı ne Sayın Başkanım? Balık. Ben balığı sizden daha fazla korumak zorundayım, balığım olmazsa ben gemimle ne yaparım, turist mi taşıyacağım? Balığı korumak zorundayız ama bugün artık 50 metrelik gemi yaptırmışım, sen bana destek vermişsin bana artık 50 metrelik gemi için “Gemiye kes, küçült.” diyemezsin ki. Artık bundan sonrası için çözüm aramamız lazım.

ALİ AKSOY – Bu yasa 2010 yılında çıkmış, o zamandan bu yana kilo yaklaşık yüzde 300-500 büyümüş. Siz bunları bile bile yaptınız.

NACİ KARABİBER – Öyle değil, Ali ağabey lütfen...

Sayın Başkanım, 24 metre yasağı gündeme geldi, on-on beş yıl oluyor, o zaman Türkiye’de hamsi avcılığı yapan balıkçı gemisi 200 civarındaydı, şu an 500 tane oldu. Bakın, kıyı balıkçısı ne yapsın? Efendim, kıyı balıkçısı da avlanamayınca kıyıda -av yasağı geldi ya kıyılara- ne yaptı? O adam yatırımını güncelledi, hamsi avcılığına başladı, bu defa Türkiye’de hamsi baskısı 3 katına, 5 katına, 10 katına çıktı. Yine, demin dediğim yere geldik; bir şeyi yasaklamak diğerini bitirmek anlamına geliyor. Artık bundan sonra biz 50 metrelik gemi için vatandaşa “Kes, küçült.” diyemeyiz. Bundan

sonra çözüm arayacağız, ya kota uygulamasına geçeceğiz bir şekilde... Yalnız, kota uygulamasına çok iyi çalışmamız gerekiyor, dökme fabrikaların da mutlaka kotaya dâhil edilmesi gerekiyor; buna iyi çalışmamız lazım. Bölgesel balıkçılığı -Ali Aksoy ağabeyim de söyledi, Hasan Uysal ağabeyim de söyledi- mutlaka üzerinde iyi çalışarak yapmamız gerekiyor.

Çok teşekkür ediyorum efendim, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Biz teşekkür ediyoruz.

Sizin bir eklemeniz...

LEKTON BALIKÇILIK MÜDÜRÜ ERCAN VAROL – Bir kelime söyleyebilir miyim? Özür dilerim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Tabii, buyurun.

LEKTON BALIKÇILIK MÜDÜRÜ ERCAN VAROL – Efendim, bu konuşulanların, anlatılanların hepsinin genel, tek çözümü kayıt altına almak, başka hiçbir şeyi yok.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ederiz.

Size söz verelim, ondan sonra da milletvekillerimize söz verelim.

Buyurun.

GELİBOLU YENİKÖY SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİF BAŞKANI ÖMER EROĞLU – Sayın vekiller, ismim Ömer Eroğlu, Gelibolu Yeniköy Su Ürünleri Kooperatif Başkanıyım.

Saroz Körfezi’nde balıkçılık yapılmaktadır. Şu anda kooperatifimizde 24 tane ruhsatlı teknemiz var. Ayrıca 10 tane amatör teknemiz, bir de yan koylarda -dörder beşer tane de olsa- 40 tane ruhsatlı teknemiz toplanıyor. Bizim tek sorunumuz... Şimdi, buradaki arkadaşları dinledim, biz balıkçılık konusunda en dip noktadayız. “Niye?” diyeceksiniz. Ya, bizim, bir tane bağlama limanımız yok. Şu anda biz teknelerimizi karaya çekme sistemi yani römorkörlerle karaya çekiyoruz. Tabii, bu, bize bir sürü maliyet; teknelerimiz zarar görüyor, teknelerimiz hırpalanıyor, o römorklarda hasarlar meydana geliyor karaya çıkarken. Saroz Körfezi’ni burada bilen arkadaşlar vardır, aniden bir hava yapar, o havada kaçacak yer bulamazsın. Ya, yıllardan beri maalesef siyasiler olsun, işte, kaymakamına gidiyoruz, valisine gidiyoruz, bize söz veriliyor “Tamam kardeşim. Balıkçılarımıza yapılacak, yapılacak, yapılacak, yapılacak.” Ne zaman yapılacak? Ben 40 yaşına geldim, hâlâ yapılacak. Kemikli’den -yani Saroz Körfezi’ni şimdi anlatıyorum size- Güneyli’ye kadar bir tane balıkçı barınağı yok; yok, liman yok. Ya, biz, bunu istiyoruz artık yani talep ediyoruz. Bundan sonra bu balıkçılığı sürdürmek için bunu istiyoruz artık, “Yeter.” diyoruz yani.

Budur, başka bir şey istemiyorum şu anda. Arkadaşların anlattığına göre benimkiler bu kadar.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, teşekkür ediyoruz.

Değerli milletvekillerimizden, Komisyon üyelerimizden söz almak isteyenler varsa...

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Barış Bey, buyurun.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Evet, arkadaşlar ben teşekkür ederim.

Yoldan geldim, gece Muğla’daydım, arabayı da tek kullandım, ara ara biraz uyukladık, kusura bakmayın.

Evet, arkadaşlarımızı kutluyorum, burada çok güzel konulara değindiler. Daha önce de geldiğimizde aynı konuları aslında işlemiştik. Özellikle liman konusu en büyük sorununuz Çanakkale bölgesinin. Ben hatta bu Çanakkale Köprüsü yapıldığı zaman demiştim ki güzel yani her yapılan yatırım geleceğe yansımaz ama o yatırımda sadece bir şey istiyorum “Şu köprüyü güzel göstermek için ışıklarını denize vurmayın.” demiştim. Şu anda vuruluyor mu, vurulmuyor mu bilmiyorum.

NACİ KARABİBER – Azalttık Vekilim. Onlar çok daha fazlaydı, daha önceki müdürümüzle konuştuk biz Giray Erdem Bey’le, o ışıkları azalttık. Şu an çok eskisi kadar...

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Aynı değil mi?

NACİ KARABİBER – Yok, şu an iyi.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – O zaman Bülent Turan Mecliste milletvekiliydi. Yani Meclisteki konuşmada sadece bunu istemiştik. Şimdi bunu istemek... Buradaki camia bilir, dışarıdaki insanlar bunun ne demek olduğunu çok bilmezler. Çünkü burası tam bir geçiş noktası yani Allah’tan Çanakkale balıkçısı düzgün, bilerek balıkçılık yapıyor, kendini belki yok ediyor ekonomik anlamda ama saldırmıyor ki bu balık Karadeniz’e giriyor, çok hassas bir noktadasınız. Bunun için ben herkese de teşekkür etmek istiyorum.

Önümüzdeki günlerde Komisyon çalışmalarımız rapora dönüşecek. Bu rapor esnasında ülkemizde sürdürülebilir balıkçılığın sağlanması için bazı şeylerden hepimiz feragat etmek zorunda kalacağız, öyle görünüyor. Daha önce buraya bir toplantıya gelmiştik, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinde miydi, Bandırmada mıydı?

NACİ KARABİBER – Bandırma...

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Evet.

Müsilajın sebebini balıkçılara bağlamışlardı, hatırlıyorsunuz değil mi?

ALİ AKSOY – Evet.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Oradaki, burada gübre fabrikasının denize deşarj ettiği sıcak sular, kanalizasyonlar, buradaki ağlardan çıkan buzdolapları, kanepeler hiç konuşulmadı. Memleketin günah keçisi her zaman balıkçı oldu ama bu Komisyon, bu memleketin günah keçisi balıkçıları hem geleceğe... Kim dedi az önce, Ali ağabey mi dedi? Ben ilk defa duydum, o kadar yer gezdik, ilk defa bir torunun denize gelmek istediğini hatta üçüncü neslin, dördüncü neslin denize açılıp balıkçılık yapmak istediğini artık duymaz olduk çünkü hep konuşuyoruz, aynı şeyleri de konuşmaktan gerçekten yorulduk. Meslek tanımı olmayan bir sektörü konuşuyoruz aslında. Vallahi, ben bazen diyorum bu işe nereden başlayacağız, gerçekten bilemiyoruz yani. O kadar çok sorun yumağı var ki mutlu olan, gerçekten bu işi layıkıyla yapan “Çok mutluyum.” diyen bir arkadaşla rastlamadık, rastlayamayız da. Eğer bu Komisyon... Hep şunu söylüyorum arkadaşlar, Çanakkale’de de altını çizerek söylüyorum: Türkiye’de birçok araştırma komisyonu kuruldu; evet, herkes görevini yaptı, o günün şartlarında araştırılması gereken konular önemliydi ama bana göre Türkiye’nin son yıllardaki en önemli araştırma komisyonu bu Komisyon çünkü üç tarafımız denizlerle çevrili; iç sularımız, deryamız, her yer derya. Eğer bu Komisyon ve sizlerle birlikte ortak bir şekilde Türkiye’deki, ülkemizdeki denizlerimizi, balıklarımızı kurtarabilirsek buradaki herkes tarihe geçecek; emin olun ki tarihe geçecekler, geçecekler yani. Çok hassas olmamız lazım, bazen feragat etmemiz lazım, bazen yarını düşünmemiz lazım. Bir tane balığın bir yumurtasının önümüzdeki sene belki de 3 ton balık ettiğini hepimiz biliyoruz ama balıkçı ne yapsın? Son zamanlarda ekonomik şartlar, ağır şartlar... Az önce Naci ağabeyin dediği büyüyen tekneler, 6 bin beygir mazot yakan bir tekne, başka yapacak bir işi olmadığı için denize saldırmak zorunda. E, kıyı balıkçısı... Şartlar ağırlaştı, ben Aydın’da biliyorum, bir tane 5 litrelik mazot alamayıp da denizdeki ağını toplayamayan balıkçılarımız oluştu. Onun için bu sektörü tek bir yürek hâlinde, küsmeden, darılmadan, birbirimize kızmadan, büyüğü küçüğü yok bu işin... Ortada 84 milyonun

ortak kullandığı bir deniz var, doğuda yaşayan da batıda yaşayan da... Biri denizin kenarına gelir, çay içer; biri gelir, olta atar; biri gelir, keyif yapar, balık tutar; bu ortak bir havzamız ama bunu koruyan daha Kurtuluş Savaşı'nda yollar kapalıyken cephelere gidemeyen askerimizi bu balıkçımız Kurtuluş Savaşı'nda verdiği mücadeleyle... Birçok isimsiz kahraman var, denizde cepheye silah taşırken orada belki de mezarı bile olmayan. Onun için hem kutsal bir meslek yapıyoruz hem de geleceğe dair bu toplantıları yapıyoruz. Belki biraz uzun konuştum, sorunları anlatmaya gerek yok çünkü herkes biliyor. Ben hepinize, Çanakkale balıkçılarımıza, limanı olmayan arkadaşlarımıza -üzülerek, yıllardır haykırışlarını biliyorum- hepinize teşekkür etmek istiyorum, iyi ki varsınız; sağ olun. (Alkışlar)

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Buyurun Nazım Bey.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Değerli Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; biz Çanakkale'deyiz. Çanakkale, tabii, bizim hafızamızda başka türlü bir tarihî olayla anılıyor ama belli ki Çanakkale bir boğaz olması bakımından -Giresunlu olduğumuz için de- Giresun'a gelen balıkların, Giresun'dan giden balıkların da geçiş yolu güzergâhında. Buradaki açıklamalardan şunu anlıyoruz: Her bölgenin kendisine ait bir standardı, balıkçılık ve su ürünleriyle alakalı ilkeleri var. Bu Araştırma Komisyonu zaten bölgesel olarak su ürünleri sektörünün problemlerini çözmeye matuf bir çalışmayı gerektiriyor ve onu amaçlıyor. Belki, dünyadaki değişen ekonomik anlayışlar sebebiyle daha fazla balık yakalamak, daha fazla üretmek, daha fazla kazanmak gibi bir hedefe doğru gidince tabiattaki standartları, tabiatın kendisine ait dengeleri de zorlamış oluyoruz. Bu sektörden para kazananlar ve rızkını buradan kazananların en fazla dikkat etmesi gereken alan da sahanın ve sektörün gelecek günlere ait kendi bindiği dalı kesen ve belki de kendi kaynaklarını kurutan bu açgözlülüğü olacaktır. Bir yerde güzel bir kültür oluşuyor, zaman zaman arkadaşlarımız sektördeki problemleri dile getirirken vahşi avlanmanın, kontrolsüz avlanmanın hatta daha sıkı bir denetimin olması gerektiğini de ifade ettiler; bu, bir kültür meselesi. Alınacak tedbirleri ve bu konuda geleceğe ait, sektörün geleceğine ait çalışmalarını planlama noktasında birlikte bu işe sahip çıkmalıyız. Burada taraflar yok yani ilkeleri koyanlarla ilkeleri uygulayanların tarafı yok. Burada Türkiye'nin menfaati ve bizim geleceğimiz, gelecek nesillerimizin menfaati söz konusu. Elbette ki bazı ilkeler bir kısım muhataplar tarafından zor ve biraz sıkıntılı olarak algılanabilir ama o zor gelen, sıkıntılı gelen tarafların aslında sektörün geleceğiyle alakalı alınmış tedbirler olduğu noktasındaki ilk madde hiçbir zaman hatırdan çıkmamalıdır. Evet, biz bir yerde su ürünlerini yetiştiriyor, avlıyor, işliyoruz ama aslında bunun mevcut şartlardaki ekonomik alanı doldurma bakımından yapılması gereken iş de daha yüksek katma değerle bunu piyasaya sürmek olmalıdır. Gelişen teknolojinin verdiği imkânlarla kasalara doldurup satmak yerine, daha üst katma değerli bir şekilde ürünleri piyasaya sürdüğümüz zaman tonlarca avlayacağımız ve elde edeceğimiz kârı belki de katma değerli uygulamalarla yine elde etmiş olacağız ve balıklarımızı korumuş olacağız. Kooperatiflerimiz, belki farklı tüketim yolları, farklı katma değerli tüketim yolları da düşünerek klasik ve geleneksel malı tut-sat dışında farklı bir şeyler de yapabilirler. Artık biz bunları da düşünmeliyiz.

Ve son olarak şunu söylemek istiyorum: Biz kendi bindiğimiz dalı kesmemek üzere sektörde alınacak tedbirlere destek olmak, tedbirleri çözüm önerilerini birlikte hazırlamak ve bunu da en güzel şekilde uygulamak gerekiyor. Ali Kaptan'ın söylediği sözler üzerinden aslında bir filmin bir senaryosu aklıma geldi yani yapılabilecek bir filmin senaryosu. Biz oradaki Yunanlı Stelyo'nun yaptığı hassasiyeti burada kendi topraklarımızda, kendi sularımızda göstermemiz gerekiyor. İzin alınacaksa izin alınacak, tutulan balığın parası verilecekse verilecek ve biz bunda hassas olduğumuz zaman aslında sektörün büyük bir kısmının sorununu da halletmiş oluyoruz. Barınaklarımız, limanlarımız, buna ait diğer altyapılarımızın hepsi yapılıp ama balık olmadığı zaman ne yapacağız? Sadece denizi seyretmek için kullanırız. Buradaki önemli olan şey aslında bizim su ürünleri sektöründeki geleceğimizle alakalı alınacak tedbirlere destek olmaktır.

Ben sektör temsilcisi tüm arkadaşlarıma başarılar diliyorum, bol kazançlar diliyorum. Bu uğurda kazasız belasız bir seyir temenni ediyorum.

Teşekkür ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Değerli milletvekilimiz, değerli başkanlarımız, üst birlik başkanlarımız, kooperatif başkanlarımız, burada Tarım İl Müdürümüz var, Müdür Yardımcımız var, Şube Müdürümüz var, protokolümüzün değerli Vali Vekilimiz diyelim burada, Sayın Valimize vekaleten Vali Yardımcımız burada, biraz önce de Sayın Valimizle konuştuk, Sayın Valimizin de hepimize selamı var. O da yakından takip ediyor süreci, Ankara’da olması münasebetiyle bugün bizlerle değil, onun da böylece selamını size iletmiş olalım.

Sektör temsilcilerimizle bence çok verimli bir istişare gerçekleştirdik ve tespit edilen sorunların yanında bize teklif edilen çözüm önerileri de son derece kıymetli; onların da hepsi kayda geçmiş oldu. Tabii, bu söylediklerinizin yanında ilave etmek istediğiniz hususlar olursa veya buraya gelemeyen adadaki kooperatif başkanlarımız olduğu gibi, buraya gelemeyen başkanlarımız da gene Osman Bey’e e-posta marifetiyle yazılı olarak ulaştırabilirler. Bu söylediğiniz hususların hepsini Komisyonumuzun çalışmaları sırasında ve raporun yazım aşamasında dikkate alacağız. Bunların çözüme kavuşturulmasıyla ilgili de gayretler devam edecek. İnşallah en kısa zamanda herkesin çok daha memnun olacağı, özellikle denizlerimizdeki su ürünlerinin -sadece balıkların değil, diğer canlıların da- sayısının, çeşidinin artacağı ve hepimizin denizlerimizi daha canlı göreceği bir süreçte bir araya gelmek umuduyla diyorum. Hepinize tekrar katılımlarınız için teşekkür ediyorum.

ÇANAKKALE BÖLGESİ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI HASAN UYSAL – Sayın Başkanım, 2 tane konu var da kayıtlara geçmesi açısından ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Buyurun.

ÇANAKKALE BÖLGESİ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFLERİ BİRLİĞİ BAŞKANI HASAN UYSAL – Şimdi, arkadaşların ifade ettiği gibi sektör ciddi anlamda büyüdü. Her geminin yüzde 20 boy artışı var ve bir defaya mahsus fakat istatistiklere göre mevcut Türkiye’deki filonun yüzde 20 boy artışına göre bu kadar geminin olabilmesi mümkün gözüküyor, biz bunun araştırılmasını istiyoruz.

İki, orkinos sektörü bu filonun büyümesinde çok ciddi katkıda bulundu. Orkinos gemileri bizim balıkçı arkadaşlarımız sürekli yatırım yaptılar. Bir dedikodu üzerine “Orkinos gemilerini ayıracağız.” diye Bakanlık çıktı, şimdi diyorlar ki: “Biz bu gemileri nasıl ayıracağız? Ayıramıyoruz. Ayırsak nasıl olacak?” Fakat bu dedikodudan ötürü herkes ikinci gemiyi, üçüncü gemiyi... Veya istatistiksel olarak orkinos paylaşımında bir hata yaptılar, önce gemileri orkinos avına gönderirken gemi boyuna göre daha fazla gemi gitsin diye metreye göre bir paylaşım yaptılar, sonra bunu kota dağıtırken gemilerin paylaşımında böyle bir haksızlık yaptılar. Şöyle ki orkinosa giden gemiler... Şimdi, bir de çiftlik sahipleri sürekli gemi satın alıyorlar çünkü onların da beklentisi var bu orkinosa giden gemilerin ayrılması konusunda. Bence şunu sormalısınız ki bu Komisyon bu konuda çok önemli. Tahminime göre filodan ayrılmak isteyen 100 civarında gemi var yani tahminime göre ayrılmak isteyen 100 civarında gemi var. Şimdi, ayrılan gemiler sadece orkinos avlayacak mevcut şeyle alakalı. Benim önerdiğim bölgesel balıkçılık yönetimi ve kotaya eğer bu gemileri... Bir soralım, neden ayıramıyorlar? Yani altyapı mı eksik? 1380 yetersizdi, 1380 yenilendi ondan sonra. Ayrılması için hiçbir neden yok ve bütün camia bu gemilerin ayrılması konusunda ki camianın en büyüğü DEMBİR’in Genel Başkanı burada, Nihat Başkan da bunu savunuyor. Orkinos gemileri ayrılmak istiyorlar, ayrılсын arkadaşlar, onlar sadece orkinosa gitsin. Biz gündemimizden, balıkçı camiası gündeminden orkinosu çıkartmak istiyor açıkçası.

Üçüncüsü, kuliste sabahtan beri bir şey dolaşıyor ki amatör balıkçılığın ne kadar tehlikeli olduğundan bahsetmiştim size. Şimdi, İÇDAŞ ve CENAL iskeleleri 4922 yerine 1380’den işlem görüyor, hatta oraya bir sahil güvenlik botu bağlandı. Ondan sonra, şimdi, İÇDAŞ iskelesindeki o sıcak

suyun akımından dolayı, orada biriken aşırı lüfer balığından dolayı birçok ticari balıkçı -çünkü oraya ticari tekneyle girmek problem olduğu için herkes- amatör tip tekneler satın alıp, ticari teknelerini satıp o bölgede avlanmaya başladılar. Tabii, şimdi orada ciddi bir güvenlik zaafı oluyor. Dolayısıyla yatırımcı firma da her türlü şeyi kullanıyor yani normal şartlarda hiçbir iskelede, hiçbir limanda 4922'nin dışında işlem yapılmazken İÇDAŞ ve CENAL iskelelerinde 1380'le işlem yapılabiliyor ticari balıkçılara. Sadece İÇDAŞ... Neyse, yanlış bilgi olabilir. Yarın, öbür gün öbür tarafa da gelecektir, en azından önünü keselim.

Bir diğeri, balıkçı orada engellendiği sürece amatör balıkçılığa muhalefet bürokratlar tarafından yapılmaya başlandı yani burada isim vermek istemiyoruz ama o iskeleye rahat girebilen bürokratlar orada ciddi anlamda avcılık yapmaya başladılar ve bu, balıkçılar arasında... Yani sonuçta balıkçısın, avlaman lazım, avlayamıyorsun. Tamam, sana ciddi anlamda bir yasak konmuş, tamam. Eğer orada zafiyet varsa arkadaş, orada çalışan dâhil, o iskelenin sahibi dâhil ya hiç kimse avlamayacak ya da madem 4922 yerine 1380 getirilebiliyor veyahut da buraya özel bir izinle başına gerekirse devleti koyarak benim balıkçım haftanın belli günleri, haftanın belli saatlerinde avlanması için özel bir kanun konulabiliyorsa ben de balıkçım için burada bir özellik istiyorum.

Çok, çok teşekkür ederim. (Alkışlar)

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, teşekkür ediyoruz. Ağzınıza sağlık.

Böylece kapanıştan önceki son sözü de almış olduk. Tekrar katılımlarınız için hepinize teşekkür ediyorum.

İstişare toplantımızı kapatıyorum. (Alkışlar)

Kapanma Saati: 13.58

9 Ocak 2024 Salı
ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 16.36

BAŞKAN: İsmail Emrah KARAYEL (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Nazım ELMAS (Giresun)

SÖZCÜ: Barış KARADENİZ (Sinop)

KÂTİP: Hilmi DURGUN (Antalya)

(Çanakkale/Biga Kemer Balıkçı Barınağı Yerinde İnceleme)

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Su Ürünleri Araştırma Komisyonunun değerli üyeleri, Sayın Vali Yardımcım, Kaymakam Bey, değerli Kemerliler; öncelikle, hepinize hürmetlerimizi sunuyoruz.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Su Ürünleri Araştırma Komisyonu olarak saha çalışmalarımız kapsamında bu haftaki çalışmalarımıza Çanakkale’den başladık, programlarımızı yaparak devam ediyoruz. Şimdi de Kemer’i ziyarete geldik, sizlerle bir arada olalım, sizlerin sorunlarını dinleyelim, varsa söyleyecekleriniz onları dinleyelim, çözüm önerilerinizi dinleyelim diye buradayız. Tabii, Kemer Balıkçı Barınağını birazdan ziyaret edeceğiz, benim bildiğim kadarıyla buranın en büyük barınaklarından bir tanesi. Dolayısıyla burada daha çok balıkçılıkla ilgilenenler de var. Bugün yine istişare toplantısında bir arada olduk bir kısmınızla ama oraya gelemeyenler için burada da balıkçı barınağının vaziyeti nedir, balıkçılarımızın süreci nedir, limanda eksik gedik var mıdır; onları hasbihal edelim, size soralım, sizle istişare edelim diye buradayız.

Tabii, bereketle geldik diyelim, bugün biraz fırtına var dışarıda. Buradaki programlarımızın, denizdeki programlarımızın bir kısmını fırtına nedeniyle yapamadık. İstişareye de adalardan gelecek özellikle kooperatif başkanlarımız fırtınadan dolayı katılamadılar ama onlar da söylemek istediklerini diğer başkanlar marifetiyle bize ulaştırmış oldu. Burada her partiden milletvekillerimiz var, Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak ortak kararla kurulmuş bir Komisyon Su Ürünleri Araştırma Komisyonu. Dolayısıyla bunu çok ciddiye alıyoruz ve partilerüstü bir bakış açısıyla elimizden ne gelebilir, bunu rapora aktarırken hem sorunları hem çözüm önerilerini, bunları net bir şekilde ortaya koyalım istiyoruz.

Şimdi, birazdan sözü size vereceğim ama tam tutanak tutuyoruz, söylediklerimiz kelime kelime kayıt altında. Dolayısıyla hem onun için hem de kimin söylediğinin belli olması için varsa buradaki görevi, kooperatifte olabilir, başka bir görev olabilir kendinizi tanıtmınızı rica ediyoruz.

Gene olur, bugün burada olmayan olabilir, işi olan olabilir, söyleyeceklerini aktaramayanlar da bize e-posta vasıtasıyla gönderebilirler. E-postalar da yine Meclise verilen evrak niteliğinde kayıtlara geçecek. Onları da inşallah rapor yazım aşamasında dikkate alacağız. Yani önce sizlere söz verebiliriz ya da burada ilçe müdürlüğümüzün ya da Kaymakam Beyin söyleyecekleri varsa veya bir sunumları varsa onları dinleyebiliriz, yoksa sözü size verebiliriz.

Kooperatif Başkanım, o zaman sizden başlayalım.

KEMER KÖYÜ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİF BAŞKANI GÖRKEM KEMERLİ – Öncelikle hoş geldiniz; şeref verdiniz, geldiniz.

Arkadaşlarımızın küçük balıkçı olarak, büyük balıkçı olarak tabii ki sorunları var. Öncelikle küçük balıkçılardan söz almak isteyen varsa onlara verelim, onlar daha iyi anlatırlar dertlerini.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Tamam. Siz tanıyorsunuz, söz almak isteyen var mı? El kaldırırsanız hemen sırayla...

Buyurun.

MUAMMER BULCA – Ben Muammer Bulca, küçük balıkçıyım.

Öncelikle, sorunumuz iki yıl önce çıkan bir yasakla ilgili. Nisan 15- Mayıs 15 fanyalı ağ yasak oldu, lüfer tutmamak harici yasak oldu; buradaki amaç lüfer ürününü korumaktı. Fakat yasaklar uygun bir şekilde düzenlenmedi bize göre. Nasıl düzenlenmedi? Bize Nisan 15-Mayıs 15 akım zamanı, burada Nisan 15-Mayıs 15 olması çok uygundur. Fakat Nisan 15’ten sonra balık yukarı gidiyor, orada yasak masak yok. Şimdi yasaklar Nisan 15-Mayıs 15’te burada bitip Mayıs 15’te Çanakkale, İstanbul Boğazlarında yasak olsa göç balığımızın önünü açmış olacağız. Bu şekil olmadığı zaman ne oluyor? Bizim balıkçımız mağdur durumda kalıyor. Sadece yasaklı bölgeye uygulanmış gibi oluyor. Yazın da küçük balıkçı olarak istifade ettiğimiz bir tek ay var, Nisan 15-Mayıs 15 lüfer sezonu, başka bir sezonumuz yok. Bunun için buradaki mağduriyetimiz çok büyük yani bunun değiştirilmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Hem kayıtlara giriyor hem de ben notumu alıyorum.

Teşekkür ederiz.

MUAMMER BULCA – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Başka söz almak isteyen?

Buyurun.

ALİ AKSOY – Bizim köyümüzün ana geçim kaynağı balıkçılık yani İÇDAŞ gelmeden, yüzyıllardır bu köy geçimini balıkçılıkla sağlamaktadır. Fakat İÇDAŞ geldikten sonra önce resim, arkasından 1380, şimdi de bot getirdiler, limana bağladılar, köyün balıkçılığı bitti. Bizim köyün en büyük geçim kaynağı balıkçılık yani ağ balıkçılığı bitti, oltadan insanlar 3-5 kuruş para kazanıyordu, şu an onun da önüne geçildi. Sahil Güvenlik liman içine sokmuyor yani limanda en azından gemi yokken köyümüzün avcılığa devam etmesi lazım. Çünkü İÇDAŞ geldi diye bizim köyümüzü terk edecek bir yerimiz yok. Bu kadar insan nereye gidecek? Yani beraber yaşamayı öğrenmemiz lazım İÇDAŞ’la, buranın 1380’den çıkarılıp 4922’ye, eski yasaklara dönmesini talep ediyoruz.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL - Teşekkür ederiz.

ALİ AKSOY – Şimdi, şöyle bir durum var: Şuradaki limanda, şurada mendirek, 1.700 metre boyunda şurada mendirek var, mendirek dibinde orada duruyor Sahil Güvenlik. Bir de şöyle bir şey var: Orası liman değil, kanunen liman değil, İÇDAŞ iskelesi olarak geçiyor; bir. İkincisi, lodosa açık, bu sene hep lodos esti bizim balıkçı barınağımızı da vurdu. Bir de, balıkçı barınağımızda yerimiz yok, balıkçımıza yetmiyor liman, bir de o geliyor oraya bu sefer sıkışıyoruz. Yani bazı geceler mağdur oluyoruz, balıkçı çıkarıyoruz, gırgırla geliyoruz, bir geliyor, yerimiz olmadığı için ona da yer gösteremiyoruz, gelişigüzel yanaşiyor; bu sefer iki taraf da mağdur oluyor. Yani aslında kanunen oraya bot bile bağlanmaması lazım ki orası uygun bir yer değil. Lodos havada fırtına oluyor, duramıyor orada.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – “Balık tutmaya açılınsın” dediğiniz yer neresi?

ALİ AKSOY – İşte, şurası. Gemi olmadığı zaman...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Şimdi, bu mendireğin bu tarafında biz taşları görüyoruz, öbür tarafta iskele var, iskelenin o içerisi mi açılınsın?

ALİ AKSOY – Aynen, iskelenin öbür taraf açılınsın isteniyor.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Mendirek kapalı değil mi?

MUAMMER BULACAK – En azından köylülere bir kolaylık sağlanması zaman olarak, “Şu saatlerde girin, şu saatlerde çıkın.”

ALİ AKSOY – Gemi varken zaten köylü girmiyor, 4922’de gemi olduğu zaman “Gelmeyin, bir hafta, kimseyi rahatsız etmeyin.” Ama gemi yokken en azından köylü gelip orada ekmeğini alsın.

Şimdi, orada devamlı sıcak su akıyor denize.

Termik santral, soğuk basımı olduğu için devamlı sıcak su akıyor, hayvan sıcak...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Sıcakta duruyoruz, onlar da...

ALİ AKSOY – Aynen öyle.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – “Oraya müsaade edilsin” diyorsunuz.

ALİ AKSOY – Aynen. 1380’den çıkarılıp... Bugün Bandırma Limanı da 1380, Ambarlı Limanı da 1380, oraya tekneleri atıyor, avcılık yapıyor, İstanbul’un her tarafında... Yani Haydarpaşa Limanı’nın içine girip... Limana yaklaşamıyorsun bile, 1380 var.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Peki, biter mi?

MUAMMER BULACAK – Zaten belli dönemler duruyor, balık terk ediyor. Sadece lüfer için orası.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Lüfer sabit duruyor mu orada?

MUAMMER BULACAK – Yani akım yaparken toplanıyor orada, birikiyor, birikiyor, devam ediyor.

ALİ AKSOY – Ondan sonra tekrar akıyor, gidiyor.

Dönüşte gelmiyor, dönüşte su sıcak olduğu için ama bu soğuk sularda geliyor, bir hafta on gün kalıyor orada, köylü oradan bir ekmeğe alıyor, ondan sonra tekrar gidiyor, yenisi geliyor.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Siz dediniz ya “Bitiriyoruz” diye, orası biter mi?

ALİ AKSOY – Yok, orası şey değil, burası yatak yeri değil, burası gelgeç yeri.

Şimdi, boğazda yatak yeri. Bugün İstanbul Boğazı’nda on iki ay oluyor, Çanakkale Boğazı’nda aynı şekilde çünkü oralar ana yatak merkezleri. Buralar öyle değil, burada su kesiliyor, bir tane canlı kalmıyor. Bir de öyle bir şey ki İÇDAŞ mesela halkı kandırdı “Resif atalım, şey yapalım.” dedi Marmara Denizi’nde hiçbir yerde resif toplanmaz ama halkı kandırdı resif attırdı her tarafa.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Nereye atıldı resifler?

ALİ AKSOY – Limanın dışına.

Dava açtık, davaları kazandık, “kaldırılmasına” diye yazılar çıktı ama hiçbir şey olmadı.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Yani şey mi, bu gırgırlara falan mani olmak için mi?

ALİ AKSOY – Hem gırgıra hem ufak balıkçıya, herkese.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Ağ atılsın diye...

ALİ AKSOY – Tabii, balık toplansın diye.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Peki, şey mi yani oltayla o resiflerin etrafında bir balık oluyor mu?

MUAMMER BULACAK – Resiflerde balık durmuyor, genelde iskele ve sıcak suya geliyor.

ALİ AKSOY – Sıcak suda duruyorlar.

Şimdi, şöyle: Marmara Denizi'nde su kanalı var, su kanalı olan yerlerde resifler olmaz; resif, Ege'de olur, Akdeniz'de olur yani sıcak sularda olur; bizim sularımız eksiye düşüyor. Yani soğuduğu için su kanalında... Su kanalından aşağı indiği zaman bütün balık, alt sıcak suyuyla beraber göç ediyor, gidiyor.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Burada bir kanallar var, ta, Gürcistan Batum'un oradan çıkıyor. Gürcistan'dan çıkabiliyor.

MUAMMER BULACAK – Denizin altı Karadeniz'e akıyor, üstü de Ege'ye.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Karadeniz'de mesela o kanal ta Batum'a kadar gidiyor.

ALİ AKSOY – Sayın Başkanım, şu an mesela öyle bir teknoloji var ki teknelerde, gözünü kapayıp her yere gidebilirsin, öyle cihaz donanımında. Bu hayvanda hiçbir şey yok; ta, Kırım'dan -şurayı İstanbul-Karadeniz gibi düşünün, bir de İstanbul Boğazı'nı gözünüzün önüne alın- ip gibi geliyor, boğazların içine giriyor, bu hayvanda hiçbir şey yok ama ne yapıyor? Ege'nin akıntısını duyuyor, Marmara'nın akıntısını duyuyor; su akıntılarıyla hareket ediyor yani doğa işte, doğa.

DEMBİR BAŞKANI NİHAT IŞIK – Çok eski yıllarda, yıllar önce İstanbul Boğaz'ında, o makinelerin olmadığı zamanlarda Karadeniz'den İstanbul'a oraya gidiş gelişleri... Sepetleri atıyorlarmış o kanalın içerisine, sepetle çekiyorlarmış.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, başka sorusu olan varsa dinleyelim, yoksa milletvekillerimizden ekleme yapmak isteyen, söyleyeceği olan...

MEHMET ÜDAT – Sayın Başkanım, Ali ağabeyimizin dediği gibi, yine aynı konuya geliyoruz ama bizim burada ekim-kasım ayında lüfer balığı akım yapıyor, daha önceden bu fabrikalar yokken biz avlanabiliyorduk; lüfer balığı kıyıya iniyordu. Bu fabrikalar kurulduktan sonra balık, fabrikalarda birikmeye başladı. Daha önceden gelip avlanabiliyorduk orada, sonra Sahil Güvenlik geldi, yasaklandı, girmemize izin verilmedi. Şimdi, sıcak suda gidip avlanıyoruz ama 3 tane, 5 tane, 10 tane balıkla geri dönüyoruz yani. Ama iskeleyle girsek, iskelede yani 20-30 balık tutarsın. 1 ton kömür olmuş 5-6 bin lira; benim geçimim tamamen balıkçılık, bakmakla yükümlü olduğum ailem var. Yani sizden talebimiz, iskelenin açılması.

ALİ AKSOY – 1380'den çıkarılması.

MEHMET ÜDAT – 1380'den çıkarılması yani.

MUAMMER BULACAK – Üç dört ay olsa yeterli olur.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Buyurun.

SERHAT ÇALIŞKAN – Halkımızın ana geçim kaynağı balıkçılık ve bu bölgeyi, Çanakkale il sınırlarında bu sektörün lideri olarak temsil ediyor bizim limanımız, balıkçılarımız. Orada senenin en azından dört ayında böyle geçici bir izin de olsa... Tanker geldiğinde zaten kimse gitmiyor oraya; anlayışlı bir şekilde iki taraf da birbirini idare eder, usulü, orta yolu bulunur. Bu sıkıntıya bir çözüm getirilmesi, bizim memleketimize gerçekten ciddi anlamda bir refah getirecek, maddi manevi bir huzur getirecek yani; bunu talep ediyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Buyurun.

NEDİM ÜNPA – Çayımız var, bizde limana kayıklara yetmiyor, en az 80-100 tane...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Gelirken gördük, evet.

NEDİM ÜNPA – Şurada bir dalgakıran takıldı, çok rahatsız oluyoruz, aşırı... Şöyle bir dalgakıran olsun, burada burun var zaten bu kadar dalgakıran yetecek. Yani akmasına da engel değil ama içeride kayıklar... Çok kıran olmadı, yeni, bu sabah da olmuştu.

KEMER KÖYÜ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİF BAŞKANI GÖRKEM KEMERLİ – Buruna birden sık geliyor...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Yer yok içeride.

KEMER KÖYÜ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİF BAŞKANI GÖRKEM KEMERLİ – Yer yok, çayda da 100’ün üstünde tekne var.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, baya tekne var, doğru.

Peki, nereye istiyorsunuz bu dalgakıranı, ne tarafa? Buradan şöyle, açığa doğru...

NEDİM ÜNPA – Şurada burun var, bakın, o burunun oraya kadar döndüler, daha dönmedi, şöyle, şu kadar geleceksa bize batıdan geliyor deniz zaten; o taraftan bir şey olmaz.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Anladım.

ALİ AKSOY – Sayın Başkanım, bir de şöyle bir şey var: Köyümüz antik saha. Parion antik sahası var köyümüzde, zamanında 70 bin nüfus yaşamış burada. Yani İstanbul’un, o Bizans zamanlarının yükleme yeriymiş. O yüzden her şeyi de yapamıyorsun. Limanı bile...

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Sit alanı mı?

ALİ AKSOY – Her taraf sit alanı. O çok büyük bir engel yani.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Kooperatif Başkanımıza bir şey sormak istiyorum: Kooperatifi ne zaman kurdunuz?

KEMER KÖYÜ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİF BAŞKANI GÖRKEM KEMERLİ – 1974’te.

NAZIM ELMAS (Giresun) – İlk kurulduğunda kaç üyeniz vardı?

KEMER KÖYÜ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİF BAŞKANI GÖRKEM KEMERLİ – Bilmiyorum Başkanım, 90 küsur, 93 falan.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Şu anda kaç üyeniz var?

KEMER KÖYÜ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİF BAŞKANI GÖRKEM KEMERLİ – 29.

NAZIM ELMAS (Giresun) – 93’ten 29’a mı düşmüş?

Bütün teknelerin ruhsatı var mı?

KEMER KÖYÜ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİF BAŞKANI GÖRKEM KEMERLİ – Çoğu kesin ruhsatlı limandakiler. Yüzde 95’i yeşil ruhsatlı, yüzde 5’i yeşil ruhsatı yok.

ALİ AKSOY – Son rakam verelim isterseniz: Sayın Başkanım, 38 tane Kemer balıkçısı var ruhsatlı, geri kalan 100 küsur tane de... Onların çoğu çayda.

MUAMMER BULACAK – Çayla birlikte 100’ün üstünde.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Şimdi, bugün buraya gelmekten çok mutlu olduk, onu belirtiyim.

Barış Karadeniz ben, Sinop Milletvekili.

Bir rahmetle başlayayım, en son buraya eski kooperatif başkanı Mustafa Çiftçi ağabeyimizin cenazesine gelmiştik. Allah rahmet eylesin tekrar. Çabuk geçiyor zaman, iki yıl oldu herhâlde, değil mi?

KEMER KÖYÜ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİF BAŞKANI GÖRKEM KEMERLİ – Oldu, üç yıl oldu.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – 3’üncü yıl oldu, vay be!

Bundan sonra gideceğimiz her yerde bu sorunları yaşayacağız çünkü yarın Gemlik’te olacağız, Yalova’da olacağız. Buranın en büyük sorunu sanayinin dar bir alanda, burada deniz kenarında yapılması. Bu, Marmara’nın bu bölgesinde de var yukarısında da var. Aşağıda, biliyorsunuz, çimento fabrikası var, o akıtıyor. Yalova’ya gidiyorsunuz gemi tersanesi var, onun yanına yaklaşılmıyor. Yani

bu bölgedeki balıkçılık maalesef bu hâle geldi. Onun için yapılacak şey belli, yani burada heyet olarak biz burada geçimini balıkçılıktan sağlayan, buraya zararı olmayan bir sistemde, yani buranın yerli halkı burada balık tutamıyorsa bir sorun var demek ki. Bunu da herhâlde biz buradaki vatandaşı mağdur etmeyecek şekilde gerekli yerlere bunu söyleyeceğiz, gerekirse raporumuzda belirteceğiz. Yani şartlar ağır, zor, biliyoruz. Önemli olan biz buradaki balıkçımızı desteklerken buradaki balığı da korumak zorundayız. Çünkü Çanakkale Boğazı, Marmara balığın tam geçiş noktası. O noktada, eğer balığı göç etmeden... Burası için demiyorum, bu bölge bilinçli, sağduyulu, sağlıklı, kendini geçindirecek kadar balığı tutuyor ama şimdi geçindiremeyecek kadar da tutamıyor anladığım. Genel anlamda bizim yapacağımız rapordaki düzenlemeler Türkiye'nin sürdürülebilir balıkçılığını sağlamak, ileriye doğru daha verimli, sahaların daha iyi kullanıldığı balıkçılığı sağlamak. Zaten sorunları anlattılar daha önce, Şimdi arkadaşlarımız konuşmuyor ama sorunlar belli, biliyoruz. Dertlerimiz var, inşallah bu dertleri el birliğiyle ilk başta denizlerimizi, sonra balığımızı, balıkçımızı koruyup daha ileriki günlere daha mutlu bir şekilde girmek derdimiz.

Ben teşekkür ediyorum tekrar, sağ olun.

NAZIM ELMAS (Giresun) – O bölgedeki balıkçılar herhâlde amatör balıkçılar olarak, daha ziyade küçük tekneler var, en büyük tekne kaç...

MUAMMER BULACAK – Çanakkale ilinde endüstriyel balıkçılığın yapıldığı tek liman Kemerköy Limanı. Her sene de sezon açılışları burada olur. O manada, en profesyonelden en amatörüne kadar her dalında varız yani.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Peki, ben, o zaman, buradaki arkadaşlarımız, balıkçı kardeşlerimiz bir anlamda hayatını, mesleğini, rızkını bu işten kazanıyorlar; ikinci bir işleri de yok herhâlde. O yüzden buradaki kısıtlamaların tarihleri büyük ölçüde sizlerin de önerisiyle belirleniyor. Bize söylediğiniz tarihler 15 Nisan-15 Mayıs ve yukarılarda da olsun istiyorsunuz bu kısıtlamaları, herhâlde biraz kuzeye doğru bölgelerde.

MUAMMER BULACAK – Yukarısının tarihinin farklı olması gerekiyor. Bizim lüfer balığı aşağı yukarı o tarihlerde çıkıyor.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Biz bu tarihleri dikkate alarak raporumuzu hazırlarız ama tabii, bütün o balık neslini kısıtlamalar korumuyor, siz koruyacaksınız bir ölçüde, kontrollü olmak koruyacak.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, değerli Kemer mahallemizin sakinleri, öncelikle teşekkür ediyoruz bizi misafir ettiğiniz için.

Tabii, önceki istişarede gerek Başkanımız gerek diğer balıkçılar benzer sıkıntıları ifade ettiler ama şunu hepimiz çok net şekilde biliyoruz ki balıkçılık sektörü, su ürünleri sektörü sadece balıklarla, balıkçılarla ilgili bir sektör değil, aslında özelde Marmara için, genelde de bütün Türkiye'miz ve dünya için çevreyle de, kirlilikle de, sanayiyle de, sanayileşmeyle de direkt doğru orantılı bir süreç. Dolayısıyla, aslında bizim bu raporumuzda ifade edeceğimiz şeylerin bir kısmını da özellikle Marmara'mız için bunu söyleyebiliriz çünkü Marmara sadece bizim olan bir deniz, iç denizimiz ve sizler eskilerden dinlemişsinizdir; hem Marmara denizi hem İstanbul Boğazı hem Çanakkale Boğazı balık çeşitliliği anlamında, bolluğu anlamında, tür anlamında ve sayı anlamında bütün dünyanın parmakla gösterdiği yerlendendi ama geline süreç içerisinde hem sanayileşmenin etkisiyle hem aşırı avlanmanın baskısıyla özellikle 80'lerden sonra -bunun içerisinde herkes kendine düşen payı alsın bu söylediklerimden- balıkçıların da, çevreyi kirletenlerin de, etraftaki herkesin de -baktığımız zaman, özelde konuştuğumuzda istişarede de açık yüreklilikle ifade edildiği- payı var; kimi ağ gözlerini yeterli büyüklükte kullanmadı, kimi tutması gerekenden daha fazla balık tuttu, kimi balık boylarına bakmadı, kimi teknesini olabildiğince büyüttü, kimisi teknesinin motor gücünü artırdı, sonarların gelmesiyle buradan kilometrelerce ötedeki balığı buldu, gitti, avladı. İşte, normal şartlarda

daha az fırtınalı olan havalarda çıkamayacak tekneler yerine çok daha fırtınalı havalarda çıkabilecek teknolojiye sahip gemiler kullanmaya başladık. Sanayi tesisleri büyüdü, kapasite arttı. İşte, derelerle ilgili kirlilik söz konusu oldu. Isıtma, soğutma suları denize müdahil oldu. Şehirlerin büyümesiyle birlikte her birimizden kanalizasyonlar ve çeşitli süreçlerle denize atılan atıkların artması söz konusu oldu. Aslında, baktığımızda, tamamen herkesi ilgilendiren, balıkla hiç alakası olmayan, evde kızartma yağını orada lavaboya döken hanımefendiyi bile ilgilendiren bir süreçle karşı karşıyayız. Dolayısıyla bunu “Sadece bir tarafın, sadece öbür tarafın işi.” diye değerlendirmek çok doğru bir yaklaşım olmaz. Zaten Meclisin Müsilaj Komisyonunda da -ben orada da görevliydim- bunu da çok net bir şekilde gördük, o raporda da var. Dolayısıyla bu süreci sürdürülebilirlik, verimlilik ve doğayla barışık olacak şekilde dizayn etmemiz lazım, böyle tasarlamamız lazım ve bu mantıkla hareket etmemiz lazım. Benim gördüğüm güzel bir şey, burada her biriniz, buradaki balıkçılarımız özellikle bu hassasiyetin ve bu sürecin farkında. Bunu biz korumazsak, biz bu işlerle ilgili üzerimize düşeni yerine getirmezsek bundan sonra balığın çok daha fazla riske gireceğini herkes biliyor ve bu işle ilgili gereken tedbirlerin ama doğru tedbirlerin ama herkesin uymak isteyeceği tedbirlerin alınmasını istiyor. Bunu çok büyük bir memnuniyetle görüyorum, bunu da açık yüreklilikle burada ifade etmek istiyorum. Gittiğimiz yerlerde de... Biz ilk saha çalışmamıza buradan başlamıyoruz, biz daha önce Ege’de çalışmalarımızı yaptık, Karadeniz’de çalışmalarımızı yaptık, iç sularda da -ben istişarede ifade ettim- en çok avcılığın yapıldığı yer Van Gölü, Van Gölü’nde çalışmalarımızı yaptık. Dolayısıyla şimdi Marmara bölgesindeyiz, Marmara Denizi’nin güneyindeki sahilde çalışmalarımıza devam ediyoruz. Önümüzdeki hafta kuzeyde çalışmalarımızı yapacağız. İstanbul’da bir çalıştay olacak cumartesi günü, devamında da Akdeniz bölgemizde çalışmalarımızı yapıp bitireceğiz.

Tabii, Araştırma Komisyonu süresi itibarıyla sınırlı bir komisyon, dört aylık bir -üç ay artı bir ay uzatmayla beraber dört aylık- çalışma süresi var Komisyonumuzun. Ondan sonra rapor yazım faaliyetine geçeceğiz ama “Mavi Vatanımız” diye ifade ettiğimiz denizlerimiz ve sularımız geneli itibarıyla ve onunla bağlantılı olan mavi ekonomiyi önemsiyoruz. Balığın kaliteli ve ucuz bir protein kaynağı -diğer protein kaynaklarıyla kıyaslandığında- ve gelecek nesillerin sağlığı için son derece önemli olduğunu da biliyoruz. Bu süreçlerin hepsini tasarlarken balık tüketiminin artırılmasının da önemli bir unsur olduğunu, Türkiye’deki kişi başına düşen balık tüketiminin artırılmasının da önemli bir unsur olduğunu biliyoruz ve bunlarla ilgili yapılacak çalışmanın bütüncül bir yaklaşımla hazırlanması gerektiğini her gittiğimiz yerde bir kez daha görüyoruz. Burada da net bir şekilde bunu bir kez daha gördük. Sizin söylediğiniz hususların hepsi bizim için son derece kıymetli, bunlar kayıtlarımıza girdi, ben de notlarımı aldım, inşallah sizin de söylediğiniz bu hususlarla ilgili raporda gerekli değerlendirmeleri yapacağız. Raporumuzu ortak akılla oluşturup herkes için kamunun da hem icranın yani yürütmenin, yürütme için hem siz balıkçılar için bir yol haritası, bir başvuru kaynağı olabilecek nitelikte olsun istiyoruz. Bununla ilgili böyle bir çalışma yapalım istiyoruz. Doğruların yer aldığı bir çalışma olsun istiyoruz, objektif bir çalışma yapalım istiyoruz. Dolayısıyla bu kapsamda buraya kadar bu soğuk, karlı günde, belki de senenin ilk böyle karlı gününde buna rağmen sizlerle birlikte olmak için buraya kadar geldik. Tekrar her birinize teşekkür ediyoruz.

Tabii, bizim programımız devam ediyor, buradan biz Bandırma’ya geçeceğiz, oradaki balıkçılarla görüşmeye devam edeceğiz. Oradan Bursa, Yalova ve Kocaeli’ye kadar programımız devam edecek.

Dolayısıyla bize gösterdiğiniz misafirperverlik için bir kez daha hepinize teşekkür ediyoruz; sağ olun, var olun.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati:17.04

9 Ocak 2024 Salı
DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 19.04

BAŞKAN: İsmail Emrah KARAYEL (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Nazım ELMAS (Giresun)

SÖZCÜ: Barış KARADENİZ (Sinop)

KÂTİP: Hilmi DURGUN (Antalya)

(Balıkesir/Bandırma Grand Asya Otel-İstişare Toplantısı)

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Tam tutanak tutuyoruz, dolayısıyla, ağzınızdan çıkan her şey, ağzınızdan çıktığı şekliyle kelime kelime kayda giriyor. Dolayısıyla bunları söylerken lütfen, isminizi ve temsil ettiğiniz kooperatifi veya kurumu ifade ederseniz Meclis tutanaklarında net olarak belli olur kimin ne söylediği. Biz de inşallah, raporumuzu hazırlarken onu, kim tarafından söylendiğini, nerede söylendiğini daha net bir şekilde bilerek dikkate alırız.

İkincisi de burada hazırladığınız, söylediğiniz şeyleri yazılı olarak bize iletme isterseniz -elinizde hazırsa- lütfen bize ulaştırın, onları kayda geçelim; değilse de uzmanımız Osman Bey burada, e-posta adresini sizlere ulaştırır. Orada e-posta olarak gönderdiğiniz bütün notlar, dokümanlar yine Komisyonumuzun kayıtlarına girecek.

Bu iki hatırlatmayı da hızlıca yaptıktan sonra, sözü sizlere bırakmak istiyorum. Sözü sizlere bırakmadan önce İl Müdürlüğümüzün veya Kaymakamlığımızın bir eklemesi varsa mikrofonu önce onlara takdim edeyim, daha sonra balıkçılarımıza söz vereceğim.

Buyurun Kaymakam Bey.

BANDIRMA KAYMAKAMI ENGİN AKSAKAL – Değerli Başkan, değerli Komisyon üyeleri, bölgemizin çok değerli kooperatif başkanları, aynı şekilde, yine, balıkçılık ve su ürünleri sektöründe çalışan, çaba gösteren değerli üyeler; hepinize iyi akşamlar diliyorum. Sayın Başkanımıza, değerli üyelerimize hoş geldiniz diyorum.

Bölgemizde de tabii, su ürünleri alanında, balıkçılık alanında yoğun bir faaliyet söz konusu, özellikle karşı taraftaki Çakılköy ve Karşıyaka Mahallesi'nde. Bu bakımdan, tabii, Marmara Denizi itibarıyla balıkçılık sektörünün ve balıkçılığın her zaman korunması gerekiyor, sürdürülebilir bir avcılık için elbette ki çeşitli tedbirlerin, çeşitli kuralların uygulanması gerekiyor. Bu anlamda, bu düzenlemeler çeşitli mevzuatlarla ve fiili durum olarak da balıkçılarımızın göstermiş olduğu bilinçle ilgili. Deniz ekosistemine, su ürünlerine -özellikle su altında, üzerinde- denize ilişkin duyarlılık gösterilmesini öncelikle su ürünleri alanında ve balıkçılık sektöründe çalışan üreticilerimizin göz önünde bulundurması gerekiyor. Bu konuda yapılan çalışmanın, dünden itibaren Türkiye Büyük Millet Meclisi Araştırma Komisyonu tarafından başlatılan çalışmanın bölgemize hayırlı uğurlu olmasını diliyorum.

Herkese iyi akşamlar diliyorum, sağ olun.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ediyoruz Değerli Kaymakamımıza.

Tabii, Kaymakam Beyin de ifade ettiği gibi, Marmara'daki önemli balıkçılık merkezlerinden birindeyiz, bunu biliyoruz. Dolayısıyla, sizlere söz vermeden önce şimdi de sözü İl Müdürlüğümüze veriyorum.

Buyurun.

BALIKESİR İL TARIM MÜDÜRÜ ERKAN ALKAN – Sayın Komisyon Başkanım, değerli milletvekillerimiz, Sayın Kaymakamım, değerli balıkçılarımız, kooperatif başkanlarımız; öncelikle sizleri saygıyla selamlıyorum ve şehrimize hoş geldiniz diyorum.

Balıkesir, hem Ege Denizi'ne hem Marmara Denizi'ne kıyısı olan bir ilimiz, ki bu çok değerli; ilimizde 30 adet balıkçı barınağı, 11 adet karaya çıkış noktası bulunmakta. 12 metreden uzun, ruhsatlı, ticari amaçlı balıkçı gemisi tekne sayısı olarak Türkiye'nin en büyük filosuna sahibiz yani en büyük balıkçı teknesi Balıkesir'de.

Ben özellikle midye yetiştiriciliğine vurgu yapmak istiyorum. Balıkesir'de müsilağdan önce 4 bin ton midye yetiştiriciliği yapılıyordu ama Türkiye Büyük Millet Meclisi Araştırma Komisyonumuzun düzenlediği rapor vesilesiyle midye yetiştiriciliğinin önü tamamen açıldı. Biliyorsunuz, suyu temizliyor, çok güzel faydası var, doğal resif özelliği var ve ciddi şekilde de yurt dışından ithal edildiğinden dolayı tamamen ülkemizde ve Balıkesir'de yetiştirilmesi çok önemli. Şu an 15 bin ton üretim kapasitesine sahibiz, 20 tane tesisimiz de kurulacak, toplam 40 bin ton üretim seviyesine çıkacağız ki bu çok kıymetli. Türkiye'nin şu an midye tüketimi 46 bin ton civarında, hemen hemen hepsini Balıkesir'de biz karşılayacağız, bunun çok önemli olduğunu düşünüyorum ve vurgulamak istiyorum.

Tekrar hoş geldiniz diyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ediyoruz Değerli İl Müdürümüze.

Ben 2019 yılındaki Su Ürünleri Kanunu'nda 26'ncı Dönemde, 27'nci Dönemde de milletvekiliydim; bu dönemde İstanbul Milletvekili olarak 3'üncü dönem milletvekilliğine devam ediyorum. 2019'daki Su Ürünleri Kanunu'nun yapım faaliyetlerinde de bulundum, sizin bahsettiğiniz gibi, Müsilağ Komisyonunda da üyeydim, geçen dönem sonunda kurulan Su Ürünleri Araştırma Komisyonunun da Kâtip Üyesiydim. Dolayısıyla Meclisteki su ürünleriyle ilgili süreçlerin de 26'nci Dönemden beri yani sekiz senedir içinde, son sekiz senedir yapılan faaliyetlerin içinde olan bir milletvekili olarak sizlerle bugün burada bulunuyorum.

İfade edilen hususlar için Sayın Kaymakamımıza, İl Müdürümüze tekrar teşekkür ediyorum.

Hemen paydaşlarımıza söz verebiliriz. Söz almak isteyenler?

Evet, ilk söz talebi geldi, sizden başlayalım.

Kendinizi tanıtırmanız; isim, soy isim, varsa temsil ettiğiniz kurum, kayıtlar açısından önemli.

Buyurun.

ÇAKIL KÖYÜ VE ÇEVRESİ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI TURHAN CAVDAR – Herkese hoş geldiniz diyorum.

Şimdi, burada bizim balıkçı arkadaşların en önemli bir noktasını açıklamak istiyorum: Sahil Güvenlik, BAGİS cihazlarının arızalı olduğu anda balıkçıların denize çıkmaması ve çıktığı zaman da ağır cezalara çarptırılması için bir genelge yayınladı. Şimdi, cezalar ağır, BAGİS cihazlarının arıza yaptığı zaman tamirati için müracaat edildiğinde on beş gün veyahut da yirmi gün, bir ayda zor geliyor. Peki, bu balıkçı arkadaşlarımızın bir ay karada, kıyıda bağlı mı kalması gerekiyor? E, en büyük sorunlardan biri bu.

İkincisi, kıyı gırgırı derinleştirilip yasaklandığından dolayı su altı tabanında bu sene çok aşırı bir değişiklik var: “Kekamoz” dediğimiz canlı bir tür şu anda sıfır noktasından 10 kulaçlara kadar aşırı derecede yoğunlaşmış durumda, ufak balıkçı bu konudan çok şikâyetçi, ağ atıp kaldıramıyor.

Üçüncü sorumuz: Bir de bizim sıkıntımız, bu rüzgâr gülleri sınır hattı çizildi Marmara Denizi'nde. Bununla alakalı görüşlerinizi alırsak, yarın öbür gün gırgırlar denizde ağ attığı zaman veyahut da yasak gelecek mi gelmeyecek mi, bu sorular var. Yani Marmara Denizi'nde amatör balıkçılarla hiçbir şekilde ilgilenilmediği ve aşırı derecede kıyı balığını, karagöz, levrek olsun, ne bileyim minekop olsun, mırmır

olsun, bunları büyük küçük demeden tutuyorlar; bizim balıkçı arkadaşlarımızın hepsi 200 gram altı, 250 gram altı olan balıkların hepsini canlı canlı bizzat kendim dâhil olmak suretiyle denize salıyoruz mesela ağa vurduğu zaman. Fakat oltacı arkadaşlara bakıyorum, kıyıda onlarca oltacı var, metrelerce misina kopartıyorlar, kurşun, olta bırakıyorlar, kıyı şeridine çok aşırı derecede zarar veriyorlar. Bununla ilgilenilmesi...

Mesela, şimdi, bir de şöyle bir şey var: Bazı yerlerde çapa sahaları mesela 3 hatta ayrılıyor, balığın düştüğü noktalar var, derinlik payı var, sular var, kayıklar bu konuda çok zorlanıyor, malum şimdiki bu zamlardan sonra da tayfalar hani yüksek meblağlarda para talep edip artı sigorta... Şimdi, gırgırcı arkadaşlarımız da bu konularda çok zor durumdadır, tabii, bunları biz yaşadığımız için biz kendimiz biliyoruz, dertlerimizi arz etmeye çalışıyoruz.

Bir de ufak balıkçı, 12 metre altı balıkçı teknelerinde de neden hani bu altı batma, sıkma ağları çalışılmıyor, ne bileyim, gırgırlara gene tekrar 8 kulaç derinliğine çekilmiyor? Mesela gırgırlar sekiz kulaçla çekildiği zaman çalıştığında bu kekamoz olayları yoktu. Ufak balıkçı da kıyıda balık tutuyor çünkü palamut, lüfer balığı geçit balığıdır. Sezon açıldığında -eylül ayında sezon açılıyor- Marmara Denizi'ne palamut ve lüfer balığı girdiği zaman hiç durmaz, körfezden geçer gider, bugün var yarın yok. Onun için bunların hani sezon beklenmeden on beş-yirmi gün önce açılması yani bu balık akarken yakalanıyor, bu balık bizim buraya geliyor, bir gün duruyor, çekip gidiyor ama bunu balıkçı yaşıyor. Hani biz bunun giderilmesini istiyoruz.

Diyeceklerim bu kadar yani şikâyetlerimiz.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Evet, teşekkür ederiz.

Buyurun.

Değerli arkadaşlar, sorunlar ve çözüm önerileriniz üzerinden gidersek daha iyi olur. Yani ne tür sorunlar yaşıyorsunuz sektörde ve onun için ne tür teklifleriniz var, ne istiyorsunuz, o bağlamda sorarsanız ve söylerseniz çözüm önerilerinizi, tekliflerinizi de kayda geçiyor, bu bizim için daha da yararlı bir çalışma olur.

Buyurun.

DEMBİR BAŞKANI NİHAT IŞIK – Değerli Başkanlarım, vekillerim, il müdürlerim, Kaymakamım; hepiniz hoş geldiniz.

İlk toplantımıza bölgemizde, İzmir'de başlamıştık. Bölge birliklerimizin olduğu bölgelere yeterince katılmaya çalışıyoruz, Karadeniz hariç hepsine. Sabah Çanakkale'deydik, sonra Kemer'de, şimdi Bandırma'da.

Deminki konuşan arkadaşımız için ben şunları söylüyorum: Bizim ilk meclis toplantımızda verdiğimiz raporlarda enerji santralleriyle ilgili hem sorun hem çözüm önerisi var, onu detaylı bir şekilde yazdık zaten. Şimdi, zaman geçme açısından ben o dosyayı zaten hiç yanıma almadım çünkü çok uzun. Onun altında bölge yasakları var, balık çiftlikleri var, bunların açılımı hepsi de var, çözüm önerileri de var mecliste ilk verdiğimiz bu toplantıda. Liman sorunları var; işte, Karşıyaka, Çakıl, Kestanelik, Şahinburgaz köylerinde taramayla ilgili sorunlar var. Karaya çıkış noktalarıyla ilgili sorunlar var, yine o raporda aynı çözüm önerisiyle birlikte var. SGK sorunu çok açık ve net bir şekilde orada tekrar konu olarak anlatıldı çözümle birlikte.

Bölge ve kıyı yasakları, bu 24 metre yasağını sayın vekillerim ne olur bu Karadeniz gibi Marmara'da da açalım, balıkçımız da bir rahatlasın.

Demirleme sahaları yine aynı raporda var çözüm önerileriyle birlikte. Orada 9 tane madde var, hepsi çok uzun, size verilen 25 tane dosyada onların hepsi var. Balık boy ve yasakları var. İşte, belirli bölgelerimizde balıkçılarımız istavrit boyu 12 santime indirilsin istiyor, ruhsat iptali kaldırılсын istiyor yani cezalarla ilgili ruhsat iptali oluyor, onun kaldırılmasıyla ilgili.

NAZIM ELMAS (Giresun) – O kısmı anlayamadım yani balık boylarıyla ilgili talebiniz nedir?

DEMBİR BAŞKANI NİHAT IŞIK – Onu işte, mecliste verdiğimiz dosyada çözüm önerisi var sayın vekilim, istavrit boyu 13 santimden 12 santime düşürülmesi için açıklaması da var oradan uzun uzun.

Demirleme sahalarıyla ilgili problem var. En son yaşadığımız sorunlar, balıkçıların bana aktardığı sorunlardan bir tanesi gemilerin demirleme sahalarının dışına çıktıkları ve buradaki alanlarda demir attıkları, balıkçı her zaman ağa sardığı yerde “çamur” dediğimiz o kütlerin kalkıp ağın içinde kalıp ağların yırtılması problemi var yani şu an bilmiyorum, yeterli alanında demirleme sahalarında yer bulamıyorlar. Örnek vereyim, kendere kafasından Avşa arasına kadarki bölgede gemiler demirleme yapıyor ve burada balıkçılar ağ attığında sorun yaşıyor.

İşte, az önceki BAGİS olayını yarın toplantı var, DEMBİR olarak bizim bir temsilcimiz katılacak, onu herhâlde yarın, perşembe günü Yalova’da çözüme kavuştururuz diye düşünüyorum.

Şimdilik sorunlar bunlar. Balıkçılarımızı tekrar dinlemeye devam edelim.

Teşekkür ederim.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Evet, biz de teşekkür ederiz.

Buyurun.

ABDULLAH SARBAY – Cümleten selamünaleyküm. Hoş geldiniz diyorum.

İsmim Abdullah Sarbay; Nakliyecilik, balıkçılık ve su ürünleri komisyonculuğu yapıyorum. Aynı zamanda 28’inci dönem Milliyetçi Hareket Partisi milletvekili adayıydım.

Az önce Tarım İl Müdürlüğümüzün dediği gibi, ilimizde 30 tane liman, 11 tane çıkış noktası var. Bu 30 tane limanı buradaki balıkçı reislerimizin kaç tanesi kullanabiliyor, bunun da araştırılması gerekmektedir. 11 tane çıkış noktamız var, yeri geldiği zaman tamamından gerekli verimi alamıyoruz; mesela, Kapıdağ bölgesinde Ocaklar İskeleyi var, buradan balık çıkartamıyoruz biz, balıkçı için çok önemli bir nokta burası, buradan balık çıkartmamız yasak. Erdek Limanı aynı şekilde -Roro iskeleyi diye geçiyor bu liman- balıkçının buraya yanaşması yasak. Burada balıkçı barınağı var ancak tamamı özel teknelerle dolu, balıkçı buraya da yanaşamıyor. Kapıdağ bölgesinde yapılan limanların tamamı 80 döneminden sonra yapılan limanlar. O zamanlar teknelerimizin boyları hep 18 metre, 20 metre idi şu an tekne boylarımız 45 metre, 50 metre. Bu limanlar aynı zamanda derinlik özelliklerini de kaybettiler. Teknelerin kimi karaya oturuyor, kimi yanaşamıyor, bir tane tekneyle bütün liman doluyor. Buralarda da bir tane tekne geldiği zaman ikinci tekne balığı çıkartamıyor. Acilen buraların, limanların önce derinleştirilmesi daha sonra da büyütülmesi çalışmaları yapılması lazım.

Şimdi, baktığımız zaman, Türkiye’de balıkçı teknelerin yüzde 20’si bizim Kapıdağ bölgesinde bulunmakta ama şöyle bir özellikleri var: Teknolojik olarak, kapasite olarak Türkiye’deki birçok teknelerle yarışacak düzeyde teknelerimiz var. Burada Moritanya’da çalışan teknelerimiz de var, orkinos avcılığında Malta’ya giden teknelerimiz de var. Bu teknelerimiz kapasite olarak Karadeniz’deki balıkçılarla yarışabilecek durumda. Burada bir sürü reisimiz var yani kendileri de burada bu konuya hak vereceklerdir, balık yapmayı biz öğrettik Karadeniz’deki teknelere. Doğru yani burada başka reislerimiz de... Onlar karadan gelir balık yaparlardı biz aynı şekilde denizde aynı balığı yapıp limanları daha az işgal ederdik.

Sayın Başkan, “pamaklar” derler bize, Kapıdağ bölgesindeki balıkçılara. Biz kendi meramızda çoğu zaman avlanmayız, buradan çıktık mı Karadeniz, Ege, Akdeniz’e kadar inen teknelerimiz var. Özellikle Karadeniz’e gittiğimiz zaman limanlarda bir yaşama problemi var. Boğaz’dan başlarız avlanmaya Hopa’ya kadar gideriz, hangi limana girersek girelim o limanın ağası kimse önce o balını çıkartır, ondan sonra pamaklar balını çıkartır; kimse kimseyi yerine yanaştırmaz. Biz, özellikle limanlara gittiğimiz zaman, mesela, Giresun Limanı’ndan örnek vereyim ben size: Konteyner limanı oldu, burada herhangi bir iskele balıkçıya bırakılabildi. Derlerdi ki -dönemsel bir balıkçılık yapıyoruz zaten, on gün ya dururuz ya durmayız Giresun’da- “Şu iskele balıkçıya ait, on gün buradan balığını sevk etsinler, ondan sonra siz yine konteyner limanı olarak burayı kullanmaya devam edin.” Bunlar yapılabilir, anlaşmaları yapılırken balıkçıya bir yer verilmesi lazım her nerede olursa olsun.

Bir de şöyle bir dipnot söylemek istiyorum: Yine Tarım İl Müdürümüz çok güzel bir örnek verdi, Kapıdağ bölgesinde yapılan midye çiftliklerini denizi ne kadar temizlediğinden bahsetti. Bu çiftlik yerleri belirlenirken balıkçı barınaklarından, balıkçı reislerimizden görüş alınması lazım. Her koyda belirli yerlerde meralar var balıkçının gidip orada avlanabileceği, oraya bir çiftlik yeri tahsis ediliyor sadece 1 kişi yararlanıyor bundan, diğer bütün herkes mağdur bu konuda, sadece 1 kişiye tahsis etmiş oluyorsunuz bu çiftlik yerini. Belli bir noktasına kadar da balıkçı buna yaklaşmıyor. Her koyda belli yerler var balıkçılığın daha az olduğu yerler tespit edilebilir. Bu konuda da balıkçının görüşünün alınması lazım.

Çok teşekkür ederim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, biz teşekkür ediyoruz.

Söz almak isteyen var mı?

Buyurun.

İLHAN MAHALLESİ MUHTARI SERDAR ALAKUŞ – Öncelikle hoş geldiniz.

Kapıdağ’da İlhanlar Limanı en işlek limanlardan biri buradaki bütün reislerin her halükârda İlhanlar Limanı’nda balık çıkarması mecburi ancak bizim şu şartlarda limanlarda balık çıkarmaları hemen hemen imkânsız hâle geliyor doğal afetlerden, sığlaştırmalardan. Balıkçı limanları bir kere bakım ve onarım görmeden zaten şu an yanaşılacak vaziyette değiller yani açıkçası teknelerini bağlamaları bile imkânsız; burada reisler, herkes kendilerini savunuyor ama ilk önce limanlar. Bundan önceki gırgırlar zaten 20-25 beş metreydi, şimdi 40 metreye tekabül ediyor; bu şartlarda yanaşmaları çok zor. Bu, ilk önceliğimiz.

İkinci önceliğimiz, 12 metre ve üzeri teknelerin her işi yapıp 12 metre altı teknelerin çok nadiren... Yani yaptıkları iş belli zaten kıyı balıkçılığı. 12 metre üzeri tekne bir trol yapıyor, gırgır yapıyor, yeri geliyor algarna çekiyor ama 12 metre altı tekne bir tek algarna çekiyor, herhangi bir gırgır, ufak bir gırgır bile yapamıyor.

Bir de midye çiftlikleri... Yani biz şu an poyraz kısmından rüzgâr alan, karayel kısmından rüzgâr alan bir yeriz ve bizim o taraflara midye çiftliği kurulduğunda -ben bunlara çok aşırı karşı değilim ama bazı gerçekleri söylemek gerekiyor- yani o midye çiftliğinin altına dökülen o pislik muhakkak sahile vuruyor, başka bir yere gitmesi imkânsız. Bunu da göz ardı etmeyelim. Tamam, midye çiftliği, üretimi olması gerekiyor olabilir ama her koya, her yere midye çiftliği bağlanamaz veyahut da kurulamaz yani bu balıkçının -küçük balıkçının özellikle- yok olması gibi bir şey.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, teşekkür ediyoruz.

Hocam, buyurun, size söz verelim.

PROFESÖR DOKTOR MUSTAFA SARI – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim, Sayın Kaymakamım, su ürünleri sektörünün kıymetli yöneticileri, balıkçı arkadaşlarımız; Bandırma’da böyle bir toplantının yapılmış olmasından son derece mutluyum kendi adıma.

Efendim, benim uzmanlık alanım balıkçılık yönetimi. Türkiye’de balıkçılık yönetimiyle ilgili kaç tane kitap varsa ya doğrudan benim yazdığımdır ya da benim içinde olduğum bir ekibin yazdığı kitaplardır. İşte, 2 tanesini getirdim, takdim edeceğim sizlere. Dolayısıyla, balıkçılığa bakarken bir bilim alanı olarak bakmak zorundayız yani sadece sorunlara odaklanarak, sorunları çözmek noktasında eğer yola çıkarsak önümüzdeki yıl başka sorunlarla karşılaşırız, onları çözmeye çalışırız, sonraki yıl başka sorunlar çıkar. Bu yüzden bu bilim alanının önceliklerine bakarak hareket etmemiz gerekiyor.

Şimdi, isterseniz kısaca -ben bir özet hazırladım sayın vekillerim, sizlerin önüne de takdim ettim- bu sorunlar neler, ne gibi sorunlar yaşıyor, bunlardan çok hızlı bahsetmek istiyorum.

Efendim, avcılık filomuz büyük; 2002 yılında benim de içinde bulunduğum bir komisyonun imzasıyla bütün teknelerin ruhsatlandırılması durduruldu yani kontrollü balıkçılığa geçildi ama tersanelerimizin hepsi harıl harıl çalışıyor. Bu ruhsatlar nereden geliyor? Yani av filomuz çok büyük, sayı olarak büyük, bunu azaltma yönünde çabamız var, bunlar doğru çabalar ama başarılı olmadığımız ortada; tekne sayısını azaltamıyoruz. Bu durumda av gücünü azaltmak zorundayız yani teknelerin avladığı, karaya çıkardığı balık miktarını kontrol etmek durumundayız.

İkincisi, balıkçının girdi fiyatları çok yükseldi, korkunç oldu; mazot 6 katına çıktı, işçi bulamıyor balıkçılar. Şimdi söyleyeceklerdir kendileri, şimdilik daha limanlardan filan bahsediyorlar ama. Mazot 6 katına çıkarken, balıkçı sattığı balığın fiyatını 6 kat artıramadı; beş yıl önce de hamsi 20 lira ile 50 lira arasındaydı, şimdi de hamsi 20 lira ile 100 lira arasında, 6 kat artmadı yani balıkçının giderleri artarken aynı şekilde geliri artmadı. Balıkçı hep borçlu. Borçlu adam ne yapar? Borcunu ödemek için babasını bile avlar, satar. Şu anda balıkçı borcunu kapatmak için denizde avcılık yapıyor, ne bulursa avlıyor ve borcunu kapatmaya çalışıyor. Ama söylesin arkadaşlar, kaç metrelik boyda teknesi varsa var, milyonlar kazanır, öbür sezon balıkçılığa başlarken cebinde kuruş yoktur çünkü bir bilim alanı olarak yapmıyoruz balıkçılığı, günlük kararlarla yönetmeye, yürütmeye çalışıyoruz. Bunun için yani bir kere balıkçıyı sübvansiyonla desteklememiz gerekiyor yani nasıl bir sistem kurarız? Mutlaka bir sistem kurup sübvansiyonlar getirmemiz lazım balıkçıların bu zararlarının telafisi için. Balık stoklarını bu hızla sömürmeye devam edersek bilimsel tespitlere göre 2048’de bütün balık stoklarımız tükenmiş oluyor Türkiye sularında. 2048’e yirmi beş yıl kaldı değerli arkadaşlar. Ne yapacağız, bu koskoca sektörü ne yapacağız o zaman? O zaman bunun sorumlusu kim, bunu bulmamız lazım. Herkes birbirini suçluyor, büyük balıkçı küçük balıkçıyı, küçük balıkçı büyük balıkçıyı, oltacı trolcüyü, trolcü gırgırcıyı suçluyor, biz akademisyenler balıkçıları suçluyoruz, balıkçıların hepsi de bize kızıyorlar. Peki, çözüm ne? Çözüm, aslında denizlerin sınırlı bir potansiyele sahip olduğunu bilmemiz lazım, sonsuz değil bizim denizlerimiz. Biz küçük denizlere sahibiz, açık denizde avcılık yapacak radarlara Japonya’da, Pasifik’te kullanılması yasak olan radarlara sahip şimdi balıkçı teknelerimiz. Bu balıkçı tekneleriyle bu kadar küçük denizlerde avcılık yaptığımızda doğal olarak balık stoklarımız azalıyor, balıkçı kâr edemiyor. Burada bizim hatamız yok mu devlet olarak da? Var hatamız, balıkçı teknesini büyütmek istediği sürece biz onu desteklemişiz ama şimdi o tekneleri işletemiyoruz, motor verimlilikleri düşük, enerji maliyetleri arttı, bunları ıslah edebilir miyiz? Etme şansımız çok zor.

Kirlilik artıyor. Bir taraftan iklim değişikliğine bağlı deniz yüzeyi sıcaklıkları artarken bir taraftan da kirlilik yüksek derecede artıyor. Toplam nüfusumuzun yüzde 60’tan fazlası deniz kıyılarında, bütün atıklarımız ya doğrudan ya dolaylı denize akıyor ve bunun sonucunda 2021’de Marmara Denizi’nde korkunç bir müsilajla karşılaştık. Olmamış gibi yapamayız, müsilaj oldu ve bu bir milat ve müsilajın olmasından sonra yani Kooperatif Başkanımız söylüyor, “Her taraf kekamoz oldu.” diyor. Evet, haklı yani daha mart ayından itibaren 3 metreden başlayıp 11 metreye kadar devam eden korkunç bir

makroalg artışı var yani müsilağ gibi denizin dibini komple kaplıyor. Yapmamız gereken denizin atık yükünü azaltacağız efendim yani kirlilikleri azaltmamız lazım. 22 maddeden oluşan Marmara Denizi Eylem Planı'nı amasız fakatsız uygulamak zorundayız.

Kaçak ve illegal balıkçılık var her yerde. Yani Su Ürünleri Kanunu'nun çıkmasından sonra, yeni kanundan sonra bunda ciddi bir azalma oldu; evet, bunu kabul ediyoruz ve son yıllarda kaçak avcılığa yönelik yapılan müdahaleler çok ciddi boyutlara ulaştı; evet, bu da doğru ama hâlen çok yüksek. Yani bu rakamlara bakıp kuş uçurtmuyoruz dersek birbirimizi kandırmış oluruz; balıkçı arkadaşlarımız buradalar, söylesinler, onlar da şikâyetçiler. Bu kaçak avcılığın önüne geçmek için yeni bir sistem kurmamız lazım yani şu anda efendim, bakın, bu salon büyüklüğünde bir kaya düşünün, bu kayayı kaldırmak için de elimizde 3 metrelik bir tane manivela var. Kaldırabilir miyiz? Kaldıramayız. Balıkçılık yönetim otoritemizin büyüklüğü 3 metrelik bir manivela kadar ama kaldırılması gereken kaya bu salon kadar yani balıkçılık sektörü çok büyük, bu sektörü yönetecek olan balıkçılık yönetim otoritesi güçsüz, yasal olarak yetersiz ve personel sayısı yetersiz. Su ürünleri fakültelerinden, denizcilik fakültelerinden, deniz bilimleri fakültelerinden mezunlarımız piyasada simit satarken biz hâlen piyasada, denizde veteriner hekime, ziraat mühendisine denetim yaptırmaya çalışıyoruz, ağı bilmiyor ki nasıl yapsın denetimi?

Diğer taraftan, Sahil Güvenlik... Sahil Güvenlik kendisini bir güvenlik birimi olarak tanımıyor yani su ürünlerinin kolluğu olarak tanımlamıyor kendisini. Evet, müdahale ediyor ama ağı bilmiyor, efendim, avcılık tekniğini bilmiyor, nasıl müdahale edecek? Edemiyor. Dolayısıyla denetimle ilgili olarak yeni bir sistem kurmak durumundayız.

Diğer bir sorumuz gırgır ağıları. Yani burada gırgırcı arkadaşlarımız var, algarnacılar var. Gırgır ağıları için yasal derinlik 90 kulaç olması lazım, hepsinin ölçülmüş 90 kulaç belgeleri var. Hadi gidelim denize, 90 kulaç bir tane doğru düzgün ağ bulamayız, hepsi 120-130 kulaç. Neden? Yani o büyük ağı atmak da maliyet, çekmek de maliyet. Peki, niye bu adamlar bunu yapıyorlar? Çünkü balık kalmadı, sürekli artırıyoruz. 1945 yılında 45 kulaç, 1970 yılında 55 kulaç, 1980 yılında 60 kulaç, şimdi 90 kulaç yasal ama yasal olmayan 120-130 kulaç. Böyle olunca korkunç derecede hem teknelerin gücünü artırmak zorundalar hem de maliyetler artıyor. Bu ağ ölçme tekniğini değiştirmemiz lazım. Yani su ürünleri mühendisi gidecek ve bir kilometre uzunluğundaki ağı balıkçıya açtıracak, bunu ölçecek, böyle bir şey yok. Ne o mühendisimiz gidip onu o reise komple açtırabiliyor, ne doğru düzgün ölçüm yapıyor, reis beyan ediyor 90 kulaç diye arkadaşımızda imzalıyor çoğunlukla, ne yapsın? Yani ben olsam ne yapacağım, siz olsanız ne yapacaksınız? Yeni yol ve yöntem bulmak zorundayız. Yani klasik sorunları, kronikleşmiş sorunları birbirimize aktarıp onun üstünde tartışmanın anlamı yok diye düşünüyorum.

Efendim, sonra bir yunus sorumuz var. Yani geçen yıl Karadeniz'de balıkçılarımız yunuslardan çok şikâyet ettiler, Ege Denizi'nde de yunuslardan çok şikâyet var, burada da yunuslardan şikâyet var. Bu şikâyetlerin temelinde balığın azalması ve iklim değişikliğinin denizler üstündeki etkisi var değerli arkadaşlar. Yani bir taraftan hayvanın yiyeceği yemi biz azalttık, bir taraftan kirlittik denizi, bir taraftan iklim değişti. Yunuslarla balıkçılar daha çok karşılaşır oldular. E, öyle olunca balıkçı diyor ki "Bu benim hakkımı yiyor, ben bunu vuracağım." Ben sadece geçen yıl kendi elimde 3 tane yunus gömdüm, bir tanesinin üstünde 8 tane mermi yarası vardı mesela. Şimdi, bu kabul edilebilir bir şey mi? Çünkü balıkçı şöyle düşünüyor: "Bu balık benim balığım." diyor. Yani denizdeki balık kimsenin balığı değil, balıkçının balığı güverteye çıkardığı balık. Yani denizdeki yunusun hakkına tecavüz edecek duruma gelmiş durumdayız.

Başka bir sorun, küçük balık avcılığı. Balık boylarında ciddi şekilde bir küçülme var; hamside, istavritte. Balıkçımız sürekli daha küçüğünü istiyor, daha küçük boydakileri yakalamak istiyor. Neden? "Büyüğü yok, ne yapayım kardeşim, ben bunu avlamak zorundayım." diyor. Değerli arkadaşlar, eğer böyle yaparsak önümüzdeki yıllarda daha küçükleri olacak ne yapacağız o zaman? Yani hep küçültecek miyiz, hep küçüğe doğru mu gideceğiz? Bakın, son üç yıl içerisinde döviz fiyatlarının yükselmesiyle

birlikte orkinos gibi doğrudan canlı balık yiyen veya doğrudan balıkla beslenen türlerin yemleri için Karadeniz’den, Marmara’dan tankerlerle orkinos çiftliklerine hamsi taşıyor, çaça taşıyor, küçük istavrit taşıyor; tankerlerle gidiyor, herkes biliyor, herkesin bildiği bir sır ama müdahale edip bunu durduruyoruz. Durdurmamız lazım, böyle bir şey olmaz. Yani iki hafta önce ben Karadeniz’deydim, Sayın Komisyonun da -Karadeniz Bölgesi’nde Van Milletvekilimiz Kayhan Türkmenoğlu Beyefendi beni aramışlardı oradayken- o bölgede olduğunuzu biliyorum, ben de Karadeniz’deydim yani yasal boyun altında avlanan bütün balıklar balık çiftliklerine yeme gidiyor, bunun önüne geçmemiz lazım.

Diğer bir sorunumuz Marmara Denizi. Efendim, Marmara Denizi’nin Türkiye balıkçılığının içindeki payı yüzde 6 ıla yüzde 13 arasında değişir yıllara göre, hadi ortalamasını alalım yüzde 8 diyelim ama Marmara’nın payı yüzde 8 değildir çünkü Marmara bizim Karadeniz, Ege Denizi, Akdeniz arasındaki bütün türlerimizin geçiş noktasıdır. Ya bazı balıkların beslenme alanıdır ya üreme alanıdır ya da kışlama alanıdır. Uskumruya bakın, palamuda, lüfere bakın; kışı Marmara’da boğazlarda geçirirler, ilkbaharda Karadeniz’e çıkarlar, sonbaharda tekrar dönerler. Avladığımız toplam 300 bin ton balığın yaklaşık olarak yüzde 75’i böyle türler yani bu durumda Marmara Denizi yüzde 8’in üstünde, çok büyük bir paya sahip; o zaman, Marmara Denizi biyolojik koridor muamelesi görmek zorunda. Boğazlarda avcılık serbest olmamalı. Boğazlarda avcılığı bir şekilde durdurmamız lazım. Bu yanlış, kesinlikle yanlış. Balıkların rahatça girip çıkmasını sağlayacak tedbirleri geliştirmemiz lazım. Bunu yaparken bundan mağdur olan balıkçılarımız varsa, olacaksa -ki olacaktır- o zaman onlar için de yeni yollar, yeni yöntemler, yeni sübvansiyon sistemleri geliştirmemiz lazım.

Başka bir sorun, burada bir sürü balıkçı arkadaşımız var, orkinos kotası. 5 balıkçıyla konuşun, 3’ü orkinos kotasıyla ilgili üzgün ya da canı sıkındır. Neden? 30 metre ve üstündeki balık teknesine sahip olanlar ve birtakım başka kriterlere uygun olanlar orkinos kotasına dâhil oluyor, diğerleri dâhil olamıyor. Bu dâhil olamayanlar sürekli bununla ilgili şikâyetlerini dile getiriyorlar. Benim bununla ilgili balıkçılarla yaptığım görüşmelerde şöyle bir öneri getiriyorlar, diyorlar ki: “Mademki 30 metrenin üstündeki balıkçı büyük balıkçı kabul ediliyor -yani açık denize gidip orkinos avlayabilir- 30 metrenin üstündeki tekneler o zaman Marmara’da avlanmasınlar -çünkü Marmara küçük bir deniz- 30 metrenin altındaki tekneler Marmara Denizi’nde avlansın.” Bu, makul, mantıklı bir yaklaşım; bunun üstünde tartışmalıyız, beraber tartışmalıyız, balıkçılarımızla beraber tartışmalıyız, 30 metre mi olur, 25 metre mi olur ama mutlaka Marmara Denizi balıkçılığı için bir çözüm getirmemiz lazım.

Efendim, bakınız, şu projeyi ben yeni bitirdim. Çevre Bakanlığının talebi üzerine geçen yıl denizcilik fakültesi olarak 30 Kasım’da biz bunu bitirdik “Müsilaj Marmara Denizi balıklarını nasıl etkiledi?” Bulgular korkunç yani toplam tür çeşitliliğimiz dörtte 1 oranında azalmış müsilajdan sonra, avladığımız balık miktarı beşte 1 oranında azalmış ama ne artmış? Köpek balıkları artmış. Ne artmış? Bazı demersal balıklar artmış. Sebebi şu: Derinlerde oksijensiz alanlar oluşunca o oksijensiz alanlardan balıklar daha sığ alanlara, kıyılara geldiler. Dolayısıyla dipteki, demersaldeki balıkları biz daha çok görmeye başladık. O zaman yani 22 maddeden oluşan Marmara Denizi Eylem Planı’nın 19’uncu eylemini harekete geçirmemiz gerekiyor yani onu uygulamamız lazım. Neydi o? “Marmara Denizi’nde kontrollü, ekosistem esaslı balıkçılığa geçilmesi ve koruma alanları oluşturulması.”

Efendim, özetle size şöyle söyleyeyim: Biz balıkçılık yönetiminde yanlış bir rotada ilerliyoruz. İstanbul’a gitmek üzere bir trene binmişiz, uyumuşuz, Kütahya’da uyanmışız, bakmışız ki tren İzmir’e gidiyor, kompartımanı değiştiriyoruz, öbür kompartımana geçiyoruz, yatağımızı değiştiriyoruz, koltuğumuzu değiştiriyoruz ama tren yanlış yere gidiyor. Şimdi “ekosistem esaslı balıkçılık yönetimi” dediğimiz sistem 1980’li yıllardan itibaren tartışılmaya başlandı, şu anda dünyada gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerden sadece biz kaldık bu sisteme geçmeyen. Biz hâlen 1930’lu, 1940’lı yılların balıkçılık yönetim rejimini uyguluyoruz, tür esaslı yönetim yapıyoruz. Yani ekonomik olarak avcılığı önemli tür hangisi? Hamsi. Hamsiyle ilgili karar alıyoruz. Efendim, palamut, palamutla ilgili karar

alıyoruz; lüfer, lüferle ilgili karar alıyoruz. Ekosistemin tamamını iyileştirmek için bir çabamız yok. Buna yönelik bir sisteme geçmemiz lazım. Bunu yaparken de aslında Marmara Denizi'nde yaşadığımız müsilağ bir milat, buradan itibaren artık hiçbir şekilde vakit kaybetmeden bu sisteme geçmemiz lazım.

Marmara Denizi'nde yaşadığımız başka bir çelişkiden size bahsedip sözü uzatmadan hemen devredeceğim mikrofonu. 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu madde 24 “İç sular, Boğazlar ve Marmara Denizi'nde her türlü trolle avcılık yasaktır.” der, kanun efendim bu, kanun. Peki, algarna ne sizce? Algarnayla biz avcılık yapıyoruz Marmara'da. Trol, çerçeve trol... Tebliğ kanuna aykırı olabilir mi? Şu anda tebliğ kanuna aykırı, bu aykırılığı düzeltmemiz lazım. Birisi idare mahkemesine başvurursa “Bakın, burada bir yanlışlık var.” diye hemen Danıştay bununla ilgili karar verir yani şu anda bir yanlışta ilerliyoruz biz. Bir taraftan kanunla trolü yasaklıyoruz, sonra çerçeve trolün adına “algarna” diyoruz ve algarnayı serbest ediyoruz. Algarnayı mutlaka Marmara Denizi'nden çıkarmamız lazım, onun yerine alternatif av araçlarını geliştirmek zor bir şey değil, Türkiye'nin bunu yapacak hem akademik gücü hem de iradesinin olduğunu düşünüyorum.

Son olarak, avcılık tarihlerini yeniden düzenlememiz lazım. İklim değişiyor, her şey değişiyor, biz hâlen 15 Nisan-1 Eylül tarihlerini sürdürüyoruz. Mutlaka denizlere göre, iklim şartlarına göre bunu yeniden düzenlememiz lazım.

Sonra, balıkçının zararlarını tazmin edecek TARSİM gibi bir sistem kurmamız lazım veya balıkçılık zararlarını da TARSİM'in kapsamı içerisine dâhil etmemiz gerekiyor. Yoksa önümüzdeki yıllarda iklim değişikliği başta olmak üzere, meteorolojik afetler artacak, buna bağlı olarak balıkçılarımız daha çok zarar edecekler ve onların zararlarını tazmin etmekte biz güçlükler çekeceğiz.

Son olarak, efendim, Manyas Gölü'ne de vurgu yapmak isterim. Manyas Gölü hemen bizim Bandırma'nın dibinde. Türkiye'de kuş gözlemiyle ilgili, çevrecilikle ilgili ilk faaliyetlerin başladığı yerdir, Kuş Cenneti Gölü olarak da bilinir. Burada kirlilik yüksek, bu kirliliği önlemek için tedbirler geliştirmemiz lazım. Oradaki balıkçılarımız hem bu kirlilikten şikâyetçiler -burada Kooperatif Başkanımız var, onlar da söyleyecektir- hem de yanlış avcılıktan, kaçak avcılıktan muzdaripler.

Ben tekrar sizi burada gördüğüm için çok memnun oldum.

Çok teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum efendim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ediyoruz Hocam.

Evet, bu taraftan başlayabiliriz.

Buyurun.

BANDIRMA BEREKETLİ MAHALLESİ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİF BAŞKANI ENGİN ALTIN – Sayın Komisyon Başkanım, sayın üyeler, Sayın Kaymakamım, müdürlerim; hocama teşekkür ediyorum dile getirdikleri için.

Hocamın belirtmiş olduğu gibi, kirlilik yıllardan beri... Hocamla çalışmamız da oldu bizim bu konuda. Balık yumurta döküp yavru yapmıyor, bizim sıkıntımız o, balık üremede sıkıntımız var kirlilikten dolayı. Yıllardan beri de bunu dile getiriyoruz fakat sadece dile getiriyoruz, bir çalışma var veya yok bilmiyorum, biz daha neticesini görmedik.

İkinci konu, yasak dönemleriyle alakalı. Bizim gölümüzün balığını sayayım ben; turna balığı var, sazan, sonradan peydah olmuş “İsrail sazanı” dediğimiz ve on yıldır gelir kaynağımız olmuştu, şu anda o bile üremiyor ki kirliliğe en çok dayanan balık o. Onu ihraç ediyorduk Irak gibi, Suriye gibi ülkelere. Şu anda maliyetler çok yüksek olduğundan yani stok arttı fakat ihraç edemiyoruz, malum, mazotun fiyatı, strafor pahalı. Şirketler ihraç edemiyor çünkü balığın parasından fazla maliyet tutuyor ve alamıyorlar. Buradan bir muzdariplik var.

Yasak konusunu demiştim, turna balığının yasak konusu 15 Aralıkta başlıyor, 1 Nisana kadar sũrũyor. Bunu yumurta dũkme dũnemi olarak -ben 60 yaşındayım ve- çocukluğumdan beri biliyorum. Yumurta dũkũm zamanı turna balığının şubat ayı içinde yani 1 şubat-31 Mart arası oluyor genelde yũzde yũz olarak. şimdi, balıkçı tam balık tutacak, para kazanacak, 15 Aralıkta yasak giriyor. Bu dışarıya da gidiyor, fileto olarak kesiliyor ki bu sene 23 ton bir balığımız oldu ama yasak girdi, bıraktık 15 Aralıkta. şişte, yirmi gũn oldu yasak gireli, bunun 15 Ocağa alınmasını talep ediyorum. 6 başkanız zaten burada, 220 ruhsatlımız var, ailelere tekabũl ettiği zaman bin kişi gibi yapar yani bayağı bir insana ekmek parası olarak çıkıyor. Bunu dile getirmek istiyorum.

Bir de řũyle: Denizlerle alakalı arkadaşlar, sayın başkanlar sũylũyor “şişte, barınaktı...” gibi. Biz kendi çabalarımızla gũlũn içerisine -hocam biliyor, geldi, gũrdũ- benim başkanlığım dũneminde 500 metre beton dũktũk fakat buraya bir barınak gibi yani bir iskele gibi bir şey talep ediyorum, koruma gibi. Bunun haricinde başka bir talebim yok. Hocama da çok teřekkũr ediyorum dile getirdiği için.

Bir tane daha var, o da biz gũlũ ihaleyle alıyoruz. 6 kooperatif Bandırma Kuş Gũlũ’nũ ihaleyle alıyoruz ve şu an 194 bin lira senelik para ũdũyoruz. Ben bũyũk kooperatif olduğum için 63 bin lirasını ben ũdũyorum. Bu ũdeme nasıl oluyor? Balıkçıya fatura karşılığında, irsaliye karşılığında satmış olduğum balıktan 3 lira para kesiyorum. Kooperatifin giderleri var, Başkanlık ũdeneęi var -ki 750 lira Başkanlık ũdeneęi, çok bir şey değil de- muhasebe parası falan çoğu zaman kirayı cebimizden ũdũyoruz, balıkıdan yardımla alıyoruz. Bunu uezellikle dile getirmek istiyorum. Denizde ũyle bir şey yok. İ sulara kira bedeli var. şu anda çok yũksek bize gũre yani kesintilerle ũdenen bir şey. Balıkçı zaten para kazanamıyor. Ȗnceden balıkçımız gerçekten gũlden ekmek yiyordu. Benim bulunmuş olduğum mahallede yani kũyde yũzde 80’i balıkçılıkla geçiniyordu, şu anda hayvancılık da çok iyi değil. Bir de destekleme olarak kıyı balıkçılığında 5 bin lira para veriliyor ruhsat başına. Bir ağ 1.500 lira, 10 tane ağ kullanması gerekiyor, 15 bin lira. Bunun kayık masrafı yani bakım masrafı, motor masrafı yok.

Bu şekilde řikȖyetlerimizi ve dilekelerimizi iletiyoruz, takdir sizindir.

Çok teřekkũr ediyorum. Hakkınızı helal edin.

BAşKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL - Teřekkũr ederim.

Buyurun.

BALIKESİR EDREMİT AKÇAY SU ȖRũNLERİ KOOPERATİF BAşKANI AHMET İBİ – Hayırlı akşamlar.

Biz bu doğal afetlerden dolayı çok muzdarip olduk. Bũtũn teknelerimiz, 80 tane falan tekne denize gitti, hepsi telef oldu. Bunun yanında 17-18 tane balıkçı teknemiz var bize kayıtlı olan. Bunların çoğunun da ağları gitti denize. Bizim hȖlihazırda Akçay’da bir barınağımız yok. Yıllar geçti, bize hiçbir şekilde barınak yapılmadı. Biz teknelerimizi çayların içinde barındırıyoruz. Tekneler aylarda durduğu için şu anda Kaymakamlıktan gelen emre gũre “Nisan ayında siz teknelerinizi buradan kaldıracaksınız.” dediler. Bizim teknelerimizi bağlayacağımız en yakın Gũre var, orası da 4-5 kilometre. Keza Ȗbũr tarafta Ȗren var, Burhaniye var, Ȗbũr tarafta Altınoluk var, buralar bize çok uzak. Hava sertleşse oraya gidinceye kadar zaten teknemiz zarar gũrecek. Bu konuyla ilgili çok muzdaribiz. Biz Akçay’da bir tane barınak yapılmasını istiyoruz.

Bir de bunun yanında tekne çekecek yerimiz yok. Kooperatifimiz var, şu anda bizim balık tanzim yerimiz yok, arkadaşların hepsi çok gũzel sũylũyorlar. herkesin bir yeri var. Kooperatifi kurduk, inanın ben kendi abalarımın bir şeyler yapmaya çalışıyorum. Balığı satacak yerimiz yok, mũstahsile veriyoruz, dışarıya veriyoruz ama bizim kooperatife giren hiçbir gelirimiz yok.

Şimdi, bizim burada -dediğim gibi- tekneler çayda olduğu için bizim orada göçmen kaçakçılığı çok oluyor. Adamlar buradan tekneleri, çayın içindeki amatör tekneleri çalışıyorlar, motorlarını çalışıyorlar, buradan kaçakçılık yapıbiliyorlar. Bunlarla ilgili bize yardım ederseniz çok memnun oluruz.

Teşekkür ederim, hayırlı akşamlar.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL - Teşekkür ediyoruz.

AYTAÇ GÖKYARMIYAN - Değerli Komisyon üyelerimiz, şehrimize hoş geldiniz her şeyden önce. Bizi dinlediğiniz için, inşallah dertlerimize derman olacağınızı düşündüğünüz için şimdiden teşekkür ederiz.

İki yıl önceye kadar ihracat yapıyorduk, şu an ihracat işimiz bitti. Önce oralardan başlamak istiyorum. Birincisi, yeşil ruhsatlarımız vardı bizim, son ihalede bu kota üzerinden ruhsata döndü. 273 tane ruhsattan, kota üzerinden olduğu için kota düştü o anlık şeyde, 22 taneye kadar düştü. Yani ihaleden sonra yeşil ruhsat 273'ten 22'ye düştü. Şu an balık satılmıyor yani tatlı suda bir yıl oluyor, bir yıl olmuyor, belli olmuyor; olmadığı için kooperatiflerin geçim kaynağı nasıl ortaklarından işte aidat adı altında para toplanıp kooperatifin bütün giderlerine, artı, gölün kira giderleri ödeniyor ama bu, kotaya dayalı olduğu zaman, 22 ruhsata düştü ve bütün kooperatifler zahmet çekti. Nasıl zahmet çekti? Ortağından aidat isteyemedi. Aidat istemeye gittiği zaman adam diyor ki: "Ya, sen bana ruhsat bile sağlayamıyorsun yani ne aidatı vereceğim?" Bütün balıkçılar bu konuda çok zahmet çekti. Şu an yeni bir düzenleme oldu ama yani bu, birincisi, Manyas Kuş Gölü'nün -özellikle biz iç sudayız yani denizi çok bilmem ama- çok farklı olduğunu düşünüyorum ben çünkü Türkiye'de tek OLE sistemi olan sistem var bizde, altı temiz, sıkıstırmayla balık tutabiliyoruz, Türkiye'de böyle başka bir sistem yok. Onun için, bu ananeden gelen çünkü bu baraj gölü değil yani beş yıl, on yıl önce kurulan bir yer değil, belki yüzlerce, binlerce yıldan beri devam ediyor. Çoğumuzun anneanneden, dededen, babadan gördükleri. Bizim de amacımız gelecek nesillere bunu bir şekilde götürebilmek, balığımızı daha iyi bir şekilde koruyabilmek. Bu kotanın, özellikle Çin sazanının kotanın dışında tutulması gerektiğini ve ruhsatların... Yani, şimdi, adam balık olmuyor, 40-50 balıkçı oradan yaşıyor ama balık olduğu zaman bu 250 adam suya tekrar girip balık tutabiliyor. Bizim Manyas Gölü'nde böyle bir şey var; birincisi bu.

İkincisi, ben demiştim, işte, ihracat da yapıyoruz. Şimdi, biz, bu sene, Engin ağabeyimle olsun, kooperatifteki diğer arkadaşlarla olsun, çoğunun balığını iki üç yıldan beri almaya çalışıyorum. Yani daha önceden alıyorduk, işte iki yıldan beri ihracat yapamıyoruz. Birincisi kota çünkü geçen yıl toplam belirlenen kota 40 tondur, 2 tırda doldu. Bir önceki ihalede 2.505 tondur, bu, geçenki ihalede 40 tona düştü. Stok tespitinde öyle oldu. Bir de şimdi, ihracat yaptığımız zaman, şimdi, Çin sazanının şu anki maliyeti 7 TL -yani çıplak olarak söylüyorum- artı, bunu tırın üstüne koyana kadar işte aradaki nakliye, köpük, palet, streç, eleman, buz, işçilik, elektrik, yani 16-17 lirayı geçiyor. Artı, bu Çin sazanını belki biliyorsunuzdur, Irak ve Suriye'ye ihraç oluyor, başka bir yer sevmiyor. E, oraya giden şeyle en az 2.400-2.500 euro nakliye bedeli var. Artı, ton başına gümrük bedeli var. Hani, affedersiniz, çupra olarak öte yana geçse o paraları tutmaz. Bizim Çin sazanı buradan Irak'a veya Suriye'ye kadar çupra fiyatını geçiyor, tabii böyle olduğu zaman da ihracat olmuyor. Birinci şey bu. Yani bu gümrük fiyatlarını ama Irak hükûmeti veya Suriye hükûmeti mi alıyor, yoksa bizim Hükûmetimiz mi alıyor, onu ben de bilmiyorum.

Bütün kooperatiflerin böyle bir balıkçı barınağına zaten baştan sona ihtiyacı var. Ben şimdi kendim Kızıksalıyım, Manyaslıyım. Özellikle benim olduğum yerde direkt biz poyraz görüyoruz yani acil balıkçı barınağına ihtiyacımız var. Biz bunu on yıldan beri dile getiriyoruz yani maalesef bir türlü şey bulamadık. Kendi imkânlarımızla bir şeyler yapmaya çalışıyoruz, belki suç da işliyoruz yani bilmiyorum, moloz döküyoruz, bilmem ne yapıyoruz bir şekilde bataktan, çamurdan kurtulmak için ama sonuca da varamıyoruz. Acil bir barınak ihtiyacımız var. Ben, misal, tekne vardı, on gün önce

bakım yaptırdım, getirdim; 45 bin lira bütün bakım maliyetlerine verdim işte motoru, şeyi. Şu an iki üç saat önce arkadaş WhatsApp'tan mesaj atmış, bizim kayak gene ipi koparmış, dönmüş çünkü direkt poyrazı görüyor, saklayamıyoruz, götüremiyoruz. Yani bizim Kızıksa'da özellikle acil bir barınağa ihtiyacımız var.

Bir de Hocamın dediği gibi –Allah razı olsun, çoğu şeye zaten bizden önce değindi Hocam- arkadan gelen bir yeni neslimiz yok. Şu an, misal 273 ruhsatlımız vardı, bunların içinde emekli olmayan 15-20 kişi belki çıkabilir, geri kalan artık herkes emekli yani artık hobiye dönmüş gibi, kurtaramıyoruz. Burada ben bir de bir maliyet hesabı çıkardım yani çok küçük olarak. Şimdi “fan yolu ağı” diyoruz biz, bu Çin sazanını veya diğer balığı yakalamak için. Bir oluşmuş ağın, toplam tek bir ağın maliyeti 4.000 lira. Voli yapabilmem için, çalışabilmem için ortalama 10 tane ağı lazım, bu da 40 bin lira yapıyor sadece ağın maliyeti. Günde 10 kilo da voli yaptığı zaman mazot kullansın, 400 lira. Sadece ağın maliyetinin Çin sazanı olarak geri dönüşü 6 ton balık yapıyor, bu adam 200-250 kiloyla çalışsa hemen hemen bir ay çalışması gerekiyor sahada ağının maliyetini kurtarabilmesi için. Bir ay sonra zaten ağı bitiyor, mazot parası adamın cebinden gidiyor, yanına adam götürürse onlar da cebinden gidiyor.

Şimdi, büyük bir sıkıntımız var bizim, birincisi; Bandırma sanayisinin atık suyu Kuş Cenneti'nden Manyas Gölü'ne giriyor, bu da kirliliğe en büyük etken ve yıllardan beri bu dile geliyor, daha herhangi bir müdahale edilmedi ve Kuş Cenneti'nin orası bizim için önemli, niye önemli? Balığın yumurtlama noktalarından bir tanesi, üreme noktalarından bir tanesi yani burasının acil çözüme ulaştırılması lazım.

Bir de bir şey daha var: Şimdi, bizim ovamızda pirinç ekiliyor, çeltik ekiliyor, adam gölden pompaları kurmuş arazisine su alıyor ama bütün yavru balığı da alıyor. Ben pirinç tarlalarının içinde yüzen balıkları görüyorum. Yani şimdi belki yavru yapıyor ama yavru belki pirinçliğe geçiyor, bir daha da orada ömrü bitiyor. Yani bunlara bir müdahale edilme şansı var mıdır yok mudur? Bu, Devlet Su İşleriyle alakalı.

Bir de Manyas Barajı'nın istihsal hakkı bende, bir de onunla ilgili bir şey sormak istiyorum, daha önce de ben sordum. Yani balığın kaçınıcı planda olduğuna, Manyas Kuş Gölü'nde kaçınıcı planda olduğuna bir cevap bulamadım. Şimdi, Orman geliyor yani Millî Parklar geliyor diyor ki: “Kuş bizim için önemli, kuş birinci sırada.” Devlet Su İşleri geliyor diyor ki: “Su bizim için önemli, su birinci sırada.” Yani işte bizim balık kaçınıcı sırada, orasını bilemiyoruz, çok sıkıntı. Neden? Ben şimdi Manyas Barajı'ndayım, balık yumurta atıyor, attı yumurtasını, canlanması için en az on gün gibi bir süre lazım. Günde 4-5 metre su düşerse attığı bütün yumurta karada kalıyor yani katrilyonlarca yavru yok oluyor. Biz bunu desteklese de yerine yeni yavru atsak da biz o sıkıntıları çözmediğimiz sürece... Tabii ki şimdi Devlet Su İşleri diyor ki: “Su lazım Karacabey Ovasına gidecek.” Öteki diyor ki: “Kuşun yavrusu var, onu besleyecek.” Yani burada çok büyük bir muammamız var.

Bizi dinlediğiniz için teşekkür ederiz. İnşallah bir sonuca yarar diye düşünüyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

ALTINOLUK SU ÜRÜNLERİ BAŞKANI AYHAN ATAÇ – Öncelikle hepiniz hoş geldiniz.

Ben Edremit Körfezi Altınoluk Su Ürünleri Başkanıyım. Kooperatifimiz Balıkesir bünyesinde en iyi kooperatiftir kooperatifçilik anlamında.

Bizim önerimiz bu gırgırların Edremit Körfezi'nde yasaklanmasını istiyoruz; Gökova Körfezi gibi, Aliğa Körfezi gibi, Çandarlı Körfezi gibi. Nasıl sardalyaların üreme yerleri yasaksa bizim de çünkü şu an sardalya balığı havyar bağlamaya başladı, yakında dökecek, papalina balığı bizim yöremizde çok meşhur biliyorsunuz, avcılığı da yasak. Bu balık şu an gırgırların Karadeniz'deki balık avcılığı bitip filo olarak tekrar bizim yöremize geliyorlar oradaki balıkçılık bittiği zaman. Bizim de kıyı balıkçısı olarak yem balığı tuttuğu zaman, onun arkasından gelen mezgit balığı, uskumru balığı vesaire lüfer, palamut

onu takip eden balıklar, gırgırlar bu sefer hepsini tuttuğu için biz kıyı balıkçısı olarak 10 kilo uskumru geliyorsa uzatma ağlarımıza sevinir hâle geldik. Geçen sene mazot fiyatlarının artmasından dolayı gırgır popülasyonu biraz azdı körfezimizde, bu yüzden aşırı derecede 200 kilolara yakın uskumrular aldık bir sene gelmedikleri zaman. Yani sardalyanın ürettiği nadide yerlerden biri Edremit Körfezi. Bunu halihazırda biz Ege Üniversitesi ve Balıkesir Üniversitesiyle ortak resif çalışmaları yapıyoruz, yedi sene oldu atılalı, bayağı büyük bir alana attık, şu an meyvesini almaya başladık, midye tutmaya başladı, yakamoz tutmaya başladı. O yüzden bu bölgede zaten resif bayağı yani Altınoluk'tan Burhaniye'ye, Ayvalık'a kadar olan yerde heykel atıldı denizin içine falan dalış turizmi gelişsin diye. Belirli yani gırgırcı arkadaşlarımızı da mağdur etmeden belli bir koordinat çizdik biz ilçe tarım il müdürlüğünde Su Ürünleri Mühendisi Mustafa Bey'le. O koordinatta adalar tarafında gırgırlar çalışsın, iç sularda küçük balıkçılar çalışsın gibisinden yani bir yasak konması için bir talepte bulunduk Bakanlığa. Bunun gelip araştırılması lazım diye size söylemek istiyorum.

Biz alamana avcılığı yapıyoruz genelde lüfer, palamut için. 15 Nisan-15 Mayıs arasında bir aylık bir yasak var, fanyalı ağ almak, alamana yasağı. Bu bir ayda palamut avcılığını önlemek asıl amaç da ama şimdi bu sene çok güzel lüfercilik -torikçilik de yasak- oldu, geri dönüşte tam lüferciliğin olduğu zaman ama fanyalı ağ alamayacağız, lüferleri tutamayacağız doğrusu, geri gidecek.

Bir de bizim kıyılarımızda dalgıç çoğaldı çok bu sıralar, patlıcan avcılığı olsun yasa dışı. Bir de kıyıya ağ atıyoruz, ağları dolaşıyorlar, elini zıpkın alan denize giriyor. Bir de kıyılarda oltacılar şikâyetçiyiz, adamlar bize silah sıkıyor, kıyıya yaklaşıyoruz. Yani bizim lüfer teknelerinin altında aynalar var, camlar; o camlardan lüfer seyrediyoruz, görünce ağa sarıyoruz, 2 metreden falan gitmek zorunda kalıyoruz bazı yerlerde, adamlar olta atıyor, bize küfür ediyor, silah atıyor, taş atıyor Jandarma bile bize karşı çıkıyor, geçen gün hatta tartıştık.

Ahtapot gramajının yasağını 700 gram diye biliyorum, o yasağın 1 kiloya çıkarılmasını tavsiye ediyorum çünkü ahtapot bir ayda çok iyi kilo olabilen bir hayvan. Amatörlerin bunu çok aşırı avladığını bizim görevimizde söylemek istiyorum, amatörlerin 5 kilo olan kotasının tamamen sifra inmesini talep ediyorum çünkü ya trofe tutsunlar ya da çok aşırı amatör tekne denizin üstünde seyri de zorlaştırıyor, gece ışığı yanmıyor, sarhoş dolaşıyorlar yani alkol denetiminin de olması gerekiyor amatör balıkçılara, özellikle hafta sonları.

Balıkçı destekleme ücretlerinde 4.250 lira senelik alıyoruz yani bu çok az, bence biraz daha iyi olması lazım.

Bunlar bizim sorunlarımızdır, dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ederiz.

Buyurun.

HAMZA FIRAT – Öncelikle, bu toplantının yayınında ve yapımında emeği geçen herkese teşekkür ederim.

Türkiye'de 9 ilde 26 tane üretim çiftliğimiz bulunmaktadır. Maalesef, üzülerek söylemek istiyorum ki hiçbir a ilinde uygulanan yönetmelik, mevzuat b ilinde tutmuyor. Bunun sebebini gerçekten çok merak ediyorum. Sizden özellikle bir açıklama yapmanızı bekliyoruz bu konuda ileriki günlerde.

Balıkçı barınağında vermiş olduğunuz izinleri iç sularda da... Bu konuda, hiçbir şekilde, hiçbir ilde bir muhatap bulamıyoruz. Sebebi ise DSİ, Ormana topu, atıyor; Orman, mal müdürlüğüne topu atıyor. Maalesef kıyı şeridinde kaçak üretim yapıyoruz bazı illerimizde, üzülerek bunu ifade etmek istiyorum.

Üretim izni alınırken, aslında tarım il müdürlükleri bize bu izni verirken belli bir alanda, belli bir koordinatta üretim yapma iznini alıyoruz, bu izin sürecinde ÇED sürecimizi tamamlama aşamasında bize bu kıyı şeridindeki yeri tahsis edilmesi konusunda da yardımcı olabilirler mi? Hiç bize üretim izni vermezlerse daha iyi olur bu şekilde olacak ise.

Üretim kapasitesine göre belli bir teknik personel bulundurma zorunluluğumuz mevcut mevzuata göre. Maalesef bu da eczacılar gibi kiralık diploma hâline getirildi. Bu konuda da aslında yetiştiricilik mevzuatına göre bir düzenleme yapılmasını bekliyoruz.

Üretimle ilgili destekleme alıyoruz ancak destekleme modelinin değiştirilmesi konusunda bir çalışma yapılabilir. Bu konuda da düzeltme yapılmasını bekliyoruz.

Yine, iller arasında nakil sistemi... Biz yetiştiriciler için düzenleme yaparken, 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunu'na göre nakil sistemi düzenlerken veteriner sağlık raporu düzenliyoruz, veteriner sağlık raporunda ise 5996 sayılı Kanun'a göre yani büyükbaş ve küçükbaş hayvan sevklerine göre muamele yapılıyor bize. Aslında bu konuda da nakil sisteminde bir düzeltme yapılabilir. 14 Şubatta Antalya'da yapılacak olan su ürünleri çalıştayında inşallah Komisyonumuzu da görmek isteriz. En azından, bazı illerde kayıt altına almış olduğunuz bu sorunları... Orada her Bakanlıktan gerçek sorunların temsilcileri bulunuyor, her çalıştayda bunu dile getiriyoruz, evet, notlar alınıyor ama bir sonraki çalıştaya kadar maalesef unutuluyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Biz teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

İSMAİL KARA – İyi akşamlar, hepiniz hoş geldiniz.

Az önce algarnadan bahsetti, önce 5 tane çekiyorduk, 2 taneye düştü, denizlerin yüzde 30'u, yüzde 50'si... Çalışma sahası, iş kalmadı.

Bir de mazot, bizim en büyük sorunumuz mazot. Mazot çok pahalı geliyor, biz trölcü olarak günde 10 bin liralık mazot yakıyoruz.

Üçüncü sorunumuz: İstanbul balıkhanesinde üçte 2'sini kendilerine yazıyorlar, birini bize yazıyorlar, sorun orada. Biz sussak bize para yazmıyorlar, en büyük sorun balıkthane.

Kabatepe, Kuzulimanı yasak, Gestaş'a kaldı, her tarafı yasak. Gırgır balık çıkarıyor, biz çıkaramıyoruz Kabatepe'den.

Bir de orkinos. Bütün balıkçıya verilsin yani biz bütün yaz kış bunun kavgasını yapıyoruz.

Teşekkürler.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ediyoruz.

Buyurun.

GÜLTEKİN ÇALIŞKAN – Ben Kapıdağ Çakılıköy Su Ürünleri Kooperatifi yönetimindeyim.

Önceliğimiz BAGİS. Yeni bir kanun çıkardılar ayın 2'sinde yayınlandı, BAGİS'i arıza yapan tekne tamir olana kadar denize çıkamayacak. Bizim BAGİS'lerimiz arıza yaptığı zaman BAGİS tamircilerinden bize yapılıp dönmesi bir ayı buluyor, yirmi günü buluyor. Buna göre BAGİS servislerinin bir çalışması var mı? Aradığımız zaman aynı günde gelip müdahale edebilecekler mi? Bir de ne tesadüf ki Zorlu BAGİS aynı gün, kanunun çıktığı gün bütün balıkçı reislerine mesaj atıp yeni tip "BAGİS"ler 28 bin lira." diye... Bu da tabii balıkçılar olarak bizim aklımızda şüphe bırakıyor. Yani kanun çıkıyor, aynı gün Zorlu BAGİS'ten bütün balıkçılara mesaj geliyor "Yeni tip BAGİS, arıza yapmayacak." Biz zaten bunlara çok para ödüyoruz, arızası hiç bitmiyor.

İkinci bir konu: Hocamız az önce dedi ki “Algarna avcılığı Marmara’da yasak olsun.” Neye dayanarak bunu söyledi? Biz balıkçılar kendisini “balıkçı düşmanı” olarak biliyoruz. “Marmara’da tankerlerle ince balık çıktı.” dedi, bunu ispatlamakla mükelleftir hocamız, bu iftirayı gırgırcılara attı, bunu ispatlaması gerekiyor. Eğer böyle bir şey olmuş olsaydı hocamız zaten bizi şikâyet ederdi, yakalatırdı çünkü böyle bir şey yok ama bunu söylüyor. Orkinos çiftlikleri bizden ince balık, herhangi bir balık falan almıyorlar, yurt dışından bütün balıklarını getiriyorlar. Ben bizzat kılıç çiftliğinde her sene iki ay çalışıyorum, hepsi yurt dışından balık getiriyor, kafeslerine balık veriyor.

Bir konu da şu: Devlet 16 yaşında bir gence gemici belgesi veriyor ama 18 yaşına gelmeden su ürünleri belgesi vermiyor. Bu sefer, Sahil Güvenlik geliyor, su ürünleri belgesi yok, ceza yazıyor. Bu nasıl bir çelişki? “16 yaşında gemici olabilirsin ama 18 yaşından önce su ürünleri belgesi alamazsın.” diyor, bunun düzelmesi gerekiyor.

Bir konu da şu: Daha önceden yedi-sekiz sene önce toplu şekilde okullarda balıkçı gemisi kaptan sınavı yapıldı. E, şimdi gençlerimiz yetişti, bu kaptan sınavlarının biz tekrar yapılmasını talep ediyoruz.

Bir konu da şu: Eski yapı 24 metrelik bir tekne 100-150 groston altı geliyor altı geliyor. Bu, bizim balıkçılarımızın 24 metrelik tekneleri için bir sorun. Yeni yapılan 24 metrelik bir tekne 155 groston geliyor, devlet bu sefer 1 tane yağcı istiyor. E, biz zaten 2 adam bakamıyoruz, yağcı bize gerekmiyor ki gemilerde isteneni bizden istiyor. Bunun da 200 grostona çıkarılmasını talep ediyoruz.

Bir de, Bandırma Körfezi’nde 3 tane çapalama sahası var, bu ufacak Körfez’de. E, bir tarafına gidiyoruz ağ atıyoruz, akıntı götürüyor bizi; Sahil Güvenlik geliyor “Çapa sahasına yakınsınız.” Öbür tarafına gidiyoruz, midye çiftliği, tamam, yapılacak, bunun 500 metre yakınına yaklaşamıyoruz. Yani biz, bu konuda balıkçılar olarak çok mağduru.

Mazot fiyatları aldı başını gitti. Zaten tekneler kendini zor döndürüyor, masraflar aşırı oldu.

Teşekkürler.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, teşekkür ediyoruz.

Söz isteyenlerden sırayla isimleri de belirterek oradan devam edelim.

ÇAKIL KÖYÜ VE ÇEVRESİ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI TURHAN CAVDAR – Şimdi, bir de bizim Bandırma Körfezi’nde 4 tane limanımız var, çok acil olarak derinleştirilmesi gerekiyor. Şimdi, bu 4 tane liman içerisinde oranın balıkçıları şu an bizi Kooperatif Başkanı olduğumuz için sıkboğaz ediyorlar zaten. Bununla ilgili bu aciliyeti nasıl bildirebiliriz? Yani balıkçılardan şu anda Esenova’dan şimdi telefon geldi, gene yazmışlar buraya “2 tane tekne liman içerisinde tamamen kuma oturmuş.” Benden yardım bekliyorlar. Bu konuyu çok acil ele almamız gerekiyor yani. Bunun için bir hızlandırılma, bir çalışma var mı, bilgi var mı? Ben onu sordum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Tamam, biz de bunları soralım, bu limanlarla ilgili kısmın detayını bilmiyorum, onu soralım biz de.

ÇAKIL KÖYÜ VE ÇEVRESİ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI TURHAN CAVDAR – Bir de gırgır tayfalarında... Şimdi, gırgırcı arkadaşlara söylüyorum: Tayfalar mesela, şimdi, sezonluk anlaşıyor. Genelde bu Balıkesir, bir de Karadeniz tarafından da başladı böyle tayfalar. Mesela, Kasımoğulları’na tayfa gelmiş, elinde “Sarı Kâğıdı” var; parayı alıyor, polatkasını alıyor, bir ay sonra o kayıktan kaçıyor başka gırgıra geliyor, 3-4 tane kayığı sezonda böyle tıraşlıyor, dolandırıyor. Bunların şimdi “Sarı Kâğıt”ları var, bunların da bu tarz yapan kişilerin de hani gırgırcıları mağdur eden kişilerin de “Sarı Kâğıt”ları iptal olup tayfalık yapmasın arkadaş, yani gırgırcılara zarar veriyor. Gırgırcı arkadaşlarımızın bir de bu talebi var.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – “Bunlarla ilgili yapılan şikâyet ilgili kurum tarafından değerlendirilsin ve ‘Sarı Kâğıt’ları iptal edilsin.” mi diyorsunuz?

ÇAKIL KÖYÜ VE ÇEVRESİ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI TURHAN CAVDAR – Tabii ki.

Yani şimdi, adam başka tekneye kaçıp gittiği anda, sezonluk 2-3 gırgırı, kayığı dolandırıyor adam. O zaman hiç çalışmayalım, hepimiz gidelim -gırgırlardan bir sürü tanıdık var- payımızı alalım, keyfimize bakalım. Yani “Bu adamları engelleyelim!” demek istiyorum yani. Hani İl Tarım tarafından da “Sarı Kâğıt”ları iptal edilsin, hiç sokulmasınlar sahillere. Zaten gırgırlar da bu sefer tayfa olarak almaz “Sarı Kâğıt”ı olmadığı için.

Diyeceklerim bu kadar.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet teşekkür ederiz.

Buyurun.

NORA SU ÜRÜNLERİ BAŞKAN VEKİLİ ZEKİ DEMİRBİLEK – Nora Su Ürünleri, Midye Yetiştiriciliği sektörü adına ben de birkaç bir şey söylemek istiyorum.

Bizim için ana gündem maddelerimizden biri olan kaçak midyeyle etkin mücadele ve eylem planını hâlen biz göremiyoruz. İzmit Körfezi’nden, Gemlik Körfezi’nden günlük 8-10 tır telaffuz ediliyor. Özellikle İzmir-İstanbul piyasasına yoğun bir şekilde kaçak midye girişi var. Sektörel rekabetle ilgili yarattığı sıkıntıların dışında, halk sağlığıyla ilgili yarattığı sıkıntılar daha da dikkate alınması gereken bir konu. Bununla ilgili etkin bir eylem ve mücadele planı oluşturulması gerektiğini düşünüyoruz.

Numune alım süreçleriyle ilgili Erdek’in balıkçılık ve su ürünleri alanında en yoğun çalışan il ve ilçe müdürlüklerinden biri olduğunu zaten biliyoruz, farkındayız. Altyapı ve personel yetersizliklerinden dolayı, biz de zaten hava muhalefetinden dolayı senede çok az çalışma zamanı bulabiliyoruz. İl ve ilçe müdürlüklerinin altyapı, araç vesaire gibi ihtiyaçlarının giderilmesiyle ilgili çalışma yapılması gerektiğini düşünüyorum yine.

Orman izinleri... 18’inci maddede daha önce göl, baraj, deniz yüzeyinde midye ve istiridye yönetimi için karada yapılması mecburi tesis kurulmasıyla ilgili ormanlık alanda bekçi kulübesi, depo, ağ serme yeri, kayık çekek yeri, arındırma havuzu gibi temel altyapısal ihtiyaçlar için daha önce kanunda “balık” diye bir ifade geçtiği için “midye” diye geçmediği için taleplerimiz dikkate alınmıyordu. Bununla ilgili bir çalışma yapıldı, midye ve istiridye de eklendi ama şu anda yine bizim taleplerimize “Kamu yararına uygun değildir.” diye ret cevabı veriliyor. Bununla ilgili nasıl bir kamu yararı gözetilmesi gerekiyor, onu ben Komisyonun takdirine bırakıyorum çünkü bu arındırma havuzu zaten satış yapabilmek için özellikle arındırma havuzu, kayık çekek yerleri son derece mecburi ihtiyaçlarımız. Burada ormanlık alana zarar verilmediği sürece, kalıcı inşaa faaliyetleri yürütülmediği sürece bu izinlerle ilgili orman bölge müdürlükleriyle ortak bir çalışmayla destek verilmesini de talep ediyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, teşekkürler.

Buyurun.

KARŞIYAKA SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİF BAŞKANI MUTLU PEHLİVANOĞLU – Sayın Komisyon üyeleri, Sayın Kaymakamım, Sayın Müdürüm ve değerli balıkçı arkadaşlarım; hepiniz hoş geldiniz, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şu anda, denizlerimizde av sezonu 1 Eylül-15 Nisan arasında yapılmaktadır. Bu av sezonu içinde, nisan ayında çoğu balığımızın havyarlama dönemi olduğundan dolayı bu yasakların 1 Eylül-1 Nisan arasında değiştirilmesini talep ediyoruz.

BAGİS konusuyla ilgili bütün balıkçı arkadaşlarımız söyledi bunları; hiçbir balıkçı arkadaşımız teknesinde elektronik cihazlarla ilgilenen kimse yok. Bu cihazın arızalı olup olmadığını kimse bilemez bunun adına ama bunlara sahil güvenlik balıkçılarımızın üzerine yansıdığı zaman cezai işlem uyguluyor ve bunları, bu cihaz şeyin kaldırılmasını talep ediyoruz, teknelerin bağlı olarak kaldırılmasını talep ediyoruz.

Marmara Denizi'nde midye çiftlikleri kuruluyor. Tabii, kurulacak yani bunların kurulması gerekiyor ülkemizin ekonomisine katkıda bulunduğundan dolayı ama kurulurken bölge kooperatiflerinden görüş alınmasını talep ediyoruz, oradaki küçük balıkçıların avlanma sahalarının göz önüne alınarak değerlendirilmesini talep ediyoruz.

Trol avcılığı yapan Karşıyaka Çakıl'da 300 tane tekne var. Marmara Denizi trole kapalı olduğundan dolayı Karadeniz'de, Ege'de avcılık yapmak zorunda kalıyorlar. Karadeniz'de midyelerle sınırlandırılıyor, trol tekneleri 3 milin dışında, 3 mil sahanın dışında avlanmak zorunda kalıyoruz ama oradaki gırgır tekneleri, orta su tekneleri 24 metre yasağıyla sınırlandırılırken trol tekneleri mil yasağına tabi tutuluyor, 3 milin dışında. Bu sularımızdan akın balıkları geçiyor, işte çinekoptur, istavrittir, bu akın balıkları geçiyor. Gırgır avcılığı yapan, orta su avcılığı yapan tekneler bu balıkları avlayabiliyor metre yasağından dolayı ama trol tekneleri 3 mil sahamızda çalıştığı için akın balıklarını tutamıyor. Bu yasakların 1,5 mile indirilmesini talep ediyoruz.

Bir de teknelerimizde atık su olayı var. Bütün limanlarımıza atık sularımızı veremiyoruz, şu anda balıkçılar hangi limana yanaşırsa yanaşsın her limanda atık suyu alan tesislerimiz yok. Bu tesisler olmadığı için mesela Şile'de almıyor, Poyrazköy'e gitmeniz gerekiyor, oradan dört saat yol gidip Poyrazköy'den atık suyu vermesi gerekiyor. Poyrazköy'deki tesis de icabında almayabilir "Dolu tesisim." diyor, balıkçı ne yapacak atık suyunu vermediği zaman? Gün geçtikten sonra Sahil Güvenliklerden cezai işlem uyguluyorlar tabii teknelere günü geçtiği için. Bunların dışarıda bulunan vidanjörlerle, başka bir şeyle çekilme sistemi uygulansın. Balıkçı, bu limanda yok, dört saat öbür taraftaki limana gitmek zorunda kalmasın yani burada sonuçta bir mazot yanıyor, zaman harcıyor. Bu balıkçının da dinlenme zamanı olması gerekiyor, sadece atık su vermek için dört beş saat yol gitmemesi gerekiyor.

Şimdi, dediğimiz gibi, trol tekneleri Ege'de, işte, Karadeniz'de avcılık yaptığım için Babakale bölgesinde belli koordinatlar var. Akşam sekiz ile sabah beş arasında "Trol avcılığı yasak." diyor. Bu alanlarda dört yıl, beş yıl önceye kadar normal trol çalışıyordu; gündüz çalışabiliyordu, gece çalışabiliyordu ama şu andaki sistemde gırgır avcılığı akşam sekizden sabah beşe kadar yapılabilir, dip ağı atabiliyor veya ışıkla avcılık yapabiliyor ama trol balıkçılığına yasak edildi orası. Neden yasak edildi burası? Yani orada sadece trol tekneleri mi zarar veriyor gece o denize? Gırgırlar zarar vermiyor ki trole neden yasak ediliyor orası? Onun da kaldırılmasını talep ediyoruz.

Bütün balıkçı arkadaşlar biliyor, tabii, yani bütün tekneler şu anda yirmi sene önce, otuz sene önce yapılmış limanlar var, limanlarımız yetersiz kalıyor şu anda. Balıkçı tekneleri büyüdüğünden dolayı, tonajları büyüdüğünden dolayı limanlara girip balık çıkaramıyorlar. Şimdi, Ege sahillerinde gidiyorsun, çoğu liman zaten marinaya devredilmiş, balıkçı barınakları yok, yaşayamıyorsun; yaşamaya kalksan, işte "Buraya yat gelecek." veya "Buraya Sahil Güvenlik yaşayacak." diye hiçbir limana yansıtmıyorlar şu anda balıkçıları. Aşağıda ben kendi şahsım da yaşıyorum, ben trolcülük yapıyorum; Çeşme'de, Kuşadası'nda mevcut komisyon karar alarak orada her yeri yasak ettiler. Çeşme'de iskeleyi yasak ettiler; Kuşadası'nda balık çıkarma noktası vardı, yasak ettiler. Oradaki mevcut yerleri niye yasak ediyor? Bu balıkçı nereye gidecek ki? Biz bunu, balıkçıyı çıkarıp da dışarıdan bir araç değil ki otoparka çekelim de oradan çıkartalım balığımızı; normal bir yerden çıkarmamız gerekiyor. Bizi yanlış yerlere, paralı yerlere yönlendiriyorlar. Kuşadası'nda şu an Egeport'un iskelesi var "Git oradan çıkar." diyor. Geceliği 1.600 lira bir tekne başı; 1.600 lira para vermek zorunda kalıyor bir tekne.

Benim söylediklerim bu kadar.

Hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Buyurun.

CUMHUR GEÇİCİ – İyi akşamlar, hoş geldiniz.

Sayın vekillerim, Sayın Kaymakamım, Sayın İl Müdürüm; ismim Cumhur Geçici, Geçiciler Balıkçılık imtiyaz hakkı sahibiyim.

Öncelikle, birkaç bir şey söylemek istiyorum. Balıkçılığın sürdürülebilir olması için tabii ki hep beraber hepimiz çalışmalıyız. Hocam birkaç şeye değindi, şimdi onlara ben de birkaç not düşmek istiyorum.

Balık stoklarında sürdürebilir olmamız lazım; çok güzel, hep beraber el ele verip olmamız lazım ama biz bunun için ne yapıyoruz? Şimdi, Hocam dedi ki: “30 metre ve üstüne Marmara Denizi yasak olsun.” Tamam, güzel, yasak olsun. Türkiye’de gırgır avcılığının bu sene yüzde 80’i Marmara Denizi’nde oldu; yüzde 80 yani belki 90 da olabilir. Hopa’dan dahi buraya balıkçı tekneleri gelip avlandı. Eğer Marmara Denizi yasak olsaydı bu sene biz balıkçılar olarak burada kontak kapatıp hepimiz evimizde otururduk. Bunun yanında, yan sektörlerde balık ağı fabrikaları var, köpük fabrikaları var “balık kutusu” dediğimiz, nakliyecilerimiz var, akaryakıt firmalarımız var; bunların da hepsi evinde oturup kontak kapatırdı.

Hamside sürdürülebilir olmak için ben kota gelmesi taraftarıyım. Eğer kota gelirse balık fiyatları artacağından ve bizim de daha iyi para kazanacağımızdan sektörümüz açısından faydalı olacağına inanıyorum. Balık yemi ve balık unu fabrikalarına karşı değilim ama onlara da kota gelmesini istiyorum. Geçen sene ben Moritanya’daydım, üç ay orada kaldım, üçüncü dünya ülkesi dahi olsa fabrikalarında kota var ve balık unu, balık yağı fabrikalarını kapatmayı düşünüyorlar. Avrupa Birliği standartlarına göre baskı yapıyorlar, balığın sürdürülebilir olması için balık unu, balık yağı fabrikalarını kapatmayı planlıyorlar ya da fabrika başına 10 bin ton, 15 bin ton kota tahsis ediyor, bittiği gün direkt avcılığı durduruyor. Şimdi, bizim Türkiye’de bunu yapmamız için fabrikalar ile sanayicilerle önce konuşması lazım; onlar da işveren, bizler de işvereniz; hepimizin belli giderleri var, masrafları var ama şimdi, burada balığı tuttuk, on beş gün balık geldi gitti. Gürcistan ve Abazya’yı nasıl yapacağız? Orada şu an bir avcılık var, şaşırsınız, inanamazsınız; her gün binlerce ton hamsi balık ununa, balık yağına gidiyor. Türkiye’deki filo buraya yetmiyor, oraya gidip orada avcılığa devam ediyor. Biz bunlara nasıl kota koyacağız? Devletlerarası bir anlaşma olması lazım diye düşünüyoruz.

Ondan sonra “Algarna avcılığı yasak olsun.” dedi. Tamam, yasak yapalım. 90-94 seneleri arasında ben köyde ilkokul okuyorum, gecede 30 ton karides bizim çakıl köyünden çıkıyor. Bako balığı ve diğer tür balıklar kamyonlarla -10 kamyon- köyden çıkıyor. Trolü yasakladık, balıkçılık artar mı azalır mı on beş, yirmi senede? Trol avcılığı olmuyor Marmara’da, artması lazım. Şimdi arkadaşlarımız, kardeşlerimiz 100 kilo belki en fazla karides tutuyor, niye o zaman karides popülasyonu artmıyor, aşırı avcılıktan mı? Değil, denizin kirliliği, pisliği. Hocamız, daha çok sanayiye odaklanıp sanayide nasıl iyileştiririz... Marmara Denizi’ne küçük bir göl gibi bakıyoruz, evet, Türkiye sanayisinin yüzde 60’ı Marmara Denizi etrafında toplanmış. Bunlar arıtmalarını kullanmıyor, ben de biliyorum, bizim burada Bandırma’da da var, Yalova Körfezi’nde de var, Gemlik körfezinde de var. Şimdi, bunları nasıl denetlemeliyiz? Bizim Ticaret Bakanlığımız, Tarım ve Orman Bakanlığımız el ele verip denetleme sistemlerini artırıp bunların atık tesislerini çalıştırmaları lazım. Sanayiciye maliyetli geldiği için, tabii, herkesin de gözünü para kazanma hırsı bürüdüğü için arıtmayı kullanmıyorlar, denize pis suyu en kolayıyla salıveriyorlar. Deniz suyu sıcaklığı da artıyor tabii sanayinin savunmasıyla. Bu balık denizde bir su gibi gider yani deniz suyu sıcaklığı 1 derece arttığı zaman balık hareketini, göçünü, her şeyini etkiler. 1 derece arttığı zaman balık göçünü yapmaz, bu sene oldu Karadeniz’de, aralıkta geldi.

Yani bunları söylemek istedim, inşallah bunlara sonuç bulabiliriz.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, teşekkür ediyoruz.

Başka söz isteyen?

CUMHUR GEÇİCİ – Bir şey daha söyleyeyim.

Kusura bakmayın, not almışım. Hocamız “Kulaç derinliği” dedi. Çok güzel, kulaç derinliği... Marmara Denizi’nin en derin noktası 2 bin metre. Şimdi, biz “gemi suyu” dediğimiz kanalda balık avlarken balık 40 kulaçta, 50 kulaçta duruyor; biz balığı tutacağız. Akıntı var, sen 96 kulaç ağı da attığın zaman paraşüt gibi uçuyor. Ben balığı kesemiyorum, alamıyorum, 15-20 kulaç biz kendi derinliğimizi yapıyor muyuz? Yapıyoruz, doğruya doğru. Şimdi, o balığı biz tutmazsak o balık göç edip gidecek, Ege’ye çıkacak, başka denize akıp gidecek. Ondan sonra Ege’de avlanıyoruz, Babakale bize 80 mil, Atina bize 40 mil. Ya, uluslararası sularda avlanıyoruz. Deniz suyu derinliği 200 kulaç. Biz balık avlamaya çalışıyoruz, ülke ekonomisine katkı yapmaya çalışıyoruz, ithal uskumru yenmesin diye uskumru tutmaya çalışıyoruz, bizim balığımız 600 TL, ithal uskumrunun kasası 1.500 TL. Sonra diyorlar ki: “Derin ağ kullanmayın.” Balık 110 kulaçtan yukarıya zaten çıkmıyor, 110 kulaca, 100 kulaca yatmış. Işıklı avcılık serbest Ege Denizinde, ışıklı avcılık yaptığınız hâlde balık zaten havalanmıyor. Biz balığı nasıl tutacağız? Tutmayalım o zaman, Yunanistan’daki, İspanya’daki, İtalya’daki, Malta’daki, Moritanya’daki arkadaşlarımız tutsun ve bunları balık ununa, balık yağına versinler.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, teşekkürler.

Buyurun.

DEMBİR BAŞKANI NİHAT IŞIK – Kısa bir ilave yapacaktım Başkanım, Marmara Denizi’ndeki istenen yasaklarla ilgili.

Marmara Denizi’nde avlanılan balıkçı alanı sadece yüzde 32 net olarak. Bu demirleme sahası, İmralı Adası, körfez yasakları, 24 metre, gemi geçiş sahaları, az önce söylediğim gibi, tekrar gemi demirleme sahalarının dışına çıkan gemilerle birlikte bu avcılık sahası yüzde 30, yüzde 29’a iniyor onlarla beraber. Yasak getirirken Marmara Denizi’ne bunların göz önünde bulundurulması, kayıtlara geçmesi açısından... Yani balıkçının avladığı alan net olarak sadece yüzde 32.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkürler.

Oradan bir iki söz talebi var, onları da alalım.

Buyurun.

ÇAKIL KÖYÜ VE ÇEVRESİ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKANI TURHAN CAVDAR – Şimdi, arkadaşlar, ben size bir şey söyleyeyim: Ben otuz beş sene suyun altında çalıştım. Şimdi, kıyı gırgırları, ufak kayıklar gelir sezonluk balık tutar. Bakın, 10 kasa, 20 kasa, 50 kasalık balıklara gırgır ağ atmaz. Gırgır, göç balığı, toplu balıklara ağ atar. Eğer bu gırgırlar daha da derinleştirilirse, hani kıyından açık mesafeye atmaya kalkarsa, bizim kıyı şeridimiz tamamen cansız ve ölü hâle gelecek. Mustafa Hocama bir şey söylemek istiyorum, ben o konuda danışacağım ona zaten, şimdi, şu anda, bizim bütün bu kıyı körfezlerimiz, kumsal kısımlarımız tamamen kekamoz oldu, ölü midye kabukları oldu, daha önceden dalgıçlar elle midye toplardı, kara midye toplardı, yenisi tutardı, şimdi o midyeler toplanmadığı için, yasakları olduğundan dolayı bu kara midyelerin de hepsi ölüp dökülüp boş kabuk hâlinde bunları da bazı mikrolar tutuyor, kekamoz oluyor. Şu anda denizin dibi bitmiş vaziyette. Aslında gırgırlara 12, 13 kulaç değil de 8, 6 kulaç atsın çünkü 6 kulaçla gırgırın atabileceği balık çok nadir olur; ne olur, lüfer olur, palamut olur, o da sezonluk; hamsi balığı, bilmem ne, böyle hani gırgırın atıp da tutabileceği şekilde olmaz kıyılarda. Ve denizin dibi temizleniyordu, gırgır mola yapıyordu, altını bastığı, süpürdüğü zaman aşağıda ne kadar çamur, bakteri, pislik ne varsa kekamoz falan dağıtırdı, o alan tertemiz olurdu, yeni canlı türleri gelirdi. Şimdi, emin olun, sualtı kaydı istiyorsanız size hemen yarın veya hatta da öbür

gün hava karardığında, komple o bölgeleri sualtı kamerasına çekip ibraz edebilirim, şu anda Marmara Denizi’nde ne gırgırla alakalı ne kirlilikle alakalı yani aşağısı çok ölü vaziyette; önemli konu bu, aslında bunu kurcalamak lazım. Gırgırlar önce mola yaptığında, sezonda, balık daha kıyıya iniyordu, taş içine iniyordu, ufak balıkçılar da bunlardan sebepleniyordu, faydalanıyordu, şimdi ufak balıkçı da bitmiş durumda, ağ da atamıyor, kekamoz sarıyor. Geçen akşam ben kendim mesela attım, ağlarımı ben de alamam denizden, kaldı maalesef. Yani bunların göz önünde tutulması gerekiyor.

Herkesin sorunları büyük de yani gırgırda mesela ağ ölçümlerinden bahsedildi ya, şimdi, ağ derinli kayıklar önceden 3 boy, 1,5 boyla 15-20 metrelik tekineler, ağalar 30 kulaç, 40 kulaç yetiyordu, şimdi kayıklar 50 metre, ağın boyu uzadığı zaman bu sefer ne yapıyor, 50-60 kulaç ağın derinliği yetmez, mecbur bu arkadaşlarımız hani 100 kulaç, 150 kulaç yapması gerekiyor ki hani o 10 boy ağı attığında, halka yaptığında, altını büzdüğü zaman ağ torba yapabilsin, yoksa 70 kulaç ağ, 10 boy, altını bastığın zaman torba yapabilir mi arkadaşlar, gırgırcı arkadaşlara söylüyorum, yapabilir mi? Hani destekleyin yani, bunu da siz kendiniz biliyorsunuz, yani keşke gırgırları hiç sokmasalar, ben öyle isterim ama maalesef öyle olmuyor yani herkes kendini düşünmeyecek. Bunlar çözüm değil, hani balık yasakları çözüm değil, sadece kıyı şeridinin yasak olarak hani sekiz kulaca tekrar inmesi, hani en önemli bu, kıyı sahillerinin tamamen temizlenmesi. Bazı şeyler de hani ufak balıkçıdan da örnek alınabilir çünkü büyük balıkçı ufak balıkçının ne çektiğini, ne ettiğini bilmez, kıyı sahilini bilmez; o kanalı bilir, derinini bilir, kayığına göre hareket eder.

Ama en çok kıyı sahillerde ufak balıkçı mücadele eder ve kıyı oltacılarına da çok dikkat edelim. Benim dükkânın önünden elinde kovayla geçiyor adam, 60 tane eşkinez tuttum dedi, adamın elinde 10 kiloluk kova. Allah inandırınsın, bir baktım kovaya, bakayım şunlara dedim, şaşırdım tabii “60 tane eşkinez tuttum.” deyince; sigara paketinden daha küçük eşkinez balığı, taş balığı; adam oltayla bunları tutmuş. Kurt denilen bir şey var, şimdi Ege’den geliyor, canlı yem, onla tutuluyor. Bu adam gecede 4-5 tane kurşun bırakıyor, metrelerce misina bırakıyor, olta bırakıyor denizde, o kıyı sahillerinde, o ufak taş karagözü müdür, ispendek balığı mıdır -levrek balığı salgılar üresin diye- onların hepsini şu anda bizim Bandırma Limanı’nın arkasında oltacılar o “spring” dedikleri bir şeyle patır patır tutuyorlar. Bunların incelenmesi, bunların kontrol altında tutulması, bence daha mantıklı yani bunu da göz önünde bulunduralım.

Bu kadar, teşekkür ederim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, teşekkür ediyoruz.

Orada söz talebi var.

Buyurun.

GÜLTEKİN ÇALIŞKAN – İyi akşamlar.

Yunanistan’da ahtapot yarım kilo 500 yüz gram, bizde 700 gram, 1 kilo olursa biz bir tane satamayız; bunu dile getiriyorum. Arkadaş demin “Bir kiloya çıksın.” diyor ama bir kilo ahtapot bulamayız, satamayız; Yunan’da yarım kilo serbest, bizde 700 gram. Bir de Marmara denizinde algarna 3 tane istiyoruz.

Teşekkürler.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, teşekkürler.

Başka söz talebi...

Buyurun.

ABDULLAH SARIBAY – Komisyonumuzun ismi Balıkçılık Araştırma Komisyonu, balığı araştırma komisyonu değil; balıkçılığın tamamını denizden karaya, soframıza gelene kadar tüm sorunları araştırma komisyonu, doğru biliyorsam. Balık denizde yakalanıyor sofraya gidene kadar bir

sürü süreçten geçiyor. Limanda çıkıyor bir sorun, yolda sevk ediliyor araç sorunu iki, balıkhanelere geliyor balıkhanelerde satış bir sorun, tezgâhlara geliyor tezgâhlarda satış bir sorun. Balıkhanelerde ne gibi sorunlar var? Balıkçıdan yüzde 15 komisyon kesiliyor, satılan balığın kaçta sattığını bilmiyor çoğu zaman balıkçı. Daha sonra tezgâhlara geliyor, tezgâhlarda mesela -hepiniz hak vereceksiniz- şu an Ege balığı “Karadeniz balığı” diye satılıyor; alan müşteri evine gidiyor bir kere yiyor diyor ki “Bu tarihten sonra herhâlde balık yenmez.” çünkü lezzet yok. Buna da bir açıklık getirmemiz lazım. Nasıl hayvanlarda, tavuklarda sofraya gidene kadar barkotlar var, balıklarda da bu olması lazım. Vatandaşın yediği balığın nereden geldiğini, nerede tutulduğunu, nasıl sevk edildiğini bilmesi lazım. Bu belki çok ileri bir seviye ama bence bu çok önemli bir şey.

Şimdi, mesela Bandırma’da bir balıkhanemiz şu an mevcut yerini değiştirmek istiyor. Bununla ilgili esnafımızın ve balıkçımızın mutlaka ve mutlaka görüşünün alınması lazım yoksa buradaki esnaf tamamen Bursa’ya kaçır. Şu an Kapıdağı bölgesinde yaklaşık 350 tane teknemiz var, bunun 210 tanesi Karşıyaka ve Çakıl’da; balıkçı reislerimizin hemen hemen tamamı Bursa’ya gönderiyor balığını. Niye Bandırma’da balık satılmıyor? Yaklaşık 10 ton balık ya satılır ya satılmaz en iyi gününde. Yanaşmak sorun, balığı sattırmak sorun, yazıhanelerden para sorun. Mesela bugün siz bir esnaf olarak balıkhaneye gelin “Ben balık almak istiyorum.” deyin, kimse size hesap sormaz, verir balığı “Ertesi gün parasını getir.” der. Bir gün getirirsin, iki gün getirirsin, üçüncü gün 100 bin liralık alışveriş yapsanız bir daha balıkhaneye uğramasanız kimse sizi ne tanır, ne bilir. Balıkhaneler de kayıt altına alınmalı. Sağlam esnaflar olması lazım ki balıkçı parasının kalmayacağını bilmesi lazım. Balıkthane esnafı da aynı şekilde parasını teminat altına almış oluyor bu sefer. Sarı Çizmeli Mehmet Ağa... Adam balığını alıyor, satıyor, gidiyor; parasını ister öder ister ödemez; kimsede ne senet var ne sepet var hiçbir şey yok, burada herkes birbirini tanıyor zaten.

Daha sonra, satış yerlerinin de denetlenmesi lazım. El arabasına alıyor adam 2 köpük balık, bütün gün sıcakta gezdiriyor, belki denetlenen yerden yarı yarıya daha ucuza satıyor bunu, vatandaş alıyor gidiyor, evinde pişiriyor, bütün gün güneşi yemiş balık, zehirlenme vakaları oluyor; kimden neyin hesabını soracak, yoldan geçen bir el arabasından almış mesela.

Şimdilik bunlar...

Teşekkür ederim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, teşekkürler.

Söz isteyen yoksa milletvekillerimize söz vereceğiz.

Buyurun.

CUMHUR GEÇİCİ – Sayın Başkanım, tekrar hoş geldiniz.

Arkadaşımız biraz önce söyledi, balıkhanelerde esnaf gerçekten yani gelip bir araba balık alsa gitse kimse “Dur.” demez; gidip marketten bir tane ciklet alsanız 1 TL’yi ödersiniz. Balıkthane hal yasasını değiştirip balığı belki devlet denetiminde satıp, hal yönetimi satıp esnaftan teminat mektubu alabilir, esnafa bir limit açabilir; bu sefer balığı satanın da kaybı olmaz ve daha iyi denetlenir, devlette bir katma değer kaybı da olmaz. Hem balıkçı da istediği zaman parasının garanti olduğunu bilir, gönül rahatlığıyla balığını oraya gönderir, sezon sonu parasını alır; ne burada esnaf incinir ne de sağlam esnaflar ortada kalır. Yani gelip balığı alıp gideyim, ödemeyeyim diye bir şey olmaz çünkü teminat mektubu verecek, devlet bir türlü teminat mektubundan onu tahsil eder.

Yani bunu da öneriyorum, inşallah olur.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, teşekkür ediyoruz.

Başka söz talebi? Yok.

Hocam, buyurun.

PROFESÖR DOKTOR MUSTAFA SARI – Efendim, şimdi, ne güzel balıkçılarımız, yöneticilerimiz, herkes görüşlerini ifade etti. Eksik kalan bir iki hususa değinmek istiyorum, söz isteme nedenim balıkçılarımıza cevap vermek değil.

Balıkçılık bir bilim dalı, lütfen bunu unutmayalım. Yani biz sadece reaktif olarak balıkçılığı yönetmeye çalışıyoruz, sorun çıktıkça o sorunu çözüyoruz, başka sorunlar çıkıyor, çözmeye çalıştıkça başka sorunlar çıkıyor. Bakın, 3 tane noktaya dikkat çekmek istiyorum. Bir tanesi: Balıkçılarımız çok haklı, uluslararası bir iş... Biz çünkü Karadeniz’de, Ege Denizi’nde, Akdeniz’de başka ülkelerle birlikte bir kaynağı paylaşıyoruz. Doğru, uluslararası bir iş bu yani sadece bizim tedbir almamız, bizi birtakım düzenlemeler yapmamız yetmiyor, mutlaka uluslararası seviyede bir düzenleme getirmemiz gerekiyor, bu şart. Bununla ilgili komisyonlar var, toplantılar oluyor, kararlar alınıyor ama yeterli değil, orayı güçlendirmemiz lazım.

İkincisi: Bakın, yani Ege Denizi’yle ilgili konuşuyoruz, Karadeniz’le ilgili konuşuyoruz, Akdeniz’le ilgili konuşuyoruz. Akdeniz havzasında en büyük filo bizim değerli arkadaşlar yani bütün Yunanistan’ın filosunu toplayın, Marmara’daki filo kadar değil yani bizim filomuz çok güçlü, çok büyük, balıkçılarımız çok yetenekli. İşte, az önce balıkçımız bahsetti, Moritanya’da bile düzenlemeye dair bizden daha fazla bir çaba var, bizim bunu görüp harekete geçmemiz gerekiyor. Marmara Denizi’nde algarna 1980 ihtilalinin bu sektöre hediyesidir. 1980 ihtilaline kadar algarna doğru düzgün kullanılmıyor ve yasak, düzenlemelerde yasak. 80 ihtilalinden sonra sivil iradeye, sivil hükümetlere geçmeden önce yapılan bir düzenlemeyle algarna trolün dışına çıkarılıyor. Yani gelin, su ürünleri tebliğleri ortada, arşivlerde duruyor, gidin bakın, isteyen varsa gelsin ben ona vereyim. Dolayısıyla yani bunu ortadan kaldırmamız gerekiyor, bu yanlış bir şey, bunun alternatiflerini üretebiliriz, hep beraber üretebiliriz. Yani balıkçımız da zarar etmesin, tamam ama alternatiflerini üretmemiz lazım.

Diğer taraftan, türlerle ilgili olarak yani balık türleriyle ilgili olarak şu anda Marmara Denizi’nde toplam avladığımız 24 bin ton balığın yüzde 89’u 7 türden oluşuyor; bakın, 24 bin ton balık avlamışız 2022 yılında -TÜİK verilerine göre- bunun yüzde 89’u 7 türden oluşuyor; hamsi, sardalya, istavrit ve diğerleri geliyor arkasından. Burada rakamlar çok korkutucu değerli arkadaşlar yani elimizde tür kalmadı. Toplam 56 tür gözüküyor -Marmara Denizi için söyleyeyim, TÜİK verilerine giren- bu 56 türün bakın, sadece 7 tanesi yüzde 89’unu oluşturuyor; durum vahim, bir şey yapmak zorundayız. Buna yasak koyalım, koymayalım değil mesele, bu, bir balıkçılık yönetimi biliminin konusu, hep beraber bu bizim sorunumuz, birlikte bu sorunun üstesinden gelmek için daha çok çabaya ihtiyacımız var.

Ben bu bağlamda tekrar Komisyona bu kıymetli konuyu ele aldıkları için teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum efendim.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, tabii, hocama cevap verme mecburiyeti diye bir şey yok ama sizlere söz verelim. 2 kişi söz talep ediyor, sizlere söz verelim. Yani birbirinize mütenakız şeyler söylemiyorsunuz aslında, sizin söylediğinizle hocamın söylediği bence birbirini tamamlayan şeyler.

CUMHUR GEÇİCİ – Merhabalar yeniden.

Şimdi, hocamız dedi ki “Yunanistan’da bile bu kadar av teknesi, aracı yok.” dedi. Ya, şimdi istatistik olarak baktığımızda 12 milyon nüfusu doyurmak mı daha kolay, 85 milyon nüfusa balık ve protein kaynağı sağlamak mı daha kolay? Tabii ki sayı olarak biz büyük bir ülke olduğumuz için bizim avcılık filomuz büyük olacak.

Ondan sonra hocamız diyor: “Trol avcılığı...” Yine algarnaya takılmış. Niye dünyada okyanus da dâhil balıkçılığın yüzde 65’i trol gemileriyle yapılıyor? Bunlar biliyor da biz mi bilmiyoruz bir şeyi? Yani “Niye bunlar yasaklamıyor da biz yasaklayalım?” diyoruz. Ben orta su trolünü de gördüm,

dip trolünü de gördüm. Bu Kanada’da da yapılıyor, Amerika’da da yapılıyor, ben orada sekiz sene yaşadım. Moritanya’yı da gittim, gördüm yani hepsinde trol avcılığı yapılıyor ama yine dediğim gibi denetlemeyle bu sorunlar çözülebilir, yasaklama yöntemiyle değil ama.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, teşekkür ediyorum.

Oradan bir söz talebi var buyurun.

ERDEK KAPIDAĞ SU ÜRÜNLERİ KOOPERATİFİ BAŞKAN YARDIMCISI AYDIN KIRCI – İsmim Aydın Kırıcı Erdek Kapıdağ Su Ürünleri Kooperatifi Başkan Yardımcısıyım, aynı zamanda Balıkesir bölgemizin SÜR-KOOP’ta temsilcilik görevini yürütüyorum.

Öncelikle, Sayın Başkanımıza, sayın vekillerime, sayın büyüklere, Sayın İl Müdürüme, Sayın Kaymakamıma ve tüm katılımcı arkadaşlara buraya geldikleri için ayrıca çok çok teşekkür ediyorum.

1977 yılında balıkçılığa başladım hâlâ da devam ediyorum. Arkadaşlarımızın anlattığı gibi balıkçılarımızın birçok sorunu var. İnşallah en doğru, en güzel orta yolla bir çözüm bulunur. Az önce konuşmacılarımızdan balıkların balık haline taze olarak naklinin yapılması için... Bir konuyu arz edeyim Çanakkale ili Eceabat ilçesi Kabatepe Limanı’nda -isim olarak şey yapmıyorum- sadece trol balığı çıkarılmıyor, diğer bütün balıkçı arkadaşlarımız buradan yararlanıyor. Balıkçılarımız Çanakkale ili Gökçeada ilçesinde çalıştığı meralarda balıklarını çıkarmak için, gemi saati uymadığı için gününbirlik avladıkları balıkları aynı gün -gemiye şey yapıp gidilmiyor yani- pazara gönderemiyorlar, sonraki gün kırk sekiz saat oluyor, avladığımız balıkları mecburi buzhanelerimizde muhafaza edip koyuyoruz, yetmiş iki saat sonra balıklarımız balık hallerine gidiyor. Kabatepe Limanı’mız bir an önce balıkçımıza açılmalıdır.

İkinci bir konu, arkadaşlarımız da arz etti liman başkanlıkları kooperatifler denetiminde. Büyük sıkıntılarımız var, bizim teknelerimiz köprü üstünden kumandalı, diğer gemiler gibi makine dairesinden değil, 150 grostonu olanlardan. Hem yağcı isteniyor hem kaptan isteniyor. Dünya şartlarında enerji fiyatları yükseldiğinden dolayı bu ekstradan bize büyük maliyetlere mal oluyor. Geçtiğimiz yıllarda kaptan imtihanı olsun, STCW de olsun, güverte lostromosu olsun bunlar yapıldı, liman başkanlıkları ve kooperatifler denetiminde tekrar yapılmasını talep ediyorum.

Üçüncü bir husus, algarna üzerinde duruldu. Yanlış hatırlamıyorsam 1988 yılında algarna kapatıldı, bizzat kendim bu konuda o zamanki Tarım Bakanımız Lütfullah Kayalar’ın nezdinde girişimlerde bulunduk; geldiler, bilimsel araştırmaları yaptılar, yanlış olduğunu anlayıp tekrar algarnayı açtılar. Balıkçılarımız, belki de Marmara Denizi’nde 1 milyona yakın aile buradan geçimini sağlıyor. Hocam diyor ki: “Bunu yasak edelim.” Peki, bu ailelerimiz ne yapar? Ülkemize milyonlarca dolar karidesten gelir geliyor, ihracat oluyor. Karides, algarna haricinde trol, Ege’de serbest, Karadeniz’de zaten olmuyor, Marmara Denizi’mize özgü. Bu neyle avlanır? Burada Tarım İl Müdürüm var, su ürünleri mühendisi değerli arkadaşlarımız var; bu konuşulsun. Hocam devamlı algarnanın yasağını şey yapıyor. Karides, dipte algarna haricinde ve trol haricinde hiçbir istihsal vasıtasıyla avlanamaz. Bunun da çok güzel bir şekilde not edilmesini...

Bu şekilde bilgilerinize arz ediyorum. Saygılar sunuyorum, hürmetler hepinize.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Teşekkür ediyorum.

Sayın vekillerimizden söz almak isteyen?

Barış Bey, buyurun.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Arkadaşlar, teşekkür ederiz.

Bu saate kadar katılım sağladık. Türkiye’deki sürdürülebilir balıkçılığı, balıkçılarımızın sorunlarını ve denizlerimizin bir miras olarak geleceğe bırakılmasıyla ilgili bazı konuları konuştuk. Bu konuştuğumuz şeyler Meclis tutanaklarına giriyor, bu saha gezimiz bittikten sonra bir rapora dönüştürülecek ve Türkiye’de ortaklaştırılmış saha izlenimlerini alıp Mecliste bunu tavsiye niteliğinde bir rapora dönüştüreceğiz.

İnşallah, önümüzdeki süreçte üç tarafı denizlerle çevrili, dört denizi olan ve iç suları olan ülkemizde sürdürülebilir bir balıkçılık politikasını hep beraber sağlamış olacağız. Ben bu toplantıda emeği geçen bütün arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Söyleyeyim mi söylemeyeyim mi bilemiyorum da Hocam, sizin gerçekten bu balıkçılık düşmanlığınız ne; anlayamadık ya! (Alkışlar) Şurada okudum: “Balıkçı eline tüfek almış, yunus öldürüyor. Balıkçı su ürünleri görevlilerini kandırıyor.” Bir akademisyen olarak bence bu balıkçıyı yanınıza alarak Türkiye’deki sürdürülebilir balıkçılığı beraber tartışmanız çok daha doğru olur Hocam.

PROFESÖR DOKTOR MUSTAFA SARI – Beraber tartışıyoruz.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Evet, bu biraz farklılaşmış Hocam.

PROFESÖR DOKTOR MUSTAFA SARI – “Düşmanlık” lafını kabul etmiyorum, iade ediyorum. Asla, asla, kabul etmiyorum böyle bir şeyi. Hayır, ben kimsenin düşmanı değilim, buradaki balıkçılar benim arkadaşım; aslı kabul etmiyorum.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – İster kabul edin ister kabul etmeyin Hocam. Ben de bu suçlamaları kabul etmiyorum Hocam. Olur mu ya? Burada bir akademisyen elinde tüfek, yunus avlayan bir pozisyona düşmüş, Su Ürünleri Genel Müdürlüğü, yetkilileri kandıran bir pozisyonda. Biz burada balıkçılarımızı ve Türkiye’deki su ürünleri politikasını nasıl ileri götüreceğimizi konuşuyoruz yani. Rica ediyorum...

PROFESÖR DOKTOR MUSTAFA SARI – Raporu çarpıtmayın! Çarpıtmazsanız konuşacağız efendim, provoke etmeyin lütfen.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Hocam, siz zamanında “Müsilağın sorumlusu balıkçılar.” dediniz, “Marmara Denizi’nin yasaklanması gerekir.” diye televizyonlarda beyanat verdiniz, bir ay sonra da “Böyle bir şey yok?” dediniz. Öyle olmadı mı arkadaşlar? (Alkışlar)

Teşekkür ediyorum arkadaşlar. İnşallah, önümüzdeki süreçte, hep beraber, bu Komisyonun varlığı ve sizlerin destekleriyle Türkiye’de yeni bir çıkır açıp sürdürülebilir balıkçılığı el ele, birlikte rapora dönüştürerek ulaştıracağımıza inanıyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Komisyon Başkan Vekilimiz Sayın Nazım Elmas, buyurun.

PROFESÖR DOKTOR MUSTAFA SARI – Sayın Başkanım, söz hakkı doğdu bana, izin vererseniz bir iki cümle etmek isterim.

NAZIM ELMAS (Giresun) – Değerli Başkanım, balıkçılık sektörünün çok değerli temsilcileri, değerli milletvekili arkadaşlarım; tabii, biz buraya karşılıklı tartışmak ve birbirimize farklı anlaşılacak şeylerle hitap etmek için gelmedik. Herkesin kendi uzmanlık alanı var, o uzmanlık alanları çerçevesinde karşılaştığı sorunlar var, o sorunlar çerçevesinde fikirlerini almak, düşüncelerini almak, bununla ilgili önerilerini bir rapora dönüştürmek üzere buradayız.

Elbette ki Değerli Hocamızın kendi uzmanlık alanıyla ilgili yaptığı araştırmalara saygı duyacağız ve burada hiç kimse kimsenin de düşmanı olamaz elbette ki. Eğer sektör temsilcisi arkadaşlarımız bilimsel verilere saygı göstermezlerse kendi önlerini kesmiş, kendi geleceklerini bir anlamda tehlikeye atmış olacaklardır. İnanıyorum ki su ürünleriyle ilgilenen, değişik alanlarda çalışmalar

yapan arkadaşlarımız kendileri için önerilen kısıtlamalara, ortaya çıkan takvime, zaman zaman farklı değerlendirmelere, bilimsel manada kendilerine sunulan her türlü tedbire de uymakla kendi önerilerini açacağına farkındadırlar elbette ki. Bu bakımdan, bu toplantılar hem karşılıklı bir istişare yapmak hem de aslında zaman zaman “İğneyi kendimize, çuvaldızı ele batırmak.” misali kendi yanlışlarımızı da belki görmek noktasında bir ortak değerlendirme toplantısı şeklinde de tezahür etmektedir. Bu toplantılarda asıl maksat geleceğe yönelik, ileriye dönük belki on yıllık, belki yirmi yıllık süreç içerisinde karşımıza çıkacak sorunları da şimdiden görerek, öngörerek onlara ait bazı tedbirleri de almaktır. İş işten geçtikten sonra “Keşke vaktiyle şöyle bir kısıtlama olsaydı.” veya “Vaktiyle şöyle bir uygulama olsaydı.” diye yakınmamak için bu fikir alışverişleri gerekli.

Ben sektör temsilcisi arkadaşlarımıza, alanda gayret gösteren değerli sektör mensuplarına işlerinde kolaylıklar diliyorum ve bu konuda gayret gösteren herkese de minnet ve şükranlarımızı sunuyoruz. Toplantımız hayırlı olsun diyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, Komisyon Başkan Vekilimize teşekkür ediyoruz.

Hocam söz talebiniz devam ediyor herhâlde.

Meclis tabiriyle satışmadan 60’a göre yerinden bir dakika... Meclis televizyonunu seyrettiğinizde böyle bir usulümüz var. Bu sözü verirken tabii, Meclis Başkan Vekili şöyle diyor: “Lütfen, yeni bir satışmaya mahal vermeyelim.” Ben biraz önce sizlerin söz talebi olduğunda söyledim. Neticede birebir söylenen şeyler tabii ki herkesin söylediği kendisini bağlar ama buradaki bence genel çerçeve itibarıyla herkesin üzerinde ittifak ettiği şey sürdürülebilir, verimli ve çevreyle barışık, çevreyle dost bir sürecin devam etmesi hem balıkçılıkta hem diğer su ürünleri faaliyetlerinde avcılıkta da yetiştiricilikte de. Burada avcılarımız çoğunlukla konuştu ama midye yetiştiriciliğinden bahseden temsilciler de oldu. Dolayısıyla hem avcılık hem yetiştiricilik ve diğer paydaşlar da yani balık unu, balık yağı fabrikalarından bahsedildi, soğuk hava süreçleri, işleme tesisleri, yem üreten fabrikalar ve aklınıza gelen diğer bütün paydaşlar neticede bu sektörün bir tarafını oluşturuyor.

Gene sadece balıkçıyla, balıkla, su ürünleriyle ilgili veya yasaklarla ilgili bir süreçten geçmediğimiz bence bu toplantıda ifade edilen önemli hususlardan bir tanesi. Topyekün bir süreçten bahsediyoruz, özellikle de -gene bahsedildi- müsaj araştırmasında da ortaya çıkan aslında hem sanayi atığı hem evsel atık hem de diğer kirletici unsurların içine dâhil olduğu çok ciddi bir çevre sürecinden de bahsetmemiz lazım balıkçılık ve su ürünleri sektörünün sorunlarından bahsederken, bu sorunları konuşurken. Dolayısıyla bütüncül bir yaklaşımla hareket edip bunu bu bakış açısıyla, bu çerçeveye değerlendirmek lazım. Sadece özelde Marmara Denizi’ni konuştuk; bizim şehirlerimizi, güneyde bugün Bandırma’yı, Balıkesir’i konuşuyoruz veya sizlerin gittiği yerleri konuşuyoruz avcılık için ama özelde Marmara için, genelde bütün denizlerimiz için ve biraz daha bütüncül baktığımızda bütün dünya için söz konusu olan bir süreçten bahsediyoruz kirlilik anlamında da. Bütün bu tedbirleri almış olsak bile balığın yaşayabileceği bir deniz olmadığında, bir temiz anlamda bir kirlilik söz konusu olduğunda biz ağ boyutlarını, işte, 90 kulaca değil, 50 kulaca da düşürsek ağ boylarını, işte, tekne boylarını 200 metreye de çıkarsak ya da 20 metreye de düşürsek avlayabilecek bir balığımız olmadıktan sonra -kirlilikten dolayı, balığın yaşayabileceği bir deniz olmadıktan sonra- bu sefer çok farklı bir şeyden bahsediyor hâle geliriz. O yüzden bunların hepsini, birbirimizin söylediği şeyleri bu anlamda değerlendirdiğimizde aslında bir bütünün farklı parçalarını bence ifade ediyoruz. Herkesin söylediği bence son derece kıymetli. Bazı konuşmacılar biraz daha çarpıcı ifade ettiler, burada reislerimizden de çok çarpıcı ifadeler kullananlar oldu; bazıları biraz daha kendi üslubunca farklı şekilde ifade ettiler, bunların hepsi bizim için kıymetli. Neticede ortak akılla ortak doğruyu bulalım diye uğraşıyoruz.

Tekrar hepinize teşekkür ediyorum.

Hocam, size sözü takdim edeyim, yeni bir sataşmaya mahal vermemek kaydıyla demiş olayım böylece; sizden sonra da talebi hâlinde Barış Bey'e söz vereceğim.

Yani karşılıklı zaten nezaket çerçevesi içerisinde ben konuşacağınıza inanıyorum. Siz de gene isterseniz söz hakkınız baki Barış Bey.

PROFESÖR DOKTOR MUSTAFA SARI – Sayın Başkanım, çok teşekkür ediyorum bu nazik oturum yönetiminiz için.

Şimdi, aslında, birazcık sorunu tersten okuyup provoke ettiğimiz zaman söylenecek o kadar çok şey var ki ama kötü söz sahibine ait, ben kötü söz söylemiyorum. Balıkçılarımızın hepsi benim kardeşlerim. Ya, ben de maaşını devletten alan bir hocayım; balık bitse de maaşımı alırım, balık yaşasa da maaşımı alırım. Peki, balıkçılarımız ne yapacak diye ben empati yaparak konuşuyorum. Yoksa derdim ne balıkçılarımız ne de başka birisi. Yani ben şimdi, aynen burada balıkçılarımızın hoşuna gidecek cümleler kurabilirim ve balıkçılarımız beni de alkışlarlar; mesele o değil ki, alkış almaksa ben de almasını bilirim, mesele o değil ki.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Ne alkışından bahsediyorsun ya hocam sen!

PROFESÖR DOKTOR MUSTAFA SARI – Mesele doğrudan doğruya, doğru düzgün ülkemizde bir balıkçılık yönetim politikası oluşturmakla ilgili. Bunun için siz de dâhil Sayın Vekilim, en aykırı görüşleri birlikte, birbirimizi suçlamadan tartışmayı öğrenmek zorundayız. Bakın, balıkçılarımız gelirler bana, ters fikirlerle gelirler, benle kavga etmek için gelirler. Hemen sol tarafınızda oturan Sayın Vekilim Van Milletvekili, ben yirmi üç yıl Van'da çalıştım; inci kefalinin korunmasıyla ilgili çalışmalar yaptım. Orada beni öldürmek için plan yapan insanlar şimdi dua ediyorlar. Bir sistem kurduk, sayın vekilim biliyorlar, destek oldular; bir sürü insan destek oldu, ben tek başıma yapmadım tabii ki. Mustafa Kemal Atatürk'ün dediği gibi “Akıllı ve bilimi esas almazsak karanlığa gömülürüz.” Karanlığa gidiyoruz şu anda, balıkçılık yönetiminde karanlığa gidiyoruz. Benim işim hocalık, ben akademisyenim, kimsenin hoşuna gitmese de doğruları söylemek zorundayım; bu benim namusum, ben namusumu korurum, ne pahasına olursa olsun korurum. Burada ifade ettiğim, benim kendi araştırmalarım ve gözlemlerimle ilgilidir. Bir bilim insanının araştırmasını yanlışlayacak başka bir bilimsel bulgudur; varsa bulgular koyun efendim ortaya, tartışalım, biz buradayız, yirmi dört saat üç yüz altmış beş gün emrinizdeyim hepinizin.

Dolayısıyla yani bu sözü bir sataşmanın karşılığı olarak cevap hakkını kullanmak üzere almaktan ziyade, içimde kalan bunu söylemek istedim. Ben kötü söz sahibi değilim, kimsenin düşmanı da değilim, kimseye bundan sonra da düşmanlık etmem Sayın Vekilim, kimseye etmem ama tartışırız, bizim işimiz tartışmak, çok tartışalım ama anlaşarak çıkacağız en sonunda, siz de dâhil, beraber anlaşacağız, aynı taraftayız, siz de balıkçının iyiliğini istiyorsunuz, ben de balıkçının iyiliğini istiyorum ama konuyu tersten almayalım lütfen.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Evet, ben yani sataşma ya da değil, öyle bakmıyorum olaya, onu söyleyeyim ama burada Sayın Hocam, devlet memurusunuz “Nasıl olsa maaşımı alırım.” diyorsunuz. Burada, Marmara'da Boğazlarda balıkçılığın yasaklanmasıyla ilgili bir bilim bunun yasaklanmasını söylerken alternatifini de söylemek zorunda. Siz maaş alırken buradaki vatandaşlar ne yapacak, var mı bir öneriniz?

PROFESÖR DOKTOR MUSTAFA SARI – Var efendim.

BARIŞ KARADENİZ (Sinop) – Burada balıkçılığın yasaklanması... “Yasak” kelimesinin ne anlamı var? Yani bazı şeylerin düzenlenmesi gerekirken, düzeltilmesi gereken birçok şey varken biz burada, boğazlarda, Çanakkale'de balıkçılığı yasaklıyoruz, orada balıkçılığı yasaklıyoruz; o zaman Karadeniz'de niye yasaklamıyoruz? Türkiye'nin her yerinde yasaklayalım. Hocam yani bilim bence

bunu gerektirmiyor, benim söylemek istediğim şey buydu. Yani burada bir yunus balığının balıkçıların elinde tüfekle vurduğu konuları bizim konumuz değil ki. Burada bir sürü insan zan altında kalıyor, ben de balıkçıyım ben de zan altında kalıyorum. Ben burada bir insanın köpek balığını elinde tüfekle vurduğuna inanmıyorum yani benim anlatmaya çalıştığım şeydi: Bunları anlatırken birbirimizi üzecek kelimelerden, birbirimizi yerecek kelimelerden bahsetmiyorum aslında. Biz burada araştırıyoruz, doğruyu bulmaya çalışıyoruz. Evet, hep birlikte ama zamanında Hocam “Müsilajın sebebi balıkçılar.” dediniz yani bunun da bilimle az çok yakından bir ilgisi olsa eyvallah. Yani burada “Balıkçıları kapatalım, balıkçıları yasaklayalım.” derken bunun bir çözüm noktası olması lazım ki insanların da mağdur olmaması lazım. O zaman bilim tekse siz başka bir şey derken başka bir profesör hocam başka bir şey der; “Biz de profesörlüğü kaldıralım mı?” diyelim yani olur mu öyle şey.

Neyse, kusura bakmayın yani arkadaşlar sizleri de üzdüysek ama bazı şeylerin de konuşulması lazımdı.

KAYHAN TÜRKMENÖĞLU (Van) – Değerli arkadaşlar, çok güzel fikirler edindik.

Ben Van Milletvekiliyim, Kayhan Türkmenoğlu ismim.

Yani özellikle yakın ilginizden, alakanızdan dolayı ben hepinize ayrı ayrı teşekkür ediyorum. Bütün arkadaşlarımızın fikri birbirinden kıymetli, değerlidir. Üreten her zaman bizim başımızın tacıdır, ülkeye katma değer sağlayan bizim için çok önemlidir ama ülkeye akademik anlamda fikir sunan da bizim için önemlidir. Ben Mustafa Hocayı Van’dan tanıyorum. Bizim Van’da inci kefali endemik bir tür, inci kefali avlanması hususunda ve onun stokunun yükselmesi hususunda ne kadar çok çaba sarf ettiğinin şahidiyim. Hoca bizim Van Gölü’nde nesli tükenmekte olan inci kefalini yeniden ayağa kaldırdı. O gün de balığın stokunun yükselmesi, balığın daha fazla olması için çok fikir sundu, bilimsel çalıştı, kitaplar yazdı ve nihayetinde biz Van’a onun gelmesini istemiyorduk ama hocam buraya geldi, Balıkesir’e geldi. Bence kazançlısınız, hocamdan faydalanın. Ama bir şey var benim gördüğüm -Barış Bey de zaten hocamı çok iyi tanıyor, yakinen de tanıyor- burada şöyle bir yanlış anlaşılıma sebebiyet verdi: Hocam Türkiye’deki balığın ve balıkçılığın gelişmesi adına stokların korunmasını da istiyor ve onunla ilgili bir fikir beyan etmiştir ama bu bazı arkadaşlarımız tarafından farklı bir boyuta taşındı diye gördüm burada. Bunu oturup birlikte, bence hocamla beraber fikir birliğine varıp “Burayı, özellikle Bandırma’da ve bu Balıkesir’deki balıkçılık sektörünü nasıl kazanırız, nasıl ayağa kaldırırız...” Bir taraftan balıkçıları mutlu etmek gerekiyor, bir taraftan da balıkları yok etmemek gerekiyor. Onun da stokunu yükseltmek lazım, 2 taraf da kazançlı çıkar.

Bu vesileyle ben söz aldım, Başkandan affımı istiyorum; aslında, kapattık toplantıyı da. Yani burada bir yanlış anlaşılma olduğunu gördüm, hissettim. Bandırmalı kardeşlerimin de hepsinin fikirlerine saygım, hürmetim sonsuz ama Hocamı da tanıdığım için Hocama da fazla yüklenmeyin. Hocam hiçbir kimsenin ne düşmanıdır ne de... Yani ben Vanlı olarak hocamı her zaman anacağım. Bir yanlış anlaşılma oldu, Barış Bey de ondan dolayı mutlaka bir yanlış anlaşılıma sebebiyet verdi. Biz Barış kardeşimizi de çok seviyoruz.

Hepinize çok teşekkür ediyorum, Allah hepinizden razı olsun.

BAŞKAN İSMAİL EMRAH KARAYEL – Evet, teşekkür ediyoruz.

Tabii, biliyorsunuz bir söz var: Fikirlerin çatışmasından hakikat güneşi doğar. Dolayısıyla tam olarak da burada bütün fikirlerin ifade edilmesi bizim Komisyon olarak istediğimiz, sorunların nasıl görünüyorsa öyle ifade edilmesi ve buna karşı da fikri olan varsa, söyleyeceği olan varsa onun da açık yüreklilikle ifade edilmesi, özellikle sorunlarla birlikte çözüm önerilerinin de dile getirilmesi. Ben bu anlamda, bugün uzun bir gün oldu bizim açımızdan, sizin açınızdan da öyle. Bizi sabırla bu zamana kadar dinlediniz. Tabii, hassaten biraz önce de konuştuk gerçekten biz Ege’de, Karadeniz’de, Van’da çalışma yaptık, şimdi Marmara Bölgesi çalışmalarımızı devam ettiriyoruz, yarın ve ondan

sonraki gün de devam ettireceğiz Kocaeli'ne kadar Marmara'nın güney sahilinden. Tabii, şimdiye kadar gerçekleştirdiğimiz en geniş katılımlı istişarelerden biri oldu bu istişare toplantısı. Bence çok kıymetli. Özellikle Bandırma'da, Bandırma'nın Türkiye'de balıkçılık anlamındaki önemini de bilerek söylüyorum: Bandırma'da bu kadar büyük bir ilgiyle ve bu zamana kadar sabırla burada bir arada olmuş olmamız sektör açısından bence önemli, sorunların tespiti anlamında ve gelecek açısından da son derece kıymetli. Tabii, yarın çalışmalarımız devam edecek, gene Bandırma'da olacağız. Çalışmalarımız bitince de Bursa'ya doğru devam edeceğiz.

Ben bir kez daha her birinize hem katıldığınız için hem geç kalmamıza rağmen bizi sabırla beklediğiniz için hem de açık yüreklilikle fikirlerinizi ifade ettiğiniz için teşekkür ediyorum. Buradaki reislerimize, balıkçılarımıza, avcılarımıza, küçük büyük balıkçılarımıza, yetiştiricilerimize, diğer paydaşlara ve burada bulunan protokolümüzün kıymetli temsilcilerine; başta Sayın Kaymakamımız olmak üzere, İl Müdürümüze, İlçe Müdürümüze ve Şube Müdürümüze de ve diğer protokol temsilcilerimize, akademik camıayı temsilen burada bulunan Kıymetli Dekanımıza ve Komisyon üyelerimiz, değerli milletvekillerimize bir kez daha teşekkür ediyorum.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 21.18

